

శ్రీ శివ సహస్రనామ స్తోత్రవివరణము

శ్రీ ఇంద్రాక్షీ స్తోత్ర సహితం

(శ్రీ మన్మహాభారతే అను శాసనికపర్వణి)

-: సంకలన కర్త :-

బ్రహ్మశ్రీ రాంపల్లి శ్రీరామచంద్ర మూర్తిగారు

గాయత్రీ బాబా

----: ప్రచురణ :----

శ్రీ గాయత్రీ సాహిత్య విజ్ఞాన కేంద్రము

ఆర్యాపురం. రాజమండ్రి - 533 104

1989 వెల రు: 15-00

ప్రథమ ముద్రణ
1989

కాపీలు
2000

ముద్రణ :
ప్రకాష్ ప్రింటింగ్ వర్క్స్, రాజమండ్రి-3

❋ విషయసూచిక ❋

....o₀o....

-: దాతలు :-

1. శ్రీ నాళం రామారావుగారు, రాజమండ్రి
2. శ్రీ నార్కెడిమల్లి సుబ్రహ్మణ్యంగారు ,,
3. శ్రీ చవ్వాకుల ఉమామహేశ్వరావుగారు ,,
4. శ్రీ కొత్త విశ్వనాధముగారు కూనవరం
5. శ్రీ చిన్నారి జగ్గారావుగారు పార్వతీపురం
6. శ్రీ గంటా వెంకట్రాజుగారు సాలూరు
7. శ్రీ ఆకుల షణ్ముఖరావుగారు రాజమండ్రి
8. జె.వి.ఎస్. ప్రసాద్‌గారు (ఇన్‌కమ్‌టాక్స్ ఆఫీసర్) ,,
9. శ్రీ దత్తా వెంకటేశ్వరరావుగారు రాజమండ్రి
10. శ్రీ పొన్నాలక్ష్మీనరసింహంగారు, A.C.T.O. ,,
11. శ్రీ గ్రంధి ముత్యంగారు తాడేపల్లి గూడెం
12. శ్రీ ఎన్. సుబ్బారావుగారు (స్టేట్ బ్యాంక్) రాజమండ్రి
13. శ్రీ గోకవరపు అప్పలరాజుగారు విజయనగరం
14. శ్రీ మల్లా ఆనందరావుగారు పలాసా
15. శ్రీ యస్. సూర్యనారాయణశర్మగారు పలాసా
16. శ్రీ అందవరపు వరహా నరసింహము (వరం) మున్సిపల్ ఛైర్మన్, శ్రీకాకోళం.
17. శ్రీ వత్సవాయి జగపతి సత్యనారాయణవర్మగారు రామచంద్రపురం
8. శ్రీ వత్సవాయి సూరపురాజుగారు, రామచంద్రపుర,

అభినందనము

మహాభారతాంతర్గతమైన శివసహస్రనామ స్తోత్రము మహిమప్రదమైనది. నిత్యపారాయణ గ్రంథము. "యద్విద్యయా కరోతి తద్వీర్యవత్తరం భవతి". మనము చేయు పూజ, స్తోత్రము, జపము మున్నగునవి తెలిసి చేసినచో మఱింత ఫలము నొసగును. సహస్ర నామములకు అర్థ వివరణము నిచ్చుట పారాయణ పరులకు ప్రయోజనకారి. శివపూజా విధానము, శివమాల స్తోత్రము, అర్ధనారీశ్వర, నిర్వాణషట్క, ఇంద్రాక్షీస్తోత్రాదులు ఈ గ్రంథమున చేర్చబడియుండుట ముచ్చట గూర్చుచున్నది. భక్తులకు, జిజ్ఞాసువులకు బహూపకారమైన ఈ ప్రచురణ కార్యము నిర్వహించిన "గాయత్రీబాబా" గారి సంకల్పము అభినందన పాత్రము. శ్రీ గాయత్రీ సాహిత్య విజ్ఞానకేంద్రము ఉత్తరోత్తరాభివృద్ధి నొంది ధార్మిక సేవ ఇతోధికముగా కావించునని ఆశించుచున్నాను.

లలితానగరం
రాజమండ్రి

కళాప్రపూర్ణ
మధునాపంతుల సత్యనారాయణశాస్త్రి

అభిప్రాయం

శ్రీః

ఒక నెల్లాళ్లు హాయిగా కాశీవాసం చేసివచ్చిన యిల్లు చేరినవెంటనే మరునాడు - మా యింటికి అనేక రుద్రాక్షమాలలు ధరించిన ఒక వ్యక్తి కొన్ని అచ్చైన ఫారాలు తీసుకొని వచ్చారు. ఎవరైనా అచ్చైన ఫారాలతో వస్తే నాకు మహా భయం ! పుస్తకాలు వ్రాయటం, అచ్చువేయటం, అభిప్రాయాల వేటకు బయలుదేరటం, ఈ దేశంలో పరిపాటి.

ఆ మోక్షభూమినుంచి యిల్లు చేరుకున్నానో లేదో - మళ్ళీ యీ సంసారం మొదలైనదే ! అనిపించిన మాట వాస్తవం. ఉన్నమాట చెబుతున్నాను. దాపరికంలేదు.

"నేను ఏమిచెయ్యాలి ?"

"మీ అభిప్రాయం కావాలి ?"

"శివస్తుతులమీద ఒకరి అభిప్రాయం దేనికి ?"

"కాదు - మీరు వ్రాసితీరాలి !"

"ప్రయాణం బడలిక తీరలేదు. రెండు రోజులు ఆగాలి ! అని పంపించివేశాను.

"గాయత్రీ బాబా" పేరు విననివారు ఉండరు. అసలుపేరు శ్రీ గ్రంధి లింగమూర్తి. వైశ్యులు, పాలకొల్లు జన్మస్థలం. శ్రీ రామలింగేశ్వరునిలోని చివరి భాగమే ఈ "లింగమూర్తి" ఎంత దివ్యమైనపేరు ! కాని - ఈయనకు "గాయత్రీ బాబా"అన్న పేరే ప్రసిద్ధికి కారణమయినది.

ఈ లింగమూర్తి 9 సార్లు కాశీ సందర్శనం చేశారట ! 70 సార్లు శ్రీశైల మల్లికార్జునస్వామిని సేవించారట ! ప్రతి

యేడూ కార్తీక సోమవారంనాడు పంచారామయాత్రచేసి శివాభిషేకం చెయ్యటం ఈయన నియమాల్లో ఒకటి.

గాయత్రీ భక్తులు. శుక్రవారం దీక్షాదినం. కుంకుమ విభూతి తీర్థం మొదలైనవి యిస్తారు. కుబేరయంత్రం మత్స్యయంత్రం మొదలైనవి వేస్తారు. చాలా శిష్యవర్గం ఉన్నది.

అన్నింటికంటే నన్ను ఆయన ధరించిన రుద్రాక్షలే ఎంతగానో ఆకర్షించాయి. రుద్రమాలలు! నక్షత్ర మాలలు! వర్ణమాలలు! అష్టోత్తర శతమాలలు! చిన్నవీ పెద్దవీ – ఎన్నో రకాలు. ఒక్క ఏకముఖి తప్ప దాదాపు అన్నీ ఉన్నాయి. ఏకముఖి ఎవరికో యిచ్చివేశారట! వీనిలో కొన్నది ఒక్కటీ లేదట! అన్నీ ఎందరో మహానుభావులు ఇచ్చినవేనట!

శివలాంఛనధరుల్ని ఎవ్వరిని చూచినా, నాకు మనస్సు పొంగుతుంది. ధూర్జటిమాట గుర్తుకువచ్చి—

"భసితోద్ధూళన పాండురాంగులు జటాభారోత్తమాంగుల్ వసో
వ్యసనుల్ సాధిత పంచవర్ణ రసనుల్ వైరాగ్యవంతుల్ నితాం
త సుఖస్వాంతులు సత్యభాషణ సముద్యద్రత్న రుద్రాక్షి రా
జి సమేతుల్ దుదినెవ్వరైనఁ గొలుతున్ శ్రీకాళహస్తీశ్వరా!"

ఈ లింగమూర్తితో గోష్ఠి నాకు ఆనందం కలిగించింది. ఈయనకు ఎన్నో విషయాలు తెలుసు. తనకు ఏమీ తెలియదంటారు. ఈ రాజమహేంద్రవరంలో శ్రీ కన్యకా పరమేశ్వరికి గుడి ఎందుకు లేదో చెప్పారు.

ఈయన గాయత్రీ మంత్రాక్షర సంఖ్యను పురస్కరించుకొని 24 గ్రంథాలు ప్రచురించాలని సంకల్పించారు. ఇప్పటికి

20 పుస్తకాలు ప్రచురించారు. ప్రస్తుతం ఈ సంకలనంలో శివ సహస్రనామములు అర్ధ వివరణము శివ కవచము ఇంద్రాక్షీ స్తోత్రము శివకవచము శివాష్టోత్తర నామములు శివాపరాధ స్తోత్రము నిర్వాణాష్టకము మొదలైన శివస్తుతులుఉన్నాయి. దీనితో పాటు శ్రీ ఉమామహేశ్వర పూజా విధానము కూడా వేరే పుస్త కంగా ప్రచురించారు.

ఈయనకు సంస్కృతభాషా పరిచయం లేదు. పండితుల సాహాయ్యంతో ఈ సంకలనము ముద్రణము మొదలైన కార్య భారం అంతా నిర్వహిస్తున్నట్లు తోస్తున్నది. కాబట్టి దీనిలోని గుణదోషాలతో ఈయనకు ప్రసక్తిలేదు.

ఒక్క శివభక్తి ఎన్ని దోషాలనైనా ఉపశమింపం జేస్తుంది. అది యీయనకు నైసర్గికమని యీయనను చూచిన వారి కెవరికైనా తోచితీరుతుంది.

ఈ శివస్తుతి సంకలనం జగత్కల్మష క్షాళనమునకు సాక్షాత్తు గంగానదియే!

శివసంకల్పమువలన యీయన యుద్యమము శివమయము కాగలదని ఆశింతును.

సర్వం శివమ్.

మల్లయ్యపేట
3-11-88

మల్లంపల్లి శరభేశ్వరశర్మ
విభవ ఆశ్వయుజ బహుళ దశమీ బుధవారము

విజ్ఞప్తి

స్వర్గీయ పోడూరి రాజారావు సత్యయుగపు మనీషి. ముఖ్యముగా నిరాడంబరులు స్వార్ధ రహితులు. సౌమ్యులునైన నాగరాజారావుగారు నాచేత వ్యాసవిరచితమైన సంస్కృత మహా భారతమును పురాణముగా చెప్పించుకొని యాలకించుటయేకాక దానిని తెనుగుసేయ ప్రోత్సహించిరి, ఈనాడు నిత్యము మహా భారతము ఆంధ్ర దినపత్రికలో ప్రచురింపబడు భాగ్యము నా కబ్బజేసిన నాగరాజారావు గారికి మహాభారతము జగత్తులో నున్నంతవరకు నేను కృతజ్ఞుడనే.

మహాభారతము అను శాసనపర్వములో నున్న శివ సహస్రమునకు నీలకంఠ వ్యాఖ్య ననుసరించి అర్థము వ్రాయగా శ్రీ గాయత్రీ బాబా దానిని ప్రచురించుటకు పూనుకొనిరి.

ప్రచురించిన గాయత్రీ బాబా గారికి కృతజ్ఞతలు తెల్పు కొనుచున్నాను. శివ సహస్రము అర్థము ప్రచురించుట కిదియే తొలి యత్నము. ఇట్టి స్థితిలో నేను భారతమును తెనుగు సేయ బూనుకొనుట సాహసమేకాదు, దుస్సాహసము కూడ. తెనుగు సేతలోని దోషములను పరిత్యజించి గుణములనే గ్రహింపుడని ఆంధ్రుల కెల్లరకు విజ్ఞప్తి. కుమార సంభవము ముద్రితములో నున్నది. "మహాభారతం (ఆంధ్రపత్రిక డైరీ) రచయిత నుండి నిత్యము ప్రచురింపబడుచున్నది.

విధేయుడు,

రాంపల్లి శ్రీరామచంద్రమూర్తి

కృతజ్ఞతాంజలి

పరమ పవిత్రమైన యీ శివసహస్రనామ వివరణము వ్రాసి యిచ్చిన శ్రీమత్ భారత వ్యాఖ్యాత మహాపండితులు బ్రహ్మశ్రీ రాంపల్లి శ్రీరామమూర్తిగార్కి అడిగిన తడువగా వారి అమూల్యమైన అభిప్రాయమును వ్రాసి యిచ్చిన కళాప్రపూర్ణ బ్రహ్మశ్రీ మధునాపంతుల సత్యనారాయణ శాస్త్రిగార్కి, మహాకవి, శివదీక్షా దురంధరులు బ్రహ్మశ్రీ మల్లంపల్లి శరభేశ్వరశర్మ గార్కి ఆనంద రామాయణ గ్రంథకర్తలు బులుసు ఉదయభాస్కరంగార్కి బ్లాకుమేకింగువర్క్సు, మీనాక్షి ఎంటర్‌ప్రైజస్ వారికిన్ని యీ పుస్తకమునకు కావలసిన పేపరు, కైటిల్ ప్రింటింగు ద్రవ్య సహాయము చేసినటువంటి, శివదేవాలయము ప్రతిష్ఠ చేసినటువంటి చిరంజీవులు, వ్యాపారస్తులు, డోకి సత్యనారాయణ గార్కి తదితర చందాదారులకు, బహు సహాయము చేసిన శ్రీ నరాలశెట్టి హరి ప్రసాద్‌రావు వారి ధర్మపత్ని గార్కి, నా ఉపాసనా దేవత శ్రీ వేదమాత గాయత్రీదేవి ఆయురారోగ్య భోగభాగ్యములు ప్రసాదించి సదా రక్షించుగాక !

ఇట్లు,

శ్రీ గాయత్రీ సాహిత్య విజ్ఞానకేంద్రము

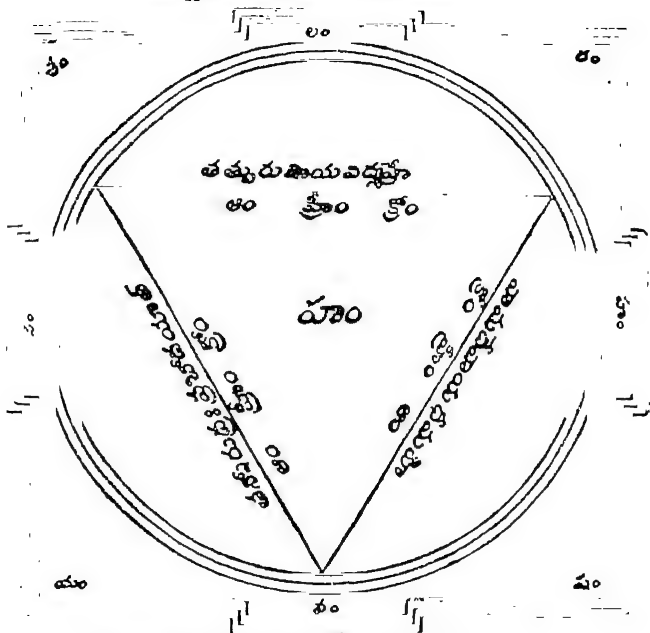
గాయత్రీ బాబా

42 Shiv Uma Ganesh J. B. KHANNA & Co.,

తూర్పు ముఖము

తత్పురుష యంత్రము

" తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ
ధీమహి, తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్ "
దీనినే రుద్రగాయత్రి అందురు.

పడమర ముఖము

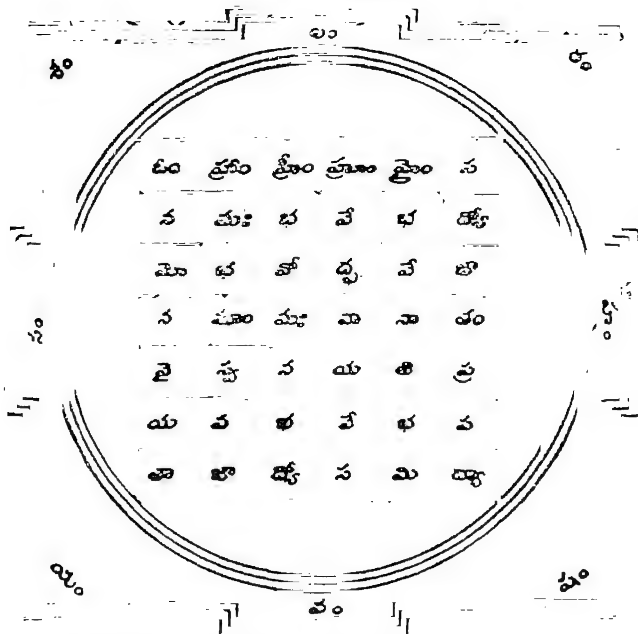
వామదేవ యంత్రము

"సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయవై నమోనమః
భవేభవే నాతిభవే భవస్వ మాం భవోద్భవాయ నమః"

ఉత్తర ముఖము

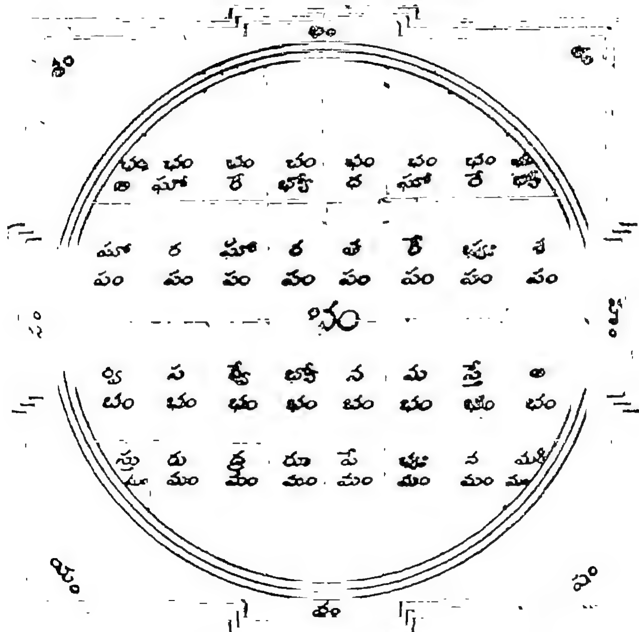
సద్యోజాతము

"వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమః శ్రేష్ఠాయ నమః, రుద్రాయ నమః కాలాయ నమః కలవికరణాయనమః బలప్రమథనాయ, సర్వభూతదమనాయ మనోన్మనాయనమః"

దక్షిణ ముఖము

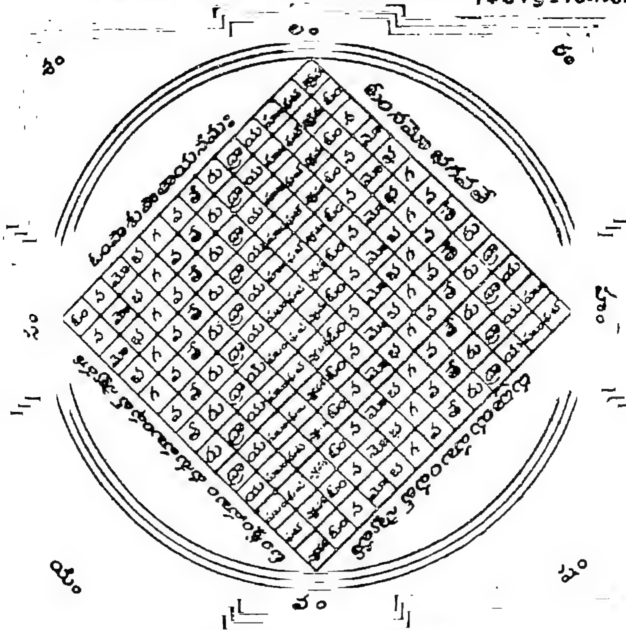
అఘోర యంత్రము

" అఘోరేభ్యోథఘోరేభ్యో ఘోర ఘోర తరేభ్యః
శర్వ సర్వేభ్యో నమస్తే అస్తు రుద్ర రూపేభ్యః "
(యంత్ర బలమునకై జపించు మంత్రము.)

ఊర్ధ్వ ముఖము - ఈశాన యంత్రము

శతరుద్ర సామ్రాజ్యదాయక యంత్రము - 169 గళ్ళు

" ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ హుం ఫట్ స్వాహా "

" ఈశాన స్సర్వ విద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధి పతి ర్బ్రహ్మణోధిపతి ర్బ్రహ్మా శివోమే అస్తు సదాశివోమ్"

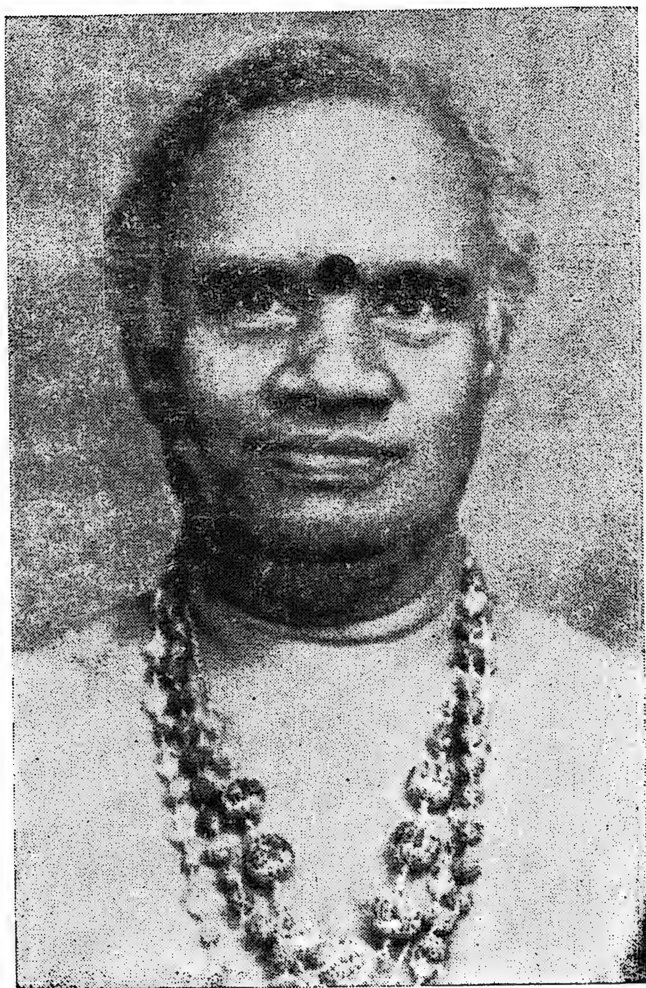
మృత్యుంజయ యంత్రము

మహామృత్యుంజయ త్ర్యంబకేశ్వరుని యంత్రము

" త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం, ఉర్వారుక
మివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ "

మహాగాయత్రీ సంపుటీకరణముగూడ గలదు.

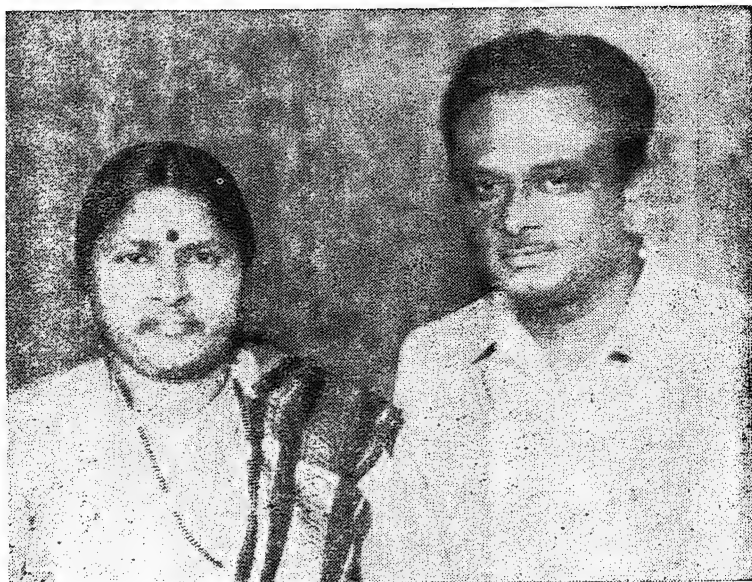
వ్యవస్థాపకులు :

శ్రీ గాయత్రీబాబా

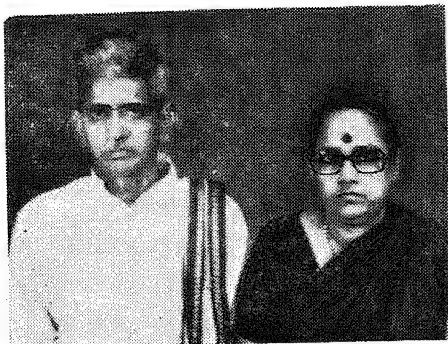
శ్రీ గాయత్రీ సాహిత్య విజ్ఞాన కేంద్రము

ఆర్యాపురం - మధ్యవీధి, రాజమండ్రి - 533 104.

శివభక్తులు

శ్రీమతి & శ్రీ పసుమర్తి నాగేశ్వరరావుగారు, A. G. M.
వైశ్యా బ్యాంకు - బెంగుళూరు

సంకలనకర్త :

బ్రహ్మశ్రీ రాంపల్లి శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారు

వారి ధర్మపత్ని

పోడూరు (ప॥ గో॥ జిల్లా)

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

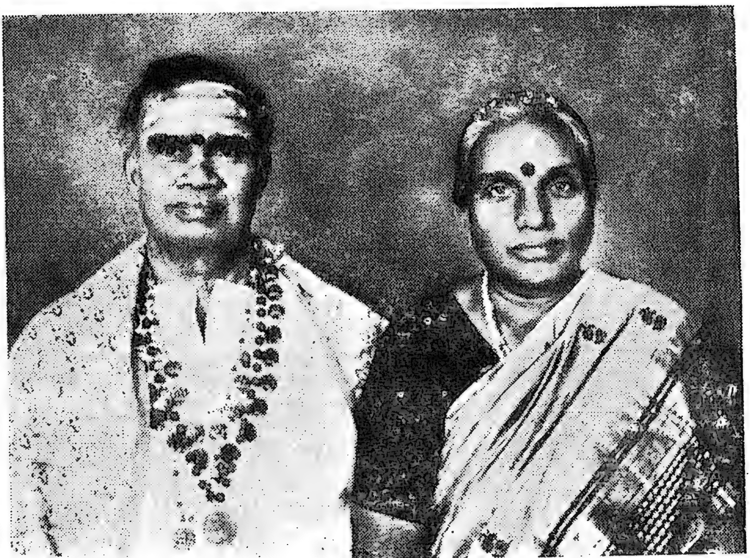
నిగమాగమాభిజ్ఞ నిరంతర సౌరోపాసక

శ్రీమత్సవితృ సూర్యపీఠ సంస్థాపక

యాగాధ్వర్య (స్మార్తాగమ ప్రవీణ)

శ్రీ శ్రీ శ్రీ బ్రహ్మశ్రీ వేమకోటి కృష్ణయాజీగారు

సూర్యపీఠము, పార్వతీపురం.

శ్రీ గాయత్రీబాబా ధర్మపత్ని శ్రీమతి రాణీ

శి వ భ క్తు లు

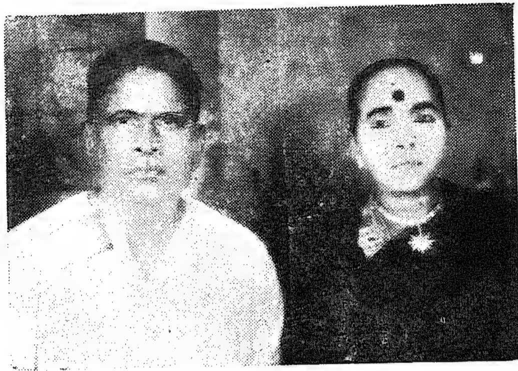
శ్రీ ఉమామహేశ్వర దేవాలయ నిర్మాణ

పు ణ్య పు రు షు లు

శ్రీ డేకి సత్యనారాయణమూర్తి

జ మి డి పే ట.

రాయగఢ్ ఒరిస్సా

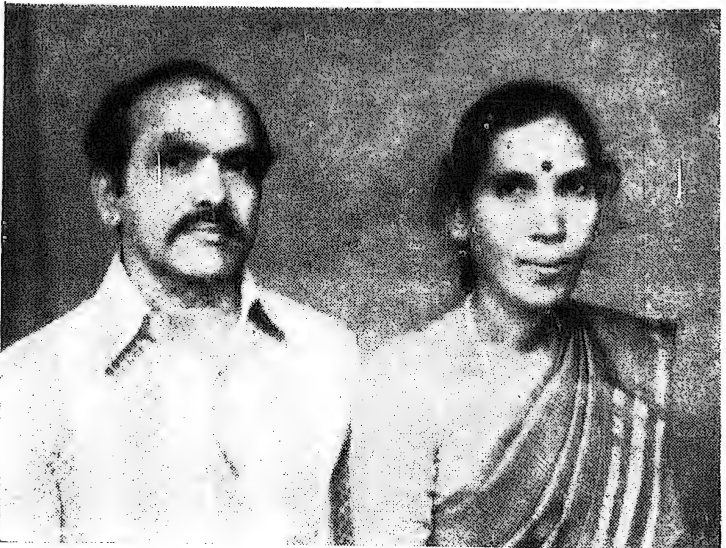

శ్రీ టెంకాల సూర్యనారాయణమూర్తిగారు

వారి ధర్మపత్ని

టెక్కలి - 532 201

(శ్రీకాకోళం జిల్లా)

పుణ్యదంపతులు

శ్రీ నరాలశెట్టి హరిప్రసాదరావుగారు C.T.O. వారి ధర్మపత్ని

ఓం శ్రీ గాయత్రీ దేవ్యై నమః

శ్రీ ఉమామహేశ్వర పూజా విధానము

(శైవాగమోక్తము)

ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ
ధీమహి తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్

హరిః ఓమ్ ఆచమ్య

ఓమ్ కేశవాయ స్వాహా
ఓమ్ నారాయణాయ స్వాహా
ఓమ్ మాధవాయ స్వాహా

} మూడు నామములతో మూడు సార్లు జలము లోపలకు పుచ్చుకొనవలయును.

(గోకర్ణమువలె చేతిని ముడచి మినపగింజ మునుగునంత నీరు చేతిలో పోసికొని గ్రహించవలయును.)

ఓమ్ గోవిందాయ నమః - (ఎడమ అరచేతిని కుడియరచేతితోను)
ఓమ్ విష్ణవే నమః - (కుడి యరచేతిని యెడమ అరచేతితోను)
ఓమ్ మధుసూదనాయ నమః - (బొటనవ్రేలితో పై పెదవిని)
ఓమ్ త్రివిక్రమాయ నమః - (బొటనవ్రేలితో క్రింది పెదవిని తడిచేతితో తాకి)
ఓమ్ వామనాయ నమః - (శిరమున జలము చల్లుకొనవలెను)
ఓమ్ శ్రీధరాయ నమః - (శిరమున నుదకము చల్లుకొనవలెను)

ఓమ్ హృషీకేశాయ నమః - (ఎడమ అరచేతిపైనను)
ఓమ్ పద్మనాభాయ నమః - (రెండు పాదములపైనను)
ఓమ్ దామోదరాయ నమః - (శిరముపైన జలము జల్లుకొనవలెను)
ఓమ్ సంకర్షణాయ నమః - (అన్ని వ్రేళ్లు ముడిచి ఆ వ్రేళ్ళ మొదళ్ళతో గడ్డము తాకవలయును)
ఓమ్ వాసుదేవాయ నమః - (ఎడమ ముక్కును)
ఓమ్ ప్రద్యుమ్నాయ నమః - (కుడిముక్కును బొటనవ్రేలు చూపుడువ్రేలితో తాకవలయును)
ఓమ్ అనిరుద్ధాయ నమః - (ఎడమ కన్నును తాకవలెను)
ఓమ్ పురుషోత్తమాయ నమః - (కుడికన్నును బొటనవ్రేలు యుంగరపు వ్రేలితో తాకవలయును)
ఓమ్ అధోక్షజాయ నమః - (ఎడమ చెవిని)
ఓమ్ నారసింహాయ నమః - (కుడిచెవిని నంగుష్ఠానమికలతో)
ఓమ్ అచ్యుతాయ నమః - బొడ్డును (అంగుష్ఠ కనిష్ఠికలతోను)
ఓమ్ జనార్దనాయ నమః - (అరచేతితో హృదయమును)
ఓమ్ ఉపేంద్రాయ నమః - (శిరమును కరాగ్రముతో తాకవలెను)
ఓమ్ హరయే నమః - (ఎడమ బాహుమూలమును వ్రేళ్ళుముడిచి తాకవలయును)
ఓమ్ శ్రీకృష్ణాయనమః (రెండుచేతులుకలిపి దండము పెట్టవలెను)

ప్రతి నామమునకు మొదట 'ఓమ్ అని అనవలెను.

ఓమ్ శివాయ నమః
మహేశ్వరాయ నమః
శంభవే నమః
భర్గాయ నమః
శంకరాయ నమః
శాశ్వతాయ నమః
పశుపతయే నమః
ఉమాపతయే నమః
పరబ్రహ్మణే నమః
బ్రహ్మాధిపతయే నమః
పరమేశ్వరాయ నమః
ఫాలలోచనాయ నమః

ఓమ్ అష్టమూర్తయే నమః
మృత్యుంజయాయ నమః
మృడాయ నమః
భూతేశాయ నమః
సర్వాయ నమః
సర్వేశ్వరాయ నమః
సర్వజ్ఞాయ నమః
సదాశివాయ నమః
అభవాయ నమః
భీమాయ నమః
వాసుదేవాయ నమః
త్రిపురాంతకాయ నమః

(మొదటి మూడు నామములకు ముమ్మారు ఉద్ధరణితో ఉదకమును చేతియందుంచుకొని పుచ్చుకొనవలయును. నమస్కరించుచు మిగిలిన నామములన్నియు చెప్పిన తరువాత చెక్కిళ్ళ యందు తాకవలయును. ఈ ఇరువదినాలుగు నామములకు మారుగా మొదట ఇవంబడిన ఓం కేశవాయస్వాహా యిత్యాది నామము లనుకూడ చెప్పుకొను సంప్రదాయము కలదు. అనంతరము గణపతిని ధ్యానించవలయును.)

గణపతి ధ్యానము

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం - విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ - సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః

(గణపతిని ధ్యానించిన యనంతరము భూతోచ్చాటనము గావించవలయును. ఉదకమును చేతిలో పోసికొని క్రింది మంత్రమును చదివి యా జలమును విడువవలయును.)

భూతోచ్చాటనము

శ్లో॥ ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః – ఏతే భూమిభారకాః
ఏతేషాం అవిరోధేన - బ్రహ్మకర్మసమారభే ॥

(అనంతరము ప్రాణాయామము చేయవలయును.)

ప్రాణాయామము

ఓం దైవీ గాయత్రీఛందః - ప్రాణాయామే వినియోగః॥

(అని కుడిచేతితో ముక్కును పట్టుకుని యీ క్రింది మంత్రమును ముమ్మారు పఠియించినచో ప్రాణాయామము చేసినట్లగును)

ఓం భూః - ఓం భువః - ఓగ్ం సువః - ఓం మహః - ఓం జనః - ఓం తపః - ఓగ్ం సత్యం - ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి - ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - ఓం ఆపోజ్యోతి రసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ॥

(ప్రాణాయామము చేసిన తరువాత సంకల్పమును చెప్పుకొనవలయును.)

సంకల్పము

శివ శివ శంభో శంకర! రక్షమాం।

మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ ఉమామహేశ్వర ప్రీత్యర్థం శివేశోభనే ముహూర్తే శ్రీ శివ శంభో రాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య అద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయ పరార్థే - శ్వేత వరాహకల్పే - వైవస్వత మన్వంతరే-కలియుగే - ప్రథమపాదె - జంబూద్వీపే - భరతవర్షే - భరతఖండే - ఆంధ్ర ప్రదేశే - అస్మిన్ - వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన.... సంవత్సరే ....ఆయనే....ఋతౌ ....మాసే ....పక్షే ....తిథౌ .... వాసరే శుభనక్షత్ర శుభయోగ శుభకరణ ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ భృంగిమహర్షి గోత్రోద్భవస్య....నామ ధేయస్య ధర్మపత్నీ సమేతస్య (వివాహితులకు మాత్రం) మమ క్షేమ స్థైర్య అభయ ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, ఈప్సి తార్థ సిద్ధ్యర్థం ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, సమస్త దురితోపశమ శాన్త్యర్థం, శ్రీ ఉమామహేశ్వర దేవతా ముద్దిశ్య శ్రీ ఉమామహేశ్వర దేవతా ప్రీత్యర్థం, యథా శక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే॥

(అని యుదకమును స్పృశింపవలయును. శైవ సంప్ర దాయమున భృంగిమహర్షి గోత్రము చెప్పుట కలదు. అట్లు చెప్పుటకు మనస్కరించనివారు వారి గోత్రనామముగా మార్చు కొనదగును. అనంతరము కలశపూజ కావింపవలయును.)

అదౌ నిర్విఘ్న పరిసమాప్త్యర్థం గణపతిపూజాం కరిష్యే।

గణపతిచెంత పుష్పముసుంచి నమస్కరించవలయును. బెల్లము నివేదించదగును. తరువాత ఉదకమును కలశమునకు గంధము, కుంకుమాదులు నూాడుచోటులందు బొట్టుపెట్టి - కలశమందు పుష్పమునుంచి చేతితో కలశమును మూసి)

తదంగ కలశ పూజాం కరిష్యే ॥

కలశపూజ

శ్లో॥ కలశస్య ముఖేవిష్ణుః - కంఠే రుద్రస్సమాశ్రితః ।
మూలే తత్రస్థితో బ్రహ్మ - మధ్యే మాతృగణాస్మృతాః ॥

2. కుక్షౌతు సాగరాస్సర్వే - సప్తద్వీపావసుంధరా ।
ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేద - స్సామవేదోహ్యథర్వణః ॥

3. అంగైశ్చ సహితాస్సర్వే - కలశాంబు సమాశ్రితాః ।
గంగేచ యమునేచైవ - గోదావరి సరస్వతి ॥

4. నర్మదే సింధు కావేరీ - జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు ।
ఆయాంతు దేవపూజార్థం - దురితక్షయ కారకాః ॥

మంత్రము - ఆపోవా ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః ప్రాణావా ఆపః పశవఆపోన్న మాపోఽమృత మాస్సమ్రాడాపో విరాడాపస్స్వరాడా పశ్ఛన్దాగ్ం స్యా పోజ్యోగ్ష్యాపోయజూగ్ష్యా పస్సత్యమాపస్సర్వా దేవతా ఆపో భూర్భువస్సువరాప ఓమ్ ।

(అనంతరము కలశమునందలి జలమును చేతిలోపోసుకొని పూజాద్రవ్యముల మీదను శిరమునందును చల్లుకొనవలయును.)

గణపతి పూజ

గణానాం త్వా గణపతిగ్ం హవామహే
కవిం కవీనాముపమశ్రవ స్తమం
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత
ఆనశ్శృణ్వన్నూతి భిస్సీద సాధనమ్ ॥

మహాగణాధిపతిం ధ్యాయామి । మహాగణాధిపతిం ఆవాహయామి॥

విఘ్నేశ్వరాయ విద్మహే వక్రతుండాయ
ధీమహి తన్నో ప్రసన్నః ప్రచోదయాత్ ।
లం - పృథ్వీతత్త్వాత్మనే - గంధం సమర్పయామి ॥
హం - ఆకాశతత్త్వాత్మనే - పుష్పం సమర్పయామి ॥
యం - వాయుతత్త్వాత్మనే - ధూపమాఘ్రాపయామి ॥
రం - తేజస్తత్త్వాత్మనే - దీపం దర్శయామి ॥
వం - అమృత తత్త్వాత్మనే - నైవేద్యం సమర్పయామి ॥
సం - సర్వతత్త్వాత్మనే - సర్వోపచారపూజాం
సమర్పయామి ॥

గణేశాయ విద్మహే గణనాధాయ ధీమహి తన్నో ప్రసన్న
ప్రచోదయాత్ ॥

శ్లో॥ వక్రతుండ మహాకాయ - సూర్యకోటి సమప్రభ
అవిఘ్నం కురుమేదేవ - సర్వకార్యేషు సర్వదా
గణాధిపతిస్సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదో భవతు
మమ ఇష్టకామ్యార్థ ఫలసిద్ధిరస్తు॥
(అనంతరము శివునిపై నుదకమును చల్లుచు లేక విడచుచు)
ఓం శూలపాణియేనమః శివేహ ప్రతిష్టతోభవ.

ధ్యానము

శ్లో॥ శుద్ధస్ఫటిక సంకాశం త్రినేత్రం పంచవక్త్రకం।
గంగాధరం దశభుజం - సర్వాభరణ భూషితం॥

2. నీలగ్రీవం శశాంకాంకం - నాగయజ్ఞోపవీతనం।
వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయంచ - వరేణ్య మభయప్రదం॥

3. కమండల్వాక్ష సూత్రాభ్యా - మన్వితం శూలపాణినం।
జ్వలంతం పింగళజటా - శిఖాముద్యోత ధారిణం॥

4. అమృతేనాప్లుతం హృష్ట - ముమాదేహార్థ ధారిణం।
దివ్య సింహాసనాసీనం - దివ్యభోగ సమన్వితం॥

5. దిగ్దేవతా సమాయుక్తం - సురాసుర నమస్కృతం।
నిత్యం చ శాశ్వతం శుద్ధం - ధృవమక్షర మవ్యయమ్॥
సర్వవ్యాపిన మీశాన - మేవం వై విశ్వరూపిణం॥
(పుష్పమును స్వామిపై నుంచవలయును. అనంతరము ఆవాహనమును చెప్పవలయును నమకమునందలి 23వ మంత్రము)

ఆవాహనము

(మం) మానో మహా_న్త ముతమానో అర్భకం మాన ఉక్ష_న్తముతమాన ఉక్షితమ్ ! మానోవధీః పితరం మోత మాతరం ప్రియామాన_స్తనువః రుద్రరీరిషః ॥

ఓం ఉమామహేశ్వరాయ నమః । ఆవాహయమి ॥

(పుష్పము నుంచవలయును. తరువాత నమకము నందలి యాతే రుద్రయను ప్రథమ మంత్రముచే పుష్పాసనము సమర్పించవలయును.)

ఆసనము

(మం) యాతే రుద్ర శివా తనూ రఘోరాఽపాపకాశినీ । తయాన_స్త మవాశంతమయా గిరిశ_న్తాభి చాకశీహి । ఓం మహేశ్వరాయ నమః – పుష్పాసనం సమర్పయామి.

(పుష్పము నుంచవలయును.)

పాద్యం

(మం) యామిషు గిరిశ_న్త హ_స్తే బిభర్ష్య_స్తవే
శివాం గిరిత్రతాంకురు మా హింగ్ంసీః పురుషం జగత్
ఓం శంభవే నమః – పాద్యం సమర్పయామి.

(ఉదకమును విడువవలయును.)

అర్ఘ్యం

(మం) శివేన వచసా త్వా గిరీశాచ్ఛా వదామసి ।
యథాన స్సర్వ మిజ్జగదయక్ష్మగ్ం సుమనా అసత్ ।
ఓం భర్గాయ నమః - అర్ఘ్యం సమర్పయామి.
(ఉదకమును విడువవలయును.)

ఆచమనం

(మం) అధ్యవోచ దధివక్తా ప్రథమోదైవ్యోభిషక్ ।
అహీగ్‌చ్ఛ సర్వాన్జమ్భయన్థ్సర్వాశ్చ యాతుధ్యానః ॥
ఓం శంకరాయ నమః - ఆచమనీయం సమర్పయామి.
(ఉదకమును విడువవలయును.)

స్నానం

(మం) అసౌ యస్తామ్రో అరుణ ఉతబభ్రుస్సుమంగలః ।
యే చే మాగ్ం రుద్రా అభితోదిక్షుః ।
శ్రితా స్సహస్రశోఽవైషాగ్ం హేడ ఈమహే ।
ఓం శాశ్వతాయ నమః - శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి.

పంచామృత స్నానం

(పాలు) ఆప్యాయ స్వసమేతుతే విశ్వతస్సోమవృష్టియం ॥
భవా వాజస్య సంగథే ।
ఓం పశుపతయే నమః - క్షీరేణ స్నపయామిః

(పెరుగు) దధిక్రావుణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్యవాజినః ।
సురభినో ముఖాకరత్ప్రమణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్
ఓం ఉమాపతయే నమః - దధ్నాస్నపయామి ॥

(నేయి) శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోసి దేవోవ స్సవితోత్పునా
త్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసో స్సూర్యస్యరశ్మిభిః
ఓం పరబ్రహ్మణే నమః - ఆజ్యేన స్నపయామి.

(తేనె) మధువాతా ఋతాయితే మధుక్షరంతి సింధవః
మాధ్వీన్న స్సంత్వోషధీః । మధున క్తముతోషసీ ॥
మధువత్పార్థిగ్ం రజః । మధుద్యౌరస్తునః పితా ।
మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః ।
మాధ్వీర్గావో భవంతునః ।
ఓం బ్రహ్మాధిపతయే నమః । మధునా స్నపయామి.

(పంచదార) స్వాదుః పవస్వ దివ్యాయ జన్మనే స్వాదురింద్రాయ
సహవీతునామ్నే । స్వాదుర్మిత్రాయ వరుణాయ
వాయవే బృహస్పతయే మధుమాగ్ం అదాభ్యః
ఓం పరమేశ్వరాయ నమః । శర్కరయా స్నపయామి.

(కొబ్బరినీరు) యాః ఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః।
బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానో ముంచ స్త్వగ్ం హసః ॥
ఓం ఫాలలోచనాయ నమః - ఫలోదకేన స్నపయామి.

[తతః నమక చమక పురుషసూక్తేన శుద్ధోదకస్నానం
కుర్యాత్]

(శుద్ధోదకం) ఆపోహిష్ఠా మయోభువః - తానఊర్జే దధాతన ।
మహేరణాయ చక్షసే యోవశ్శివతమోరసః ।
తస్య భాజయతేహనః ఉశతీరివ మాతరః ।
తస్మా అరంగ మామవః యస్యక్షయాయ జిన్వథ ।
ఆపోజనయథాచనః
ఓం అష్టమూర్తయేనమః-శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి.

అభిషేకము

(ఈ క్రింది మన్త్రములను చదువుచు జలధార విడువవలయును.)

1. ఓం నమస్తే రుద్రమన్యవ ఉతోత ఇషవేనమః ।
నమస్తే అస్తు ధన్వనే బాహుభ్యాముత తే నమః ॥

2. యాతే రుద్రశివా తనూ ర ఘోరాఽపాపకాశినీ ।
తయానస్తనువా శంతమయా గిరిశన్తాభి చాకశీహి ॥

3. యామిషుం గిరిశన్త హస్తే బిభర్ష్యస్తవే ।
శివాం గిరిత్రతాం కురు మా హి గ్ంసీః పురుషంజగత్ ॥

4. శివేన వచసా త్వా గిరిశాచ్ఛావదామసి ।
యథాన స్సర్వమిజ్జగద యక్ష్మగ్ం సుమనా అసత్ ॥

5. అధ్యవోచ దధివక్తా ప్రథమోదైవ్యోభిషక్ ।
అహీగ్శ్చ సర్వాఞ్జమ్భయ స్త్సర్వాశ్చ యాతుధాన్యః ॥

6. అసౌయస్తామ్రో అరుణ ఉత బభ్రుస్సుమంగలః ।
యే చేమాగ్ం రుద్రా అభితోదిక్షు ।
శ్రితాస్సహస్రశోఽవైషాగ్ం హేడ ఈమహే ॥

అసౌయోఽవసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః
ఉతైనం గోపా అదృశన్న దృశన్ను దహార్యః ।
ఉతైనం విశ్వాభూతాని సదృష్టో మృడయాతినః ॥
నమోఽస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢూషే ।
అధోయే అస్య సత్వానోఽహంతేభ్యోఽకరం నమః ॥
ప్రముంచ ధనన స్త్వముభయో రార్త్నియోర్జ్యామ్ ।
యాశ్చతేహ స్త ఇషవః పరాతాభగవోవ ప
అవతత్య ధను స్త్వగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే ।
నిశీర్య శల్యానాం ముఖాశివో నస్సుమనాభవ ॥
విజ్యం ధనుః కపర్దినో విశల్యో బాణవాగ్ం ఉత ।
అనేశన్న స్యేషవ ఆభురస్య నిషంగధిః ॥
యాతే హేతిర్మీఢుష్టమ హస్తేబభూవతే ధనుః ।
తయాఽస్మాన్విశత స్త్వమయక్ష్మయా పరిభ్భుజ ॥
నమస్తే అస్త్వాయుధాయాఽనా తతాయ ధృష్ణవే ।
ఉభాభ్యాముత తే నమో బాహుభ్యాంతవ ధన్వనే ॥
పరితే దన్వనోహేతి రస్మాన్వృణక్తు విశ్వతః ।
అధోయఇషుది స్తవాఽఽరె అస్మిన్నిధే హితమ్ ॥
మనోమహా స్త ముతమానో అర్భకం మాన ఉక్ష స్త ముత
మాన ఉక్షితమ్ । మానోవధీః పితరం మోతమాతరం
ప్రియామాన స్త సువః । రుద్రతీరిషః ॥

16. మానస్తోకేతనయే మాన అయుషిమానో గోషుమానో (మం)
ఆశ్వేషు రీరిషః వీరాన్మానో రుద్రభామితో వధిర్హ్వ విష్మన్తో
సమసావిధేమతే ॥

అణోరణీయా మహామేవ కత్వం మహానహం విశ్వమిదం
విచిత్రం పురాతనోహం పురుషోహ మీశో హిరణ్యయోహం శివ (మం)
రూపమస్తి । ఓం మృత్యుంజయాయ నమః-అభిషేకం సమర్ప
యామి.

వస్త్రం

17. అసౌ యో పసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః
ఉత్తైనం గోపా అదృశన్నదృశన్నుదహార్యః
ఉతైనంవిశ్వా భూతాని దృష్టో మృడయాతినః (మం)
ఓం మృడాయనమః – వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.

కటిబంధనము

దీర్ఘాయుత్వాయ జరదష్టి రస్మిశతం జీవామిశరదః
పురూచిరాయ స్పోషమభిసంవ్య యిష్యే ।
ఓం భూతేశాయనమః-వస్త్రేణ కటిబంధనం సమర్పయామి.

భస్మధారణం (మం)

అగ్నిరితిభస్మ వాయురితిభస్మ జలమితిభస్మ స్థలమితి
భస్మ వ్యోమేతిభస్మ సర్వగ్ం హావాయ ఇదగ్ం సర్వంభస్మ ।

(మం) త్రయంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్ ।
ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్ ॥
ఓం శర్వాయనమః - ఇతి భస్మధారణం.

యజ్ఞోపవీతం

(మం) యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం
ప్రజాపతే ర్యత్సహజం పురస్తాత్
ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిముంచశుభ్రం
యజ్ఞోపవీతం బలమస్తుతేజః
ఓం సర్వేశ్వరాయ నమః - యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి.

గంధం

(మం) యోవై రుద్రస్య భగవాన్ యశ్చసోమో భూర్భువ
స్సువ స్తస్మైనమోనమశ్శీర్ షం జనదోం విశ్వరూపోసి
గంధద్వారాం దురాదర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం
ఈశ్వరీగ్ంసర్వభూతానాం త్వామిహోపహ్వయే శ్రియమ్
ఓం సర్వజ్ఞాయనమః - గంధాన్ ధారయామి.

అక్షతలు

(మం) ఆయనే తే పరాయణే దూర్వారోహస్తు పుష్పిణీః
హ్రదాశ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహాఇమే
ఓం సదాశివాయనమః - అక్షతాన్ సమర్పయామి.

బిల్వపత్రం

ఓం

(మం) యావైరుద్రస్య భగవాన్ యశ్చ సూర్యోభూర్భువస్సు
శ తస్మై వైజ నమోనమశ్శిరోషంజనదో విశ్వ
రూపా.

శ్లో॥ అమృతోద్భవ శ్రీవృక్షం శంకరస్య సదాప్రియా
తద్దే శంభో ప్రయచ్ఛామి బిల్వపత్రం సురేశ్వర ॥

2. త్రిశాఖై ర్బిల్వ పత్రైశ్చ అచ్ఛిద్రైః కోమలై శ్శుభైః ।
తవపూజాం కరిష్యామి అర్చయేత్పరమేశ్వరం ॥

3. గృహాణ బిల్వపత్రాణి సపుష్పాణి మహేశ్వర ।
సుగంధీని భవానీశ శివ త్త్వం కుసుమప్రియ ॥

ఓం అభవాయ నమః - బిల్వపత్రాణి సమర్పయామి.

(అనంతరం అష్టోత్తర శతనామైర్వా త్రిశతినామైర్వా సహ(
నామైర్వా ప్రపూజయేత్)

అష్టోత్తర శతనామావళి

(ప్రతి నామమునకు ముందు "ఓం" అనియు చివర "నమః"
అనియు చేర్చి చదువవలయును.)

ఓం శివాయ నమః
మహేశ్వరాయ
శంభవే

ఓం పినాకినే నమః
శశిశేఖరాయ
వామదేవాయ

ఓం విరూపాక్షాయ నమః
కపర్దినే
నీలలోహితాయ
శంకరాయ 10
శూలపాణయే
ఖట్వాంగినే
విష్ణువల్లభాయ
శిపివిష్టాయ
అంబికానాథాయ
శ్రీకంఠాయ
భక్తవత్సలాయ
భవాయ
శర్వాయ
త్రిలోకేశాయ 20
శితికంఠాయ
శివప్రియాయ
ఉగ్రాయ
కపాలినే
కామారయే
అంధకాసురసూదనాయ
గంగాధరాయ

ఓం లలాటాక్షాయ నమః
కాలకాలాయ
కృపానిధయే 30
భీమాయ
పరశుహస్తాయ
మృగపాణయే
జటాధరాయ
కైలాసవాసినే
కవచినే
కఠోరాయ
త్రిపురాంతకాయ
వృషాంకాయ
వృషభారూఢాయ 40
భస్మోద్ధూళిత విగ్రహాయ
సామప్రియాయ
స్వరమయాయ
త్రయీమూర్తయే
అనీశ్వరాయ
సర్వజ్ఞాయ
పరమాత్మనే
సోమసూర్యాగ్నిలోచనాయ

ఓం హవిషే నమః
యజ్ఞమయాయ 50
సోమాయ
పంచవక్త్రాయ
సదాశివాయ
విశ్వేశ్వరాయ
వీరభద్రాయ
గణనాథాయ
ప్రజాపతయే
హిరణ్యరేతసే
దుర్ధర్షాయ
గిరీశాయ 60
గిరిశాయ
అనఘాయ
భుజంగభూషణాయ
భర్గాయ
గిరిధన్వనే
గిరిప్రియాయ
కృత్తివాససే
పురారాతయే
భగవతే
ప్రమథాధిపాయ 70

ఓం మృత్యుంజయాయ నమః
సూక్ష్మతనవే
జగద్వ్యాపినే
జగద్గురవే
వ్యోమకేశాయ
మహాసేన జనకాయ
చారువిక్రమాయ
రుద్రాయ
భూతపతయే
స్థాణవే 80
అహిర్బుధ్న్యాయ
దిగంబరాయ
అష్టమూర్తయే
అనేకాత్మనే
సాత్త్వికాయ
శుద్ధ విగ్రహాయ
శాశ్వతాయ
ఖండపరశవే
అజాయ
పాశవిమోచకాయ 90
మృడాయ
పశుపతయే

ఓం దేవాయ నమః
మహాదేవాయ
అవ్యయాయ
హరయే
పూషదంతభిదే
అవ్యగ్రాయ
దక్షాధ్వరహరాయ
హరాయ 100

ఓం భగనేత్రాభిదే నమః
అవ్యక్తాయ
సహస్రాక్షాయ
సహస్రపాదేయ
త్రివర్గప్రదాయ
తారకాయ
ఓం పరమేశ్వరాయనమః 108

శ్రీ ఉమామహేశ్వరాయనమః నానావిధ పరిమళ పుష్పాణి సమర్పయామి. అష్టోత్తర శతనామపూజాం సమర్పయామి.

ధూపం

వనవస్త్వా ధూపయంతు । గాయత్రేణ ఛందసాంగి
రస్వద్ధుద్రాస్త్వా భూపయంతు । త్రైష్టుభేన ఛంఛసాంగి
రస్వదాదిత్యాస్త్వాధూపయంతు । జాగతేన ఛందసాంగి
రస్వద్విశ్వేత్వా దేవావైశ్వానరా ధూపయంతు । అనుష్టుభేన
ఛందసాంగి
రస్వదింద్రస్త్వా ధూపయంత్వం । గిరిస్వద్విష్టుస్త్వా ధూపయర్వంగి
రస్వ ।

ద్వరుణస్త్వాధూపయత్వం గిరిస్వదదతిస్త్వా ధేవీర్విశ్వ దేవ్యావతీః
పృథివ్యాస్సభ స్థేంగి రసర్థసత్యవట దేవానాం త్వా పత్నీః ॥
ఓం భీమాయ నమః - ధూపం సమర్పయామి.

దీపం

అపాణి పాదోహ మచింత్యశక్తిం, పశ్యామ్య చక్షుస్స
శృణోన్యకర్ణః సవేత్తివేద్యం నచతస్యాప్తి, వేత్తాత
మాహురగ్ర్యం పురుషం మహాంతం
సర్వవ్యాపిన మాత్మానం క్షీరే సర్పిరివార్పితం
ఆత్మవిద్యాతపోమూలం తద్బ్రహ్మోపనిషత్పదం ॥
నతత్ర సూర్యోభాతిన చంద్రతారకం
నేమావిద్యుతో భాంతికుతో యమగ్ని
తమేవ భాంతి మనుభాంతి సర్వం
తస్యభాసా సర్వమిదం విభాతి ॥
ఓం వాసుదేవాయ నమః - దీపం సమర్పయామి
(అనంతరం ఆచమనం సమర్పించి నైవేద్యము నివ్వవలెను.)

నైవేద్యము

(మం) దేవసవితః ప్రసువసత్యంత్వర్తేన పరిషించామి
అమృతమస్తు అమృతోపస్తరణ మసిస్వాహా ।
ఓం ప్రాణాయస్వాహా।అపనాయస్వాహా, వ్యానాయస్వాహా,
ఉదానాయస్వాహా, సమానాయస్వాహా, బ్రహ్మణేస్వాహా,

ఓం భూర్భువస్సువః, తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య
ధీమహి ధియోయోనః, ప్రచోదయాత్ ఓమాపోజ్యోతి
రసోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ తత్పురుషాయ
విద్మహే
మహాదేవాయ ధీమహి తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్ ॥
(ఉదకమును ప్రోక్షించి నివేదన చేయవలయును.)
మధ్యే మధ్యే పానీయం సమర్పయామి.

అమృతాపిధానమసి ॥ ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి। హస్తౌ ప్రక్షాళయామి। పాదౌ ప్రక్షాళయామి। పునరాచమనీయం సమర్పయామి.

తాంబూలం

(మం) ఇమారుద్రాయ తపసే కపర్దినేక్షయద్వీరాయ ప్రభరామహే మతిం। యథానశ్శమ సద్ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వం పుష్టం గ్రామే అస్మిన్న నాతురమ్ ॥

ఓం త్రిపురాంతకాయ నమః - తాంబూలం సమర్పయామి.
తాంబూల చర్వణానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి.

నీరాజనం

శ్లో॥ పరానంద చిదాకాశ - పరబ్రహ్మస్వరూపికా ।
నీరాజనం గృహాణేశ - ఆనందాఖ్యం సదాశివ ॥

(మం) సర్వప్రజాయే గోపాయ - అమృతతత్త్వాయ జీవసే జనిష్య మాణాంచ । అమృతే సత్యేప్రతిష్ఠితామ్ । అధర్వ పితుం మే గోపాయ రసమన్న మిహాయుషే । అదబ్ధాయోఽశీతతనో ! అవిషన్నః పితుంకృణు । శగ్గ్స్వ పశూన్మే గోపాయ । ద్విపా దోయే చతుష్పదః । అష్టాశపాశ్చయ ఇహాగ్నే । యేచైక్ శఫా అశునాః । సప్రథస్సభాంమేగోపాయయేచసభ్యాస్సభాసదః । తానిం ద్రియావతాఃకురు సర్వమాయురు పాసతామ్ అహేబుధ్నియ మంత్రం మేగోపాయ యమృషయస్త్రైవిదావిదుః । ఋచస్సా మానియజూగ్ంషి సాహిశ్రీ రమృతాసతామ్ । మానోహిగ్ంసీ జ్జాతవేదో గామశ్వం పురుషం జగత్ అబిభ్రదగ్న ఆగహిశ్రియా మాపరిపాతయా సంమ్రాజంచ విరాజంచాభి శ్రీర్యాచనో గృహే లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖే తయామాసగ్ం సృజామసి సంతత శ్రీరస్తు నిత్యశ్రీరస్తు । నిత్యమంగళాని భవంతు ।

ఓం ఉమామహేశ్వరాయనమః కర్పూరనీరాజనం సమర్ప యామి ।

అనంతరం ఆచమనీయం సమర్పయామి.

—* మంత్రపుష్పం *—

1. సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశమ్భువమ్ ।
విశ్వం నారాయణం దేవమక్షరం పరమం పదమ్ ॥

2. విశ్వతః పరమాన్నిత్యం విశ్వం నారాయణగ్ం హరిమ్ ।
విశ్వమే వేదం పురుష స్తద్విశ్వముపజీవతి ॥

3. పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతం।
నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానాం పరాయణం॥

4. నారాయణ పరోజ్యోతిరాత్మా నారాయణః పరః।
నారాయణ పరంబ్రహ్మతత్త్వం నారాయణః పరః।
నారాయణ పరోధ్యాతా ధ్యానం నారాయణః పరః॥

5. యచ్చకించిజ్జగత్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతేఽపివా
అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణ స్థితః॥

6. అనన్తమవ్యయం కవిగ్ం సముద్రేఽన్తం విశ్వ
శమ్భువం।
పద్మకోశ ప్రతీకాశగ్ం హృదయం చాప్యధోముఖం॥

7. అధోనిష్ట్యావితస్త్యాన్తేనాభ్యా ముపరితిష్ఠతి।
జ్వాలామాలాఽఽకులం భాతి విశ్వస్యాయతనం
మహత్॥

8. సన్తతగ్ం శిలాభిస్తులమ్బత్యాకోశసన్నిభం।
తస్యాన్తేసుషిరగ్ం సూక్ష్మం తస్మిన్థ్సర్వం ప్రతిష్ఠితం॥

9. తస్యమధ్యే మహానగ్ని ర్విశ్వార్చిర్విశ్వతోముఖః।
సోఽగ్రభుగ్వి భయంతిష్ఠన్నాహార సుజరః కవిః।
తిర్యగూర్ధ్వ మధశ్శాయీరశ్మయస్తస్యసన్తతా॥

10. సంతాపయతి స్వం దేహమపాద తలమస్తగః।
తస్యమధ్యేవహ్నిశిఖాఅణీయోర్ధ్వావ్యవస్థితః॥

11. నీలతోయద మధ్యస్థా ద్విద్యుల్లేఖేనభాస్వరా ।
నీ వారశూక వ త్తన్వీ పీతాభాస్వత్యణూపమా ॥

12. తస్యాశిఖాయామధ్యే పరమాత్మావ్యవస్థితః ।
సబ్రహ్మా సశివస్సహరిస్సేన్ద్రస్సోఽక్షరం
పరమస్స్వరాట్ ॥

రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్యసాహినే । నమోవయం వైశ్రవ ణాయ కుర్మహే । సమేకామాన్ కామకామాయమహ్యం । కామే శ్వరో వైశ్రవణోదదాతు । కుబేరాయ వైశ్రవణాయ । మహా రాజాయనమః

ఓం తద్బ్రహ్మ - ఓం తద్వాయుః । ఓం తదాత్మా ।
ఓం తత్సత్యం ఓం తత్సర్వం । ఓం తత్పురోర్నమః ॥

అన్తశ్చరతి భూతేషు గుహాయాం విశ్వమూర్తిషు । త్వం యజ్ఞస్త్వం వషట్కారస్త్వ మింద్రస్త్వగ్ం రుద్రస్త్వం విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః । త్వం తదాప ఆపోజ్యోతి రసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ।

ఈశానస్సర్వ విద్యానామీశ్వర స్సర్వభూతానాం । బ్రహ్మాధి పతిర్బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్రహ్మా శివో మే అస్తు సదాశివోం ॥ (లక్ష్మీం క్షీరసముద్ర.... నమోఽస్తుతే)

(తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ ధీమహి తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్)

ఓం ఉమామహేశ్వరాయ నమః - సువర్ణదివ్య మంత్ర పుష్పం సమర్పయామి.

ఆత్మప్రదక్షిణము

శ్లో॥ యానికాని చ పాపాని - జన్మాంతరకృతానిచ
తానితాని ప్రణశ్యంతి - ప్రదక్షిణ పదేపదే

2. పాపోఽహం పాపకర్మాహం - పాపాత్మా పాపసంభవః।
త్రాహిమాం కృపయాదేవ శరణాగతవత్సల ॥

3. అన్యథా శరణంనాస్తి - త్వమేవ శరణం మమ।
తస్మాత్కారుణ్యభావేన - రక్ష రక్షో మహేశ్వర

శ్రీ ఉమామహేశ్వరాయనమః - ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి.

అర్పణం

శ్లో॥ యద్యస్మృత్యాచ నామోక్త్యా తపః పూజా క్రియాదిషు।
న్యూనం సంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందే తమీశ్వరం॥

2. మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం మహేశ్వర।
యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే॥

3. సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదోభవతు.
శ్రీ ఉమామహేశ్వర ప్రసాదం శిరసాగృహ్ణామి.
(పుష్పాదులు శిరసున ధరించవలయును.)

తీర్థస్వీకరణం

శ్లో॥ అకాలమృత్యుహరణం - సర్వవ్యాధి నివారణం
సమస్తపాపక్షయకరం - ఉమామహేశ్వర పాదోదకం
పావనం శుభం ॥

(ఉమామహేశ్వర అనుచు స్వామి పాదతీర్థమును పుచ్చుకొనవలయును)

శుభం భూయాత్ !

ఇతి శ్రీమత్ కోదండరామార్పణమస్తు !

జపప్రకరణమ్

అస్యశ్రీ శుద్ధ పంచాక్షరీ మహామంత్రస్య వామదేవ ఋషిః - భూరుగనుష్టుప్ ఛందః - శ్రీ ఉమామహేశ్వరదేవతా ఓం బీజం॥ నమశ్శక్తిః - శివాయేతి కీలకం మమ శ్రీ ఉమామహేశ్వర ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః ॥

ఓం నంసద్యోజాత ప్రపద్యామి ॥ భవోద్భవాయనమః - ప్రాం॥ అంగుష్ఠాభ్యాం నమః। ఓం మం వామదేవాయనమః ॥ ప్రీం తర్జనీభ్యాం నమః। ఓం శిం అఘోరేభ్యోథ - ఘోరేభ్యః॥ ప్రూం మధ్యమాభ్యాం ఓం వాం తత్పురుషాయ....చోదయాత్। ప్రైం - అనామికాభ్యాం। ఓం యం ఈశానస్సర్వ .... ఉమామహేశ్వర శివోం। ప్రౌం కనిష్ఠికాభ్యాం। ఓం నమశ్శివాయ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి....ఉమామహేశ్వరోం।

ప్రః కరతలం। ఏవం ప్రకారేణ హృదయాది షడంగ న్యాసం కుర్యాత్। భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥

ధ్యానం

శ్లో॥ వందేహరం వరదశూల కపాలహస్తం
సా భీతి ముద్రసుతనోజ్జ్వల పూర్ణకాంచీ
వామోరు పీనగత యోర్నిజ వామహస్తా
న్యస్తారుణోత్పలకుచో పరిబద్ధదేహం॥

లమిత్యాది పంచపూజ

అథ "ఓం నమశ్శివాయ" యథాశక్తి జపం కుర్యాత్।
ఏవం శ్రీ ఉమామహేశ్వరార్పణమస్తు॥
పునః ఋష్యాది అంగన్యాస కరన్యాసాదిధ్యానాంతం
కుర్యాత్।

అథ ధ్యానం

శ్లో॥ ఓంకారం బిందు సంయుక్తం నిత్యం ధ్యాయంతి యోగినః।
కామదం మోక్షదం చైవ ఓంకారాయ నమోనమః॥

2. నజాతి ర్నమృతిర్యస్య క్షయోయస్య నవిద్యతే।
నమం తే దేవతాస్సర్వే నకారంతం-నమామ్యహం॥

3. మహాదేవం మహావక్త్రం మహాధ్యాన పరాయణం।
మహాపాపహరం దేవం మకారంతం నమామ్యహం॥

4. శివాత్పరతరోనాస్తి శివశ్శాస్త్రేషు నిశ్చయః।
శమంత పర్వపాపాలి శకారం తం నమామ్యహం॥

5. వాహనం వృషభోయస్య వాసుకి కంఠభూషణం।
వామేశక్తిధరం దేవం వకారం తం నమామ్యహం॥

6. యత్రయత్రస్థితో దేవః సర్వవ్యాపీ మహేశ్వరః ।
యోగురుస్సర్వ దేవానాం యకారం తం నమామ్యహం ॥
7. ఇదం షడక్షరీస్తోత్రం ప్రాతరుత్థాయ యః పఠేత్ ।
ముచ్యతే సర్వ పాపేభ్యో శివలోకం స గచ్ఛతి ॥
8. తతః శివదీక్షితానాం భక్తజనానాం విద్వజ్జనానాం ।
కర్తృణాం చేతర జనానాం సర్వేషాం ఈశ్వరప్రసాద
ద్రవ్యాణి ప్రదాస్య ॥
9. తద్ధర్మేణ సకల భక్తజన సౌభాగ్య సంత్కారాయు
ష్యాభి వర్ధిర్భవతి ॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగ స్తోత్రము

శ్లో॥ సౌరాష్ట్రే సోమనాథంచ-శ్రీశైలే మల్లికార్జునం
ఉజ్జయన్యాం మహాకాలం-మోంకారే పరమేశ్వరం
కేదరం హిమవత్ పృష్ఠే-ఢాకిన్యాం భీమశంకరం
వారణస్యాంచ విశ్వేశం-త్ర్యంబకం గౌతమీ తటే
వైద్యనాథం చితాభూమౌ-నాగేశం దారుకావనే
సేతు బంధేచ రామేశం-ఘుశ్మేశంచ శివాలయే.

ఫలశ్రుతి :-

ద్వాదశైతాని నామాని-ప్రాతరుత్థాయ యః పఠేత్ ।
సర్వపాప వినిర్ముక్తః సర్వసిద్ధి ఫలం లభేత్ ।
యం యం కామ మపేక్ష్యాచ పఠిష్యంతి నరోత్తమా ॥
ప్రాప్స్యంతి కామం తం తంహిత్రేహ మునీశ్వరాః ॥
ఇతీ శైవాగమోక్త నిత్యశివార్చనావిధిస్సమాప్త
శుభం భూయాత్ ।

ఇతి శ్రీ ఉమాసహిత మహేశ్వరార్పణ మస్తుః

శివ సహస్రనామ స్తోత్రమ్

ఓమ్. స్థిరః స్థాణుః ప్రభు ర్భీమః ప్రవరో వరదో వరః, 1
సర్వాత్మా సర్వవిఖ్యాత స్సర్వ స్సర్వకరో భవః,
జటీ చర్మీ శిఖండీ చ సర్వాంగస్సర్వభావనః 2
హరశ్చ హరిణాక్షశ్చ సర్వభూతహరః ప్రభుః,
ప్రవృత్తిశ్చ నివృత్తిశ్చ నియత శ్శాశ్వతో ధ్రువః, 3
శ్మశానవాసీ భగవాన్ ఖచరో గోచరోఽర్దనః,
అభివాద్యో మహాకర్మా తపస్వీ భూతభావనః, 4
ఉన్మత్తవేషః ప్రచ్ఛన్న స్సర్వలోకప్రజాపతిః,
మహారూపో మహాకాయో వృషరూపో మహాయశాః, 5
మహాత్మా సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో మహాహనుః,
లోకపాలోఽంతర్హితాత్మా ప్రసాదో నీలలోహితః, 6
పవిత్రం చ మహాంశ్చైవ నియమో నియమాశ్రితః,
సర్వకర్మా స్వయంభూత ఆదిరాదికరో నిధిః, 7
సహస్రాక్షో విశాలాక్ష స్సోమో నక్షత్రసాధకః,
చంద్రస్సూర్యశ్శనిః కేతు ర్గ్రహో గ్రహపతి ర్వరః. 8
ఆదిరంతో లయః కర్తా మృగబాణార్పణోఽనఘః,
మహాతపా ఘోరతపా అదీనో దీనసాధకః. 9

సంవత్సరకరో మంత్రః ప్రమాణం పరమం తపః,
యోగీ యోజ్యో మహాబీజో మహారేతా మహాబలః. 10
సువర్ణరేతా స్సర్వజ్ఞ స్సుబీజో బీజవాహనః,
దశబాహు స్త్వనిమిషో నీలకంఠ ఉమాపతిః. 11
విశ్వరూప స్స్వయంశ్రేష్ఠో బలవీరో బలోగణః,
గణకర్తా గణపతి ర్దిగ్వాసాః కామ ఏవచ. 12
మంత్రవి త్పరమో మంత్రః సర్వభావకరో హరః,
కమండలుధరో ధన్వీ బాణహస్తః కపాలవాన్. 13
అశనీ శతఘ్నీ ఖడ్గీ పట్టిసీ చాయుధీ మహాన్
స్రువహస్త స్సురూపశ్చ తేజస్తేజస్కరో నిధిః. 14
ఉష్ణీషీ చ సువక్త్రశ్చ ఉదగ్రో వినత సథా,
దీర్ఘశ్చ హరికేశశ్చ సుతీర్థః కృష్ణఏవచ, 15
సృగాలరూపస్సిద్ధార్థో ముండ స్సర్వశుభంకరః,
అజశ్చ బహురూపశ్చ గంధధారీ కపర్ద్యపి. 16
ఊర్ధ్వ రేతా ఊర్ధ్వలింగ ఊర్ధ్వశాయీ నభస్థలః,
త్రిజటశ్చీరవాసాశ్చ రుద్ర స్సేనాపతిర్విభుః. 17
అహశ్చరో నక్తంచర స్తిగ్మమన్యు స్సువర్చసః,
గజహా దైత్యహా కాలో లోకధాతా గుణాకరః 18
సింహశార్దూలరూపశ్చ ఆర్ద్ర(వ్యాఘ్ర) చర్మాంబరావృతః,
కాలయోగీ మహానాథ స్సర్వకామ శ్చతుష్పథః. 19
నిశాచరః ప్రేతచారీ భూతచారీ మహేశ్వరః,
బహుభూతో బహుధరః స్వర్భాను రమితో గతిః. 20

నృత్యప్రియో నిత్యనర్తో న ర్తక స్సర్వలాలసః,
ఘోరో మహాతపాః పాశో నిత్యోఽనిహో నిరాలయః. 21
సహస్రహస్తో విజయో వ్యవసాయో హ్యతంద్రితః,
అధ(మ)ర్షణో (మ)ధర్షణాత్మా యజ్ఞహో కామనాశకః. 22
దక్షయాగాపహారీచ సుసహో మధ్యమ స్తథా,
తేజోఽపహారి బలహో ముదితోఽర్థోఽజితో వరః. 23
గంభీరఘోషో గంభీరో గంభీరబలవాహనః,
న్యగ్రోధరూపో న్యగ్రోధవృక్షకర్ణస్థితి ర్విభుః. 24
సుతీక్ష్ణదశనశ్చైవ మహాకాయో మహాస (న)నః,
విష్వక్సేనో హరి ర్యజ్ఞ స్సంయుగాపీడవాహనః. 25
తీక్ష్ణతాపశ్చ హర్యశ్వ స్సహాయః కర్మకాలవిత్,
విష్ణుప్రసాదితో యజ్ఞసముద్రో బడబాముఖః, 26
హుతాశనసహాయశ్చ ప్రశాంతాత్మా హుతాశనః,
ఉగ్రతేజా మహాతేజా జన్యో విజయకాలవిత్. 27
జ్యోతిషామయనం సిద్ధి స్సర్వవిగ్రహ ఏవచ,
శిఖీ ముండీ జటీ జ్వాలీ మూర్తిజో మూర్ధగో బలీ. 28
[2]వైష్ణవః పణవీతాళీ ఖ(ఖే)లీ కాలకటంకటః,
నక్షత్రవిగ్రహమతి ర్గుణబుద్ధిర్ల యోఽగమః. 2
ప్రజాపతి ర్విశ్వబాహు ర్విభాగ స్సర్వతోముఖః,
విమోచన స్సుస(మ)రణో హిరణ్యకవచోద్భవః 30
మే(ఘ)ఢ్రిజో బలచారీ చమహీచారీ స్తుత స్తథా,
సర్వతూర్యనినాదీ చ,సర్వవాద్యపరిగ్రహః. 31

మహా ఘోరతపాఃశ్చూరో

వ్యాళరూపో గుహావాసీ, గ్రహమాలీ తరంగవిత్.,
త్రిదశః కాలదృక్కర్మసర్వబంధవిమోచనః. 32
బంధన స్త్వసురేంద్రాణాం. యుధి శత్రువినాశనః,
సాంఖ్యప్రసాదో దుర్వాసా. స్సర్వసాధునిషేవితః. 33
ప్రస్కందనో విభాగజ్ఞో హ్యతుల్యో యజ్ఞభాగవిత్,
సర్వవాస స్సర్వచారీ దుర్వాసా వాసవోఽమరః. 34
హైమో హేమకరో యజ్ఞ స్సర్వధారీ ధరోత్తమః,
లోహితాక్షో మహాక్షశ్చ. విజయాక్షో విశారదః. 35
సంగ్రహో నిగ్రహః కర్తా సర్పచీరనివాసనః,
ముఖ్యోఽముఖ్యశ్చ దేహశ్చ కాహళి స్సర్వకామదః. 36
సర్వకాల ప్రసాదశ్చ సుబలో బలరూపభృత్,
సర్వకామవర(ప్రద)శ్చైవ సర్వద స్సర్వతోముఖః. 37
ఆకాశనిర్విరూపశ్చ నిపాతో హ్యవశః ఖగః,
రౌద్రరూపోఽంశురాదిత్యో బహురశ్మి స్సువర్చసీ. 38
వసువేగో మహావేగో మనోవేగో నిశాచరః,
సర్వవాసీ శ్రియావాసీ ఉపదేశకరోఽకరః. 39
మునిరాత్మా నిరాలోక స్సంభగ్నశ్చ సహస్రదః,
పక్షీ చ ప(ప్ల)క్షరూపశ్చ అతిదీప్తో విశాంపతిః. 40
ఉన్మాదో మదనః కామో హ్యశ్వత్థోఽర్థకరోయశః,
వామదేవశ్చ వామశ్చ ప్రాగ్దక్షిణ ఉదఙ్ముఖః. 41
సిద్ధయోగీ మహర్షిశ్చ సిద్ధార్థ స్సిద్ధసాధకః,
భిక్షుశ్చ భిక్షురూపశ్చ విపణో మృదురవ్యయః. 42

మహాసేనో విశాఖశ్చ షష్టిభాగో గవాంపతిః,
వజ్రజిహ్వశ్చ విష్కంభీ, చమూస్తంభన ఏవచ. 43
వృత్తావృత్త కరస్తాలో మధుర్మధుకలోచనః,
వాచస్పత్యో వాజసనో నిత్యమాశ్రితపూజితః. 44
బ్రహ్మచారీ లోకచారీ సర్వచారీ విచారవిత్
ఈశాన ఈశ్వరః కాలో నిశాచారీ పినాకభృత్. 45
నిమిత్తస్థో నిమిత్తం చ నందిర్నందికరో హరిః,
నందీశ్వరశ్చ నందీ చ నందనో నందివర్ధనః. 46
భగహారీ నిహంతా చ కాలో బ్రహ్మ పితామహః,
చతుర్ముఖో మహాలింగశ్చారులింగ స్తథైవ చ. 47
లింగాధ్యక్షః సురాధ్యక్షో యోగాధ్యక్షో యు(రు)గావహః,
బీజాధ్యక్షో బీజకర్తా ఆధ్యాత్మానుగతో బలః. 48
ఇతిహాస స్సకల్పశ్చ గౌతమోఽథ నిశాకరః,
దంభో హ్యదంభో వైదంభో వశ్యో వశకరః కలిః. 49
లోకకర్తా పశుపతి ర్మహాకర్తా హ్యనౌషధః,
అక్షరం పరమం బ్రహ్మ బలవాఽ శ్శక్త ఏవచ. 50
నీతి ర్హ్యనీతి శ్శుద్ధాత్మా శుద్ధో మాన్యో గతాగతః,
బహుప్రసాదస్సుస్వప్నో దర్పణోఽథ త్వమిత్రజిత్. 51
వేదకారో మంత్రకారో విద్వా న్సమరమర్దనః,
మహామేఘనివాసీ చ మహాఘోరో వశీకరః, 52
అగ్నిజ్వాలో మహాజ్వాలో హ్యతి ధూమ్రోహుతో హవిః,
వృష(భ)ణ శ్శంకరో నిత్యం వర్చస్వీ ధూమకేతనః, 53

నీల స్తథాంగలుబ్ధశ్చ శోభనో నిరవగ్రహః,
స్వస్తిద స్వస్తిభావశ్చ భాగీ భాగకరో లఘుః. 54
ఉత్సంగశ్చ మహాంగశ్చ మహాగర్భపరాయణః,
కృష్ణవర్ణ స్సువర్ణశ్చ ఇంద్రియం సర్వదేహినామ్. 55
మహాపాదో మహాహస్తో మహాకాయో మహాయశాః,
మహామూర్ధా మహామాత్రో మహానేత్రో నిశాలయః. 56
మహాంతకో మహాకర్ణో మహోష్ఠశ్చ మహాహనుః,
మహానాసో మహాకంబు ర్మహాగ్రీవశ్మ్శశానభాక్. 57
మహావక్షా మహోరస్కో హ్యంతరాత్మా మృగాలయః,
లంబనో లంబితోష్ఠశ్చ మహామాయః పయోనిధిః 58
మహాదంతో మహాదంష్ట్రో మహాజిహ్వో మహాముఖః,
మహానఖో మహారోమా మహాకేశో మహాజటః. 69
ప్రసన్నశ్చ ప్రసాదశ్చ ప్రత్యయో గిరిసాధనః,
స్నేహనోఽస్నేహనశ్చైవ అజితశ్చ మహామునిః. 60
వృక్షాకారో వృక్షకేతు రనలో వాయువాహనః,
గండలీ మేరుధామా చ దేవాధిపతిరేవ చ. 61
అథర్వశీర్షసామాస్య ఋక్సహస్రామితేక్షణః,
యజుఃపాదభుజో గుహ్యః ప్రకాశో జంగమ స్తథా. 62
అమోఘార్థః ప్రసాదశ్చ అభిగమ్యస్సుదర్శనః,
ఉపకారః ప్రియ స్సర్వః కనకః కాంచనచ్ఛవిః. 63
నాభి ర్నందికరో భావః పుష్కరః స్థపతిస్థిరః,
ద్వాదశస్త్రాసన శ్చాద్యో యజ్ఞో యజ్ఞసమాహితః, 64

న_క్తం కలిశ్చ కాలశ్చ మకరః కాలపూజితః,
సగణో గణకారశ్చ భూతవాహనసారథిః, 65
భస్మాశయో భస్మగోప్తా భస్మభూత_స్తరు ర్గణః
లోకపాల _స్తథాలోకో మహాత్మా సర్వపూజితః. 66
--క్ల త్రి శుక్లః సంపన్న శ్శుచిర్భూతనిషేవితః,
ఆశ్రమస్థః క్రియావస్థో విశ్వకర్మమతి ర్వరః. 67
విశాలశాఖ స్తామ్రోష్ఠో హ్యంబుజాల స్సునిశ్చలః,
కపిలః కపిశ శ్శుక్ల ఆయుశ్చైవ పరోఽపరః. 68
గంధర్వో హ్యదితి స్తార్క్ష్య స్సువిజ్ఞేయ స్సుశారదః,
పరశ్వధాయుధో దేవో హ్యనుకా సుబాంధవః, 79
తుంబవీణో మహాక్రోధ ఊర్ధ్వరేతా జలేశయః,
ఉగ్రో వంశకరో వంశో వంశనాదో హ్యనిందితః, 70
సర్వాంగరూపో మాయావీ సుహృదో హ్యనిలోఽనలః,
బంధనో బంధక_ర్తా చ సుబంధనవిమోచనః. 71
సయజ్ఞారి స్సకామారి ర్మహాదంష్ట్రో మహాయుధః.
బహుధానిందితశ్శర్వశ్శంకరః [1] 72
అమరేశో మహాదేవో విశ్వదేవ స్సురారిహా,
అహిర్బుధ్న్యోఽనిలాభశ్చ చేకితానో హరి_స్తథా. 73
అజైకపాచ్చ కాపాలీ త్రిశంకురజితశ్శివః,
ధన్వంతరి ర్ధూమకేతు స్స్కందో వైశ్రవణ సథా. 74
ధాతా శక్రశ్చ విష్ణుశ్చ మిత్ర_స్త్వష్టా ధ్రువో ధరః,
ప్రభావస్సర్వగో వాయు రర్యమా సవితా రవిః. 75

చన్ద్రశేఖరః

ఉపంగుశ్చ విధాతా చ మాంధాతా భూతభావనః,
విభు ర్వర్ణవిభావీ చ సర్వకామగుణావహః. 76
పద్మనాభో మహాగర్భ శ్చంద్రవక్త్రోఽనిలోఽనలః,
బలవాంశ్చోపశాంతశ్చ పురాణః పుణ్యచంచరీ. 77
కురుకర్తా కురూవాసీ కురుభూతో గుణౌషధః,
సర్వాశయో గ(ద)ర్భచారీ సర్వేషాం ప్రాణినాం పతిః. 78
దేవదేవస్సుఖాసక్త స్సదసత్సర్వరత్నవిత్,
కైలాసగిరివాసీ చ హిమవద్గిరిసంశ్రయః. 79
కూలహారీ కూలకర్తా బహువిద్యో బహుప్రదః,
వణిజోవర్ధకీ వృక్షో వకుళశ్చందనచ్ఛదః. 80
సారగ్రీవో మహాజత్రురలోలశ్చ మహౌషధః,
సిద్ధార్థకారీ సిద్ధార్థ శ్ఛందోవ్యాకరణోత్తరః. 81
సింహనాద స్సింహదంష్ట్రః సింహగ స్సింహవాహనః,
ప్రభావాత్మా జగత్కాలః కాలో లోకహిత స్తరుః. 82
సారంగో నవచక్రాంగః కేతుమాలీ సభావనః,
భూతాలయో భూతపతి రహోరాత్ర మనిందితః. 83
వాహితా వర్థితః [1]సర్వభూతానాం నిలయశ్చ విభుర్భవః,
అమోఘ స్సంయతో హ్యశ్వో భోజనః ప్రాణధారణః. 84
ధృతిమాన్ మతిమాన్ దక్షః సత్కృతశ్చ యుగాధిపః,
గోపాలీ గోపతిర్గ్రామో గోచర్మవసనో హరిః. 85
హిరణ్యబాహుశ్చ తథా గుహాపాలః ప్రవేశకః,
ప్రకృష్టారిర్మహాహర్షో జితకామో జితేంద్రియః. 86

గాంధారశ్చ సువాసశ్చ తపస్సక్తో రతిర్నరః,
మహాగీతో మహానృత్యో హ్యప్సరోగణ సేవితః, 87
మహాకేతు ర్మహాధాతు ర్నైకసానుచర శ్చలః,
ఆవేదనీయ ఆవేశః సర్వగంధసుఖావహః. 88
తోరణస్తారణో వాతః పరిధీపతిఖేచరః,
సంయోగో వర్ధనో వృద్ధో హ్యతివృద్ధో గుణాధికః. 89
నిత్య ఆత్మా సహాయశ్చ దేవాసురపతిః పతిః,
యుక్తశ్చ యుక్తబాహుశ్చ దేవో దివి సుపర్వణః. 90
ఆషాఢశ్చ సుషాఢశ్చ ధ్రువోఽథ హరిణో హరః,
వపురావర్తమానేభ్యో వసుశ్రేష్ఠో మహాపథః. 91
శిరోహారీ విమర్శశ్చ సర్వలక్షణలక్షితః,
అక్షశ్చ రథయోగీ చ సర్వయోగీ మహాబలః. 92
సమామ్నాయోఽసమామ్నాయ స్తీర్థదేవో మహారథః,
నిర్జీవో జీవనో మంత్రశ్శుభాక్షో బహుకర్కశః. 93
రత్నప్రభూతో రక్తాంగో మహార్ణవనిపానవిత్,
మూలం విశాలోహ్యమృతో వ్యక్తావ్యక్త స్తపోనిధిః, 94
ఆరోహణోఽధిరోహశ్చ శీలధారీ మహాయశాః,
సేనాకల్పో మహాకల్పో యోగో యోగకరో హరిః. 95
యుగరూపో మహారూపో మహానాగహనో వధః,
న్యాయనిర్వపణః పాదః పండితో హ్యచలోపమః. 96
బహుమాలో మహామాల శ్శశీహరిసులోచనః,

విస్తారోలవణః కూపస్త్రి యుగస్సఫలోదయః. 97
త్రినేత్రశ్చ విషణ్ణాంగో మణివిద్ధో జటాధరః,
బిందు ర్విసర్గ స్సుముఖః శర స్సర్వాయుధస్సహః. 98
నివేదనస్సుఖాజాతః సుగంధారో మహాధనుః,
గంధపాలీ చ భగవానుత్థానః సర్వకర్మణామ్, 99
మంథానోబహుళో వాయుః సకల స్సర్వలోచనః,
తలస్తాలః కరస్థాలీ ఊర్ధ్వసంహననో మహాన్, 100
ఛత్రం సుఛత్రో విఖ్యాతో లోక స్సర్వాశ్రయః క్రమః,
ముండో విరూపో వికృతోదండీ కుండీ వికుర్వణః. 101
హర్యక్షః కకుభోవజ్రీ శతజిహ్వస్సహస్రపాత్,
సహస్రమూర్ధా దేవేంద్ర స్సర్వదేవమయో గురుః. 102
సహస్రబాహు స్సర్వాంగః శరణ్య స్సర్వలోకకృత్,
పవిత్రం త్రికకున్మంత్రః కనిష్ఠః కృష్ణపింగళః. 103
బ్రహ్మదండ వినిర్మాతా శతఘ్నీ పాశశక్తిమాన్,
పద్మగర్భో మహాగర్భో బ్రహ్మగర్భో జలోద్భవః 104
గభస్తిర్బ్రహ్మకృద్బ్రహ్మీ బ్రహ్మవిద్బ్రాహ్మణో గతిః,
అనంతరూపో నైకాత్మా[1] తిగ్మతేజా స్స్వయంభువః. 105
ఊర్ధ్వగాత్మా పశుపతి ర్వాతరంహా మనోజవః,
చందనీ పద్మనాళాగ్ర స్సురభ్యుత్తరణో నరః, 106
కర్ణికారమహాస్రగ్వీ నీలమౌళిః పినాకభృత్,

1 పక్షైకాత్మా.

ఉమాపతి రుమాకాంతో జాహ్నవీభృదుమాధవః. 107
వరోవరాహో వరదో వరేణ్య స్సుమహాస్వనః,
మహాప్రసాదో దమనః శత్రుహా శ్వేతపింగళః. 108
ప్రీతాత్మా పరమాత్మా చ ప్రయతాత్మా ప్రధానధృత్,
సర్వపార్శ్వముఖస్త్ర్యక్షో ధర్మసాధారణో వరః. 109
చరాచరాత్మా సూక్ష్మాత్మా అమృతో గోవృషేశ్వరః,
సాధ్యర్షి ర్వసురాదిత్యో వివస్వాన్ సవితాఽమృతః. 110
వ్యాసస్సర్గస్సుసంక్షేపో విస్తరః పర్యయో నరః,
ఋతు స్సంవత్సరో మాసః పక్షస్సంఖ్యాసమాపనః. 111
కళా కాష్ఠా లవా మాత్రా ముహూర్తాహః క్షపాః క్షణాః,
విశ్వక్షేత్రం ప్రజాబీజం లింగమాద్య [2]స్తుతి ర్గమః. 112
సదసద్వ్యక్త మవ్యక్తం పితా మాతా పితామహః,
స్వర్గద్వారం ప్రజాద్వారం మోక్షద్వారం త్రివిష్టపమ్, 113
నిర్వాణం హ్లాదనంచైవ బ్రహ్మలోకః పరాగతిః,
దేవాసురవినిర్మాతా దేవాసురపరాయణః. 114
దేవాసురగురుర్దేవో దేవాసురనమస్కృతః,
దేవాసుర మహామాత్రో దేవాసురగణాశ్రయః. 115
దేవాసురగణాధ్యక్షో దేవాసురగణాగ్రణీః,
దేవాదిదేవోదేవర్షి ర్దేవాసురవరప్రదః. 116
దేవాసురేశ్వరో విశ్వో దేవాసురమహేశ్వరః,

2 స్సునిర్గమః

సర్వదేవమయోఽచింత్యో దేవతాత్మాత్మసంభవః, 117
ఉద్భిత్త్రివిక్రమో వైద్యో విరజో నీరజోఽమరః,
ఈడ్యో హస్తీశ్వరో వ్యాఘ్రో దేవసింహో నరర్షభః. 118
విబుధోఽగ్రవరస్సూక్ష్మ స్సర్వదేవ స్తపోమయః,
సుయుక్తః శోభనో వజ్రీ ప్రాసానాం ప్రభవోఽవ్యయః. 119
గుహః కాన్తో నిజస్సర్గః పవిత్రం సర్వపావనః,
శృంగీ శృంగప్రియో బభ్రూ రాజరాజో నిరామయః. 120
అభిరామ స్సురగణో విరామస్సర్వసాధనః,
లలాటాక్షో విశ్వదేవో హరిణో బ్రహ్మవర్చసః. 121
స్థావరాణాం పతిశ్చైవ నియమేంద్రి యవర్ధనః,
సిద్ధార్థస్సిద్ధభూతార్థోఽచింత్యస్సత్య వ్రతశ్శుచిః. 122
వ్రతాధిపః పరం బ్రహ్మ భక్తానుగ్రహకారకః,
విముక్తో ముక్తతేజాశ్చ శ్రీమాన్ శ్రీవర్ధనో జగత్. 123
యథా ప్రధానం భగవా నితి భక్త్యా స్తుతో మయా,
యం న బ్రహ్మాదయోదేవా విదు స్తత్వేన నర్షయః. 124
స్తోతవ్య మర్చ్యం వంద్యం చ క స్తోష్యతి జగత్పతిమ్,
భక్త్యాత్వేవం పురస్కృత్య మయో యజ్ఞపతి ర్విభుః. 125
తతోఽభ్యనుజ్ఞాం సంప్రాప్య స్తుతో మతిమతాంవరః,
శివమేభిః స్తువన్ దేవం నామభిః పుష్టివర్ధనైః. 126
నిత్యయుక్త శ్శుచిర్భూతః ప్రాప్నోత్యా త్మానమాత్మనా,
ఏతది పరమం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మాధిగచ్ఛతి. 127

ఋషయశ్చైవదేవాశ్చ స్తువంత్యేతేన తత్పరాః,
స్తూయమానో మహాదేవ స్తుష్యతే నియతాత్మభిః. 128
భక్తానుకంపీ భగవానాత్మ సంస్థాకరో విభుః,
తథైవ చ మనుష్యేషు యే మనుష్యాః ప్రధానతః. 129
ఆస్తికా శ్శ్రద్దధానాశ్చ బహుభి ర్జన్మభి స్తవైః,
భక్త్యా హ్యనన్యమీశానం పరం దేవం సనాతనమ్. 130
కర్మణా మనసా వాచా భావేనా మితతేజసః,
శయానా జాగ్రమాణాశ్చ వ్రజన్ను పవిశం స్తథా. 131
ఉన్మిషన్ని మిషంశ్చైవ చింతయంతః పునః పునః,
శృణ్వంతశ్శ్రావయంతశ్చ కథయంతశ్చ తే భవమ్. 132
స్తువంతస్తూయమానాశ్చ తుష్యంతి చ రమంతి చ,
జన్మకోటిసహస్రేషు నానాసంసారయోనిషు. 133
జంతో ర్విగతపాపస్య భవేభ క్తిః ప్రజాయతే,
ఉత్పన్నా చ భవేభక్తి రనన్యా సర్వభావతః. 134
భావినః కారణం చాస్య సర్వము క్తస్య సర్వదా,
ఏతద్దేవేషు దుష్ప్రాపం మనుష్యేషు న లభ్యతే. 135
నిర్విఘ్నా నిర్మలా రుద్రే భక్తి రవ్యభిచారణీ,
తస్యైవచ ప్రసాదేన భక్తి రుత్పద్యతే నృణామ్. 136
యేన యాంతి పరాం సిద్ధిం తద్భావగతచేతసః,
యే సర్వభావానుగతాః ప్రపద్యంతే మహేశ్వరమ్. 137
ప్రపన్న వత్సలో దేవస్సంసారా ర్తాన్సముద్ధరేత్,

ఏవమన్యే న కుర్వంతి దేవా స్సంసారమోచనమ్. 138
మనుష్యాణామృతే దేవం నాన్యా శక్తి స్తపోబలమ్,
ఇతి తేనేంద్రకల్పేన భగవాన్ సదసత్పతిః, 139
కృత్తివాసా స్తుతః కృష్ణ తండినా శుభబుద్ధినా,
స్తవ మేతం భగవతో బ్రహ్మా స్వయమధారయత్. 140
గీయతే చ స బుద్ధ్యేత బ్రహ్మా శంకరసన్నిధౌ,
ఇదం పుణ్యం పవిత్రంచ సర్వదా పాపనాశనమ్. 141
యోగదం మోక్షదం చైవ స్వర్గదం తోషదం తథా,
ఏవ మేత త్పఠంతే య ఏకభక్త్యా తు శంకరే. 142
యా గతి స్సాంఖ్యయోగానాం వ్రజంతే తాం గతిం తథా,
స్తవ మేనం ప్రయత్నేన సదా రుద్రస్య సన్నిధౌ, 143
అబ్దమేకం చరేద్భక్తః ప్రాప్నుయాదీప్సితం ఫలమ్,
ఏతద్రహస్యం పరమం బ్రహ్మణో హృది సంస్థితమ్. 144
బ్రహ్మా ప్రోవాచ శక్రాయ శక్రః ప్రోవాచ మృత్యవే,
మృత్యుః ప్రోవాచ రుద్రేభ్యోరుద్రేభ్య స్తండిమాగమత్. 145
మహతా తపసాప్రాప్తం తండినా బ్రహ్మసద్మని,
తండిఃప్రోవాచ శుక్రాయ గౌతమాయ చ భార్గవః. 146
వైవస్వతాయ మనవే గౌతమః ప్రాహమాధవ,
నారాయణాయసాధ్యాయ మనురిష్టాయధీమతే. 147
యమాయ ప్రాహ భగవాన్ సాధ్యో నారాయణోఽచ్యుతః,
నాచికేతాయ భగవా నాహ వైవస్వతో యమః. 148

మార్కండేయాయ వార్ష్ణేయ నాచికేతోఽభ్యభాషత,
మార్కండేయాన్మయా ప్రాప్తో నియమేన జనార్దన. 149
తవాప్యహ మమిత్రఘ్న స్తవం దద్యాం హ్యావిశ్రుతమ్,
స్వర్గ్య మారోగ్యమాయుష్యం ధన్యం వేదేన సంమితమ్. 150
నాస్య విఘ్నం వికుర్వంతి దానవా యక్షరాక్షసాః,
పిశాచా యాతుధానా వా గుహ్యకా భుజగా అపి. 151
యః పఠేత శుచిః పార్థ బ్రహ్మచారీ జితేంద్రియః,
అభగ్న యోగో వర్షంతు సోఽశ్వమేధఫలం లభేత్. 152

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే ఆనుశాసనికపర్వణి
శ్రీ శివసహస్రనామస్తోత్రరత్న కథనం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః

శివ సహస్రనామ అర్థ వివరణము

శ్లో॥ స్థిరః స్థాణుః ప్రభుర్భీమః । ప్రవరోవరదోవరః
సర్వాత్మా సర్వ విఖ్యాతః ।సర్వః సర్వకరోభవః।

స్థిర ః - చాంచల్యము లేనివాడు 1

స్థాణు ః - గృహ స్తంభమువలె సర్వాశ్రయుడు 2

ప్రభు ః - ఉత్కృష్టమైన యునికి కలవాడు 3

భీమ ః - సంహారకుడు 4

ప్రవర ః - భోగమోక్షములను కోరువారిచేత కోరబడు వాడు, లేక, శ్రేష్ఠుడు 5

వరద ః - కోరిన కోరికల నొసంగువాడు. 6

వర ః - సమస్తమును ఆచ్ఛాదించి యుండువాడు 7

సర్వాత్మా - సమస్త ప్రాణుల అంతరాత్మయైనవాడు జీవ రూపమున అంతట వ్యాపించినవాడు 8

సర్వవిఖ్యాత ః - అన్ని ప్రదేశములందును, అన్ని కాలములందును, అన్ని ప్రాణులందును ప్రసిద్ధమైనవాడు 9

సర్వ ః - వ్యాపకుడు 10

సర్వకర ః - సర్వమును చేయువాడు, లేక, విశ్వకర్త 11

భవ ః - సమస్తమునకు సృష్టినిలయములను చేయువాడు 12

శ్లో॥ జటీ చర్మీ శిఖండీ చ । సర్వాంగః సర్వభావనః
హరిశ్చ హరిణాక్షశ్చ । సర్వభూత హరః ప్రభుః 2

జటీ - కేశసంఘాతము జట. అట్టిజటలు కలవాడు 13
చర్మీ - వ్యాఘ్రముయొక్క లేక గజము యొక్క
చర్మము కలవాడు 14
శిఖండీ - జటాగ్ర పుచ్ఛము కలవాడు 15
సర్వాంగః - సమస్తలోకము అవయవముగా కలవాడు 16
సర్వభావనః - విశ్వకర్త 17
హరః - సర్వమును సంహరించువాడు 18
హరిణాక్షః - మృగనేత్రుడు 19
సర్వభూతహరః - సర్వభూతములను సంహరించువాడు 20
ప్రభుః - విశ్వమును భోగ్యవస్తువుగా పొందువాడు
అనగా సర్వభోక్త 21

శ్లో॥ ప్రవృత్తిశ్చ నివృత్తిశ్చ।నియతః శాశ్వతో ధ్రువః
శ్మశానవాసీ భగవాన్ । ఖచరోగోచరోర్దనః 3

ప్రవృత్తిః - ప్రకర్షమైన వర్తనుడు 22
నివృత్తిః - నిర్వ్యాపారత్వముతో నుండువాడు 23
నియతః - వశముచేసికొన్న ఇంద్రియములు కలవాడు 24
శాశ్వతః - నిత్యుడు 25
ధ్రువః - అచలుడు 26
శ్మశానవాసీ - వారణాసియందు నివసించుస్వభావము
కలవాడు 27

భగవాన్ - 1 సమగ్రమగు నైశ్వర్యము 2 జ్ఞానము 3 యశము 4 శ్రీ 5 వైరాగ్యము 6 ధర్మము అను ఆరింటికి భగమనిపేరు, అట్టిభగము 6 గుణములు కలవాడు 28

ఖచరః - హృదయాకాశ చరుడు 29

గోచరః - సర్వాత్మయగుటవలన సర్వేంద్రియగమ్యుడు లేక ఇంద్రియములద్వారా విషయసుఖములను యనుభవించువాడు 30

అర్దనః - కాలాంతకుని రూపమున పాపిని బాధించువాడు 31

శ్లో॥ అభివాద్యో మహాకర్మా । తపస్వీభూతభావనః
ఉన్మత్తవేషప్రచ్ఛన్నః । సర్వలోకప్రజాపతిః 4

అభివాద్యః - అందరిచేత నమస్కరింపదగువాడు లేక స్తుతింపదగువాడు 32

మహాకర్మా - మహత్తరమైన సృష్ట్యాదికర్మము కలవాడు 33

తపస్వీ - తపమే ధనముగా కలవాడు 34

భూతభావనః — ఆకాశాదిభూతములను సంకల్పమాత్రము చేత సృజించువాడు 35

ఉన్మత్తవేషప్రచ్ఛన్నః — దిగంబరత్వాది వేషములవలన తెలియుటకు సాధ్యముకానివాడు 36

సర్వలోక ప్రజాపతిః - లోకములనగా స్థానములు.

ప్రజలనగా స్థానములందుండు ప్రాణులు. అట్టిప్రాణు
లకుస్వామి 37

శ్లో॥ మహారూపో మహాకాయో।వృషరూపోమహాయశాః
మహాత్మా సర్వభూతాత్మా। విశ్వరూపోమహాహనుః

మహారూపః - మహత్తరమైన అఖండమైన రూపము
కలవాడు 38

మహాకాయః – మహత్తరమైన స్థూలరూపము కలవాడు 39

వృషరూపః - (వృషమనగా ధర్మము) ధర్మరూపుడు 40

మహాయశాః - మహత్తరమగు యశస్సుకలవాడు 41

మహాత్మా - గొప్పమనస్సుకలవాడు 42

సర్వభూతాత్మా - సర్వభూతములు సంకల్ప (మనస్సు)
మాత్రముగా కలవాడు 43

విశ్వరూపః - విశ్వము రూపముగా కలవాడు లేక విశ్వ
మున ప్రకటింపబడువాడు 44

మహాహనుః - ప్రపంచమును మ్రింగుటకు సమర్థమగు
గొప్పదవడలు (ముఖఫలకములు) కలవాడు. 45

శ్లో॥ లోక పాలో న్తర్హి తాత్మా । ప్రసాదోహయగర్దభిః
పవిత్రంచ మహాంశ్చైవ। నియమోనియ మాశ్రితః

లోకపాల ః - ఇంద్రాది లోకపాల స్వరూపుడు 46

అన్తర్హితాత్మాః - రజ్జు సర్పభ్రాంతివలె అవిద్యచే

కల్పితమైనఅహంకారాదికముచేత మరుగుపడిన
అఖండైకరసస్వభావుడు 47
ప్రసాదః - ఆనందుడు. 48
హయగర్దభిః - అగ్నిరూపుడగుదేవుడు (రథమునందున్న
పరమేశ్వరుని) అశ్వములు (గర్దభములు)మోయును. 49
పవిత్రం - సంసార ప్రజపాతమునుండి రక్షించువాడు 50
మహాన్ — పూజ్యుడు 51
నియమః — శౌచము సంతోషము తపము స్వాధ్యాయము
ఈశ్వరప్రణిధానము అనెడి నియమములతో పొంద
బడువాడు 52
నియమాశ్రితః — నారాయణ దక్షిణామూర్త్యాది రూప
ములతో నియమముల కాశ్రయమైనవాడు 53

శ్లో॥ **సర్వకర్మా స్వయం భూత। ఆదిరాది కరోనిధిః**
సహస్రాక్షో విశాలాక్షః। సోమో నక్షత్రసాధకః7

సర్వకర్మా - సమస్త శిల్పాచార్యుడగు విశ్వకర్మ 54
స్వయంభూతః - నిత్యసిద్ధుడు 55
ఆదిః — అన్నింటికిని ప్రథముడు. 56
ఆదికరః - హిరణ్యగర్భుని సృష్టించినవాడు. 57
నిధిః — పద్మము శంఖము మున్నగు రూపము కల అక్ష
యమైన ఐశ్వర్యము కలవాడు 58
సహస్రాక్షః - అనంతమైన కరచరణాదులు కలవాడు

లేక ఇంద్రస్వరూపుడు 59

విశాలాక్షః - విపులమైన ఇంద్రియములు కలవాడు 60

సోమః — చంద్రుడు లేక లతారూపమైన యజ్ఞహవిస్సు 61

నక్షత్రసాధకః - పుణ్యాత్ముల ప్రకాశమానములగు నక్షత్రముల రూపమున గోచరించు శరీరములను సాధించువాడు. 62

శ్లో॥ చంద్రః సూర్యః శనిః కేతుః । గ్రహో గ్రహపతిర్వరః
అత్రిరత్ర్యానమస్కర్తా ।మృగబాణార్పణోనఘః 8

చంద్రః — చంద్రస్వరూపుడు 63

సూర్యః — సూర్యస్వరూపుడు 64

శనిః — శని స్వరూపుడు 65

కేతుః - కేతుస్వరూపుడు 66

గ్రహః - సూర్య చంద్రులను గ్రసించురాహువు. 67

గ్రహపతిః — గ్రహములకు పతి (క్రూరుడగుటవలన మంగళుడు) 68

వరః - వరింపదగువాడు పూజ్యుడు. బృహస్పతియే శుక్రుడు 69

అత్రిః - అత్రిగోత్ర సముద్భవుడగు బుధుడు 70

అత్ర్యాః నమస్కర్తా - అత్రి పత్నియగు అనసూయకు మొక్కువాడు దత్తదుర్వాసోరూపము పుత్రుడగుట

వలన అనసూయకు ప్రమొక్కాను 71

మృగబాణార్పణః- మృగరూపముదాల్చిన యజ్ఞమున
బాణము ప్రయోగించువాడు 72

అనఘః - యజ్ఞధ్వంసియైనను పాపరహితుడు 73

శ్లో॥ మహాతపా ఘోరతపో అదీనో దీనసాధకః
సంవత్సరకరోమంత్రః।ప్రమాణం పరమంతపః 9

మహాతపాః - విశ్వసృష్టికి సమర్థమైన గొప్పతపము
అనగా ఆలోచనకలవాడు 74

ఘోరతపాః - విశ్వసంహార సమర్థమగు భయంకరమగు
తపముకలవాడు. 75

అదీనః - మహామనస్సు కలవాడు సుగ్రీవుడు విభీషణుడు
మున్నగువారు ప్రమొక్కినమాత్రమున రాజ్య
మొసంగినవాడు. 76

దీనసాధకః - శరణుపొందిన దీనులకోరికలను
సాధించువాడు 77

సంవత్సరకరః- సంవత్సరకర్తకాలచక్ర ప్రవర్తకుడు ధ్రువాది
జ్యోతిర్గణ రూపుడు 78

మంత్రః- మననము వలనరక్షించు ప్రణవాదిరూపమైనవాడు 79

ప్రమాణంః - వేదశాస్త్రాదిరూపము 80

పరమంతపః - ఉత్కృష్టమగు తపముకలవాడు 80
ఆత్మదర్శనము కలిగించునదియే పరమధర్మము
పరమతపము 81

శ్లో॥ యోగీ యోజ్యో మహాబీజో ।మహారేతా మహాబలః
సువర్ణరేతా స్సర్వజ్ఞః । సుబీజో బీజవాహనః 10

యోగీః - యోగనిష్ఠుడు 82

యోజ్యః - బ్రహ్మమున కూడదగువాడు 83

మహాబీజః - కారణమునకును కారణుడు. 84

మహారేతః - అవ్యక్తమునకుస్ఫూర్తినొసంగు రేతము అనగా ప్రతిబింబము కలవాడు 85

మహాబలః - ఉత్కృష్టమగు సామర్థ్యము కలవాడు 86

సువర్ణరేతాః - హిరణ్మయ బ్రహ్మాండమును సృజించిన వాడులేక అగ్నిరూపముతో సువర్ణరేతస్సు కలవాడు. 87

సర్వజ్ఞ - మాయావృత్తిచే సర్వమునెరింగినవాడు 88

సుబీజః - సర్వకారణుడు 89

బీజవాహనః - అవిద్యాకామ కర్మాత్మకమగుబీజమే వాహనముగాచేసికొని ఇహపరలోకములు సంచరించువాడు. 90

శ్లో॥ దశబాహుస్త్వనిమిషో । నీలకంఠ ఉమాపతిః
విశ్వరూపః స్వయంశ్రేష్ఠో।బలవీరో బలోగణః 11

దశబాహుః - పదిబాహువులు కలవాడు 91

అనిమిష - క్షణముకూడ దృగ్లోపము(రెప్పపాటు)లేనివాడు 92

నీలకంఠః - ముల్లోకములను వ్యాపించు హాలాహలమును కంఠమున దాల్చుటవలన నీలమైన కంఠము గలవాడు పరమకారుణికుడని భావము 93

ఉమాపతిః — హైమవతియని కేనోపనిషత్తునందు ప్రసిద్ధ మైన బ్రహ్మవిద్యయే ఉమ అట్టి ఉమకు పతి అనగా బ్రహ్మవిద్యా ప్రదాతలేక పార్వతీపతి 94

విశ్వరూపః - రూపములు జనించుటకు కారణమైనవాడు 95

స్వయంశ్రేష్ఠః - స్వతస్సిద్ధమైన శ్రేష్ఠత్వము కలవాడు 96

బలవీరః- బలముచేత విక్రమించిన వీరుడు త్రిపుర సంహారాది అనన్యసాధ్యములగు కర్మలుచేయువాడు 97

అబలోగణః- సామర్థ్యము వీనితత్త్వములు(యిరువైయైదు) కలవాడు 98

శ్లో॥ గణకర్తా గణపతి। ర్దిగ్వాసాః కామఏవచ
మంత్ర విత్పరమోమంత్రః।సర్వభావకరోహరః 12

గణకర్తా - అట్టి గణములకుకర్త లేకనియంత 99

గణపతిః - గణములకధిపతి 100

దిగ్వాసాః - దిగంబరుడులేక అనంతమగు దిక్కుల కప్పువాడు 101

కామః - మన్మథుడు లేక కోరిక అను రూపము కలవాడు 102

మంత్రవిత్ - ఇషేత్వాది వేదమంత్రములను పాఠరూపమున అర్థరూపమున ఎఱిగినవాడు లేక అట్టి మంత్రములచేత తెలియదగువాడు 103

పరమోమంత్రః — ఆత్మతత్త్వాలోచన రూపమైన విచారము కలవాడు 104

సర్వభాసకర ః - జగత్కారణుడు. 105

హర ః - తత్త్వజ్ఞానము వలన కారణకార్యనాశనము చేయువాడు అనగా పునర్జన్మలేని మోక్షము నొసంగువాడు 106

శ్లో॥ కమండలు ధరో ధన్వీ । బాణహస్తః కపాలవాన్
అశనీ శతఘ్నీ ఖడ్గీ । పట్టిశీచాయు ధీమహాన్ 13

దశబాహువని చెప్పిన బాహువుల ఆయుధములను పేర్కొను చున్నాడు

కమండలుధర ః - కమండలువుదాల్చువాడు. 107

ధన్వీ - ధనుష్మంతుడు 108

బాణహస్త ః - బాణములు హస్తమున కలవాడు 109

కపాలవాన్ — బ్రహ్మ శిరస్సును ఖండించి కపాలము దాల్చువాడు 110

అశనీ - వజ్రము కలవాడు 111

శతఘ్నీ - శక్త్యాయుధము కలవాడు 112

ఖడ్గీ - ఖడ్గము కలవాడు 113

పట్టిశీ — పట్టిశమను ఖడ్గము కలవాడు 114

ఆయుధీ - అసాధారణమైన శూలాయుధము కలవాడు. 115

మహాన్ - పూజ్యుడు. 116

శ్లో॥ స్రువహస్తః సురూపశ్చ । తేజస్తేజస్కరోనిధిః
ఉష్ణీషీచ సువక్త్రశ్చ । ఉదగ్రో వినతస్తథా 14

సుశ్రవహస్తః - యజ్ఞపాత్రమగుస్రువముహస్తమున
కలవాడు 117
సురూపః - శోభనమైన రూపము కలవాడు 118
తేజః - తేజస్సు కలవాడు 119
తేజస్కరోనిధిః- భక్తులకు కాంతిప్రదమైన నిధివంటివాడు 120
ఉష్ణీషీః - శిరోవేష్టనము (తలపాగా) కలవాడు 121
సువక్త్రః - మంచిముఖము కలవాడు 122
ఉదగ్రః – ఊర్జితమైన రూపము కలవాడు. 123
వినతః - వినయము కలవాడు 124

శ్లో॥ దీర్ఘశ్చ హరికేశశ్చ। సుతీర్థః కృష్ణ ఏవచ
సృగాలరూపః సిద్ధార్థో। ముణ్డో సర్వశుభంకరః 15

దీర్ఘః - మిగుల ఉన్నతుడు 125
హరికేశః - ఇంద్రియములే కిరణములుగా కలవాడు
లేక ఇంద్రియములద్వారా అర్థములను ప్రకా
శింపజేయువాడు లేక త్రిమూర్తిస్వరూపుడు 126
సుతీర్థః - శోభనుడు తీర్థుడు లేక మహాగురువు లేక
ఈశ్వరవాచకమైన ప్రణవము పూర్వులకుకూడగురువు 127
కృష్ణః - ఆనందరూపుడగు వాసుదేవుడు మహాదేవుని
యవతారమే కృష్ణుడు 128
సృగాలరూపః-వణిజునిచే నవమానింపబడిన బ్రాహ్మణుడు
ప్రాయోపవేశముచేయగా ఇంద్రుడు సృగాల (నక్క)
రూపముదాల్చెను కావున ఇంద్రునకు

వేరుకానివాడు 129

సిద్ధార్థః - సిద్ధించిన అర్థములు కలవాడు 130

ముండః — పరివ్రాజకుడు 131

సర్వశుభంకరః - సర్వభూతములకభయమొసంగువాడు 132

శ్లో॥ అజశ్చ బహురూపశ్చ। గన్ధధారీ కపర్ద్యపి
ఊర్ధ్వరేతా ఊర్ధ్వలింగ। ఊర్ధ్వశాయీ నభస్థలః 16

అజః - పుట్టనివాడు 133

బహురూపః - బహురూపములు కలవాడు 134

గన్ధధారీ-కుంకుమ కస్తూర్యాది సుగంధద్రవ్యములు
ధరించువాడు 135

కపర్ది — జలమును పానము చేయుచూ తపము ఐశ్వర్య
ప్రదమైన బుద్ధము కలవాడు 136

ఊర్ధ్వరేతాః - అస్ఖలిత బ్రహ్మచారి 137

ఊర్ధ్వలింగః - ఊర్ధ్వలింగము కలవాడు 138

ఊర్ధ్వశాయీ - వెల్లకిల పరుండువాడు (ఊర్ధ్వరేతుడు
ఊర్ధ్వలింగుడు ఊర్ధ్వశాయీఅను పదముల వలన శివుడు
మాగ్రస్తుడు ఉమాస్పృష్టుడు కాలేదని భావము 139

నభస్థలః - నభశ్శబ్దముచే చెప్పబడుశక్తికి
నివాసమైనవాడు 140

శ్లో॥ త్రిజటీ చీరవాసాశ్చ। రుద్రః సేనాపతిర్విభుః
అహశ్చరోనక్తంచర। స్తిగ్మమన్యుః సువర్చసః 17

త్రిజటీ - మూడుజడలుకలవాడు 141

చీరవాసాః - నారబట్టలు దాల్చువాడు 142

రుద్రః - అందరికి ప్రాణరూపుడు 143

సేనాపతిః - సైన్యాధిపతి 144

విభుః - వ్యాపకుడు 145

అహశ్చరః - దేవతలకాది 146

నక్తంచరః - రక్కసులకాది - 147

తిగ్మమన్యుః - తీవ్రమగు కోపముకలవాడు 148

సువర్చసః- అధ్యయనము తపము మున్నగువాని వలన
కలిగిన తేజమధికముగా కలవాడు. 149

శ్లో॥ గజహా దైత్యహాకాలో । లోక ధాతాగుణాకరః
సింహశార్దూల రూపశ్చ।ఆర్ద్రచర్మాంబరావృతః 18

గజహా – గజాసురుని చంపిన వాడు 150

దైత్యహా - దైత్యుని చంపినవాడు 151

కాలః - మృత్యువు లేక సంవత్సరాది కాలము 152

లోకధాతా - లోకముల కీశ్వరుడు 153

గుణాకరః - దీనదయాళుత్వము జ్ఞానైశ్వర్యాదులకు
నిలయమైనవాడు- 154

సింహశార్దూలరూపః– సింహము శార్దూలము మున్నగు
క్రూరజంతు స్వరూపుడు 155

అర్ద్రచర్మాంబరావృతః- తడిగజ చర్మముచే కప్పబడిన
వాడు. 156

శ్లో॥ కాలయోగీ మహానాదః । సర్వకామశ్చతుష్పథః
నిశాచరః ప్రేతచారీ । భూతచారీ మహేశ్వరః 19

కాలయోగీ – కాలము అను (కాలుని) వంచించుయోగి అనగా మృత్యుంజయుడు 157

మహానాదః – హంసోపని షత్ప్రసిద్ధమైన అనాహతధ్వని రూపుడు. 158

సర్వకామః – సమస్తమైన కోరికలు తనయందు కలవాడు 159

చతుష్పథః – ఉపాసనకై నాల్గు మార్గములు కలవాడు 160

నిశాచరః – భేతాళాది రూపుడు 161

ప్రేతచారీ – భూతములతో తిరుగువాడు 162

భూతచారీ – భూతములతో తిరుగువాడు 163

మహేశ్వరః – ఇంద్రాదీశ్వరుల కంటె గొప్పవాడు 164

శ్లో॥ బహుభూతో బహుధరః । స్వర్భానురమితోగతిః
నృత్యప్రియో నిత్యనర్తో । నర్తక స్సర్వలాలసః 20

బహుభూతః – మొదట నొకడే యైనను బహురూపులుగా నయినవాడు 165

బహుధరః – గొప్పప్రపంచమును దాల్చువాడు 166

స్వర్భానుః – అజ్ఞాన తమముచే చెప్పబడురాహువు 167

అమితః – అంతములేని వాడు 168

గతిః – ముక్తులకు పొంద దగువాడు 169

నృత్యప్రియః - తాండవప్రియుడు 170
నిత్యనర్తః - నిరంతరము నర్తనముచేయువాడు 171
నర్తకః - నర్తనము చేయువాడు 172
సర్వలాలసః - అందరి యందును ప్రీతిగల విశ్వబంధువు 173

శ్లో॥ ఘోరో మహా తపాః పాశో । నిత్యోగిరిరుహోనభః
సహస్రహస్తో విజయో । వ్యవసాయో హ్యతం
ద్రితః 21

ఘోరః - ఆకలి దప్పి మున్నగు ఘోరతనువు సంతో
షాది తనువు అను రెండు రూపములు కలవాడు 174
మహాతపాః - సృష్టి సంహార సమర్థమైన గొప్పతపము
అనగా ఆలోచన కలవాడు 175
పాశః - తనమాయచేత బంధించువాడు 176
నిత్యః - ధ్వంసరహితుడు 177
గిరిరుహః - కైలాసవాసి 178
నభః - ఆకాశము వంటి దేహముకలవాడు 179
సహస్రహస్తః - అనేక హస్తములుములు కలవాడు 180
విజయః - విజయ స్వరూపుడు 181
వ్యవసాయః - జయహేతువు 182
తంద్రితః - తమోమయ ప్రవృత్తిలేనివాడు 183

శ్లో॥ అఘర్షణో ఘర్షణాత్మా । యజ్ఞహా కామనాశకః
దక్షయా గాపహారీచ । సుసహోమధ్యమస్తథా 22

అఘర్షణః - కదలింపరానివాడు 184
ఘర్షణాత్మా ః - భయరూపుడు 185
యజ్ఞహా - బౌద్ధావతారమున యజ్ఞములను నశింప
జేసినవాడు 186
కామనాశకః — స్మరుని సంహరించినవాడు లేక భక్తుల
కామములు దీర్చుట వలన ఇచ్ఛ నశింపజేయువాడు 187
దక్షయాగాపహారీః - దక్షుని యజ్ఞమును ధ్వంస మొన
రించినవాడు 188
సుసహః- సౌమ్యుడు 189
మధ్యమః- కొంచెము సౌమ్యుడు 190

శ్లో॥ తేజోపహారీ బలహా । ముదితోర్థోజితోవరః
గంభీర ఘోషోగంభీరో । గంభీరబలవాహనః 29

తేజోపహారీః - అతిక్రూరుడు 191
బలహాః - ఇంద్రరూపమున బలాసురుని చంపినవాడు 192
ముదితః- నిత్యానందయుక్తుడు 193
అర్థః - ధన రూపమున అర్థింపదగు వాడు 194
అజితః - కృష్ణ బాణాసురుల యుద్ధమున శివాజ్ఞతోనే
శివుడుజయింపబడెను కాని స్వబలముచేత కాదు. 195
అవరః - తనకంటె వేరుగా కోరదగు వాడులేనివాడు 196
గంభీరఘోషః- దుందిభి సముద్రాదిరూపమునగంభీర
ఘోష కలవాడు 197
గంభీరః - తాత్పర్యుడగు వేదస్వరూపుడు 198

గంభీరవాహనః- అగాధ ధర్మ స్వరూపమైన వృషభము వాహనముగా కలవాడు. 199

శ్లో॥ న్యగ్రోధరూపో న్యగ్రోధో । వృక్ష కర్ణస్థితిర్విభుః
సుతీక్ష్ణదశనశ్చైవ । మహాకాయో మహాననః 24

న్యగ్రోధరూపః- సంసారవృక్ష స్వరూపుడు 200

న్యగ్రోధః - వటరూపుడు అనగా వటవృక్ష సమీపమున దక్షిణామూర్తి రూపమున నున్న వాడనిభావము 201

వృక్షకర్ణస్థితిః -వటపత్ర శాయియగు బాలముకుందరూపుడు202

విభుః - భక్తుల నను గ్రహించుటకై హరి హర దుర్గా గణపతి అర్క అగ్ని వాయ్వాది బహు రూపముల విలసిల్లువాడు 203

సుతీక్ష్ణదశనః - సమర్థమైన తీక్ష్ణమైన దంతములు కలవాడు 204

మహాకాయః - గొప్పదగు కాయము కలవాడు 205

మహాననః - గొప్పముఖము కలవాడు 206

శ్లో॥ విష్వక్సేనోహరిర్యజ్ఞః । సంయుగా పీడవాహనః
తీక్ష్ణతపశ్చ హర్యశ్వః । సహాయః కర్మకాలవిత్ 25

విష్వక్సేనః - దర్శన మాత్రమున అన్ని వైపులకు పారిపోవుదైత్యసేన కలవాడు లేక అంతట పూజింపబడు సైన్యము కలవాడు. 207

హరిః - గజేంద్ర మోక్షణ సమయమున ఆపదను హరించిన

వాడు లేక సర్వ సంహారకుడు. 208

యజ్ఞః - సృష్టికి బీజభూతుడు 209

సంయుగా పీడవాహనః — యుద్ధమున ధ్వజముగా చేసి కొన్న వృషభము వాహనముగా కలవాడు వృష రూపవాహనమే ధ్వజమని భావము 210

తీక్ష్ణతాపః - అగ్నిరూపుడు 211

హర్యశ్వః - అతి వేగముగా పోవు అశ్వములుకల సూర్యరూపుడు 212

సహాయః - జీవునకు సఖుడు 213

కర్మకాలవిత్ — కర్మలను దర్శాది కాలములను శాస్త్రోక్తవిధి నెరింగినవాడు. 214

శ్లో॥ విష్ణుప్రసాదితోయజ్ఞః ॥ సముద్రోబడబాముఖః
హుతాశన సహాయశ్చ । ప్రశాంతాత్మహుతాశవః

విష్ణుప్రసాదితః - చక్రిలాభమునకై విష్ణువుచేత ప్రసన్నునిగా చేసికొన బడినవాడు. 215

యజ్ఞః - విష్ణుస్వరూపుడు 216

సముద్రః — సముద్రరూపుడు 217

బడబాముఖః - సముద్ర జలమును నిత్యము శోషింపజేయు అగ్ని రూపుడు. 218

హుతాశనసహాయః - అగ్నికి సఖుడగు వాయువు 219

ప్రశాంతాత్మా - కెరటములులేని సాగరముయొక్క స్వరూపుడు 220

హుతాశనః - అగ్నిరూపుడు. 221

శ్లో॥ ఉగ్రతేజామహాతేజా । జన్యోవిజయ కాలవిత్
జ్యోతిషామయనం సిద్ధిః । సర్వవిగ్రహఏవచ 27

ఉగ్రతేజా ః- సహింపరాని స్పర్శకలవాడు 222
మహాతేజా ః- విశ్వప్రకాశుడు 223
జన్య ః- సంగ్రామమున సాధువు 224
విజయకాలవిత్ - విజయకాలమునెరిగినవాడు విజయ కాలము నెరుగనిచో శూరుడైనను పరాజితుడు కాగలడు. 225
జ్యోతిషామయనం - గ్రహనక్షత్రాదుల గమనమును వర్ణించు శాస్త్రము జ్యోతిషము దాని నెరిగిన వాడు అనగా కాలరూపుడు కాలవేత్త 226
సిద్ధిః - జయరూపసిద్ధియైన వాడు. 227
సర్వవిగ్రహః - కాలాదికము సర్వము దేహముగా కలవాడు. 228

శ్లో॥ శిఖీముణ్డీ జటీజ్వాలీ । మూర్తిజోమూర్ధగోబలి
వేణ వీపణవీతాళీ । ఖలీకాల కటంకటః 28

శిఖీ - శిఖగలవాడు అనగా గృహస్థుడు. 229
ముండీ - సన్యాసి లేక నైష్ఠిక బ్రహ్మచారి 230
జటీ - జడలు కలవాడు అనగా వానప్రస్థుడు 231
జ్వాలీ — జ్వాలలు కలవాడు అర్చిరాది మార్గమైనవాడు 232

మూర్తిజః - శరీరమున ఆవిర్భవించువాడు 233

మూర్ధగః - సహస్రారమున పయనించువాడు 234

బలీ - బలవంతుడు 235

వేణలీ - వేణువు అనెడి వాద్య విశేషముకలవాడు 236

పణవీ - పణవ మనెడు వాద్య విశేషము కలవాడు 237

తాళీ — తాళమను వాద్య విశేషము కలవాడు 238

ఖలీ — ధాన్య స్థానము (కళ్ళము) కలవాడు. 239

కాలకటంకటః - ఈశ్వరమాయ నావరించియుండు వాడు. 240

శ్లో॥ నక్షత్ర విగ్రహమతిః । గుణబుద్ధిర్లయోగమః
ప్రజాపతిర్విశ్వబాహుః । విభాగ స్సర్వగోముఖః 2[illegible]

నక్షత్ర విగ్రహమతిః - గ్రహతారాది శరీరమగు కాల చక్రముననుసరించుమతి కలవాడు లేక దైవజ్ఞుడు 241

గుణ బుద్ధిః - గుణ కార్య విషయములందు బుద్ధి కల వాడు. జీవరూపి యని భావము. 242

లయః - అంతయు తన యందు లీనముచేసికొను నీశ్వరుడు. 243

అగమః - అచంచలుడు చింత్యమాత్రుడగు కూటస్థుడు 244

ప్రజాపతిః — విరాడ్రూపుడు 245

విశ్వబాహుః - విశ్వములయొక్క బాహువులేబాహువులుకలవాడు. 246

విభాగః - వేరుగా చేయబడువాడు అనగా సృష్టికార్య
రూపుడు 247
సర్వగః - సమష్టికార్యరూపుడు 248
అముఖః - భోగసాధన హీనుడు. అభోక్తృయనిభావము 249

శ్లో॥ విమోచనస్సుసరణో । హిరణ్యకవచోద్భవః
మేఢ్రజో బలచారీచ । మహీచారీస్రుతస్తథా 30

విమోచనః - సంసారమోచకుడు 250
సుసరణః - బాగుగాపొందదగువాడు 251
హిరణ్యకవచోద్భవః - హరించునది హిరణ్యము అనగా
మాయ తద్వికార భూతమగు కవచమువంటి ఆవర
ణము శరీరము. అట్టి శరీరమున ఆవిర్భవించువాడు. 252
మేఢ్రజః - లింగమున ఆవిర్భవించువాడు. 253
బలచారీ - వనచరుడు శబర వేషధారియని భావము 254
మహీచారీ - సమస్త భూమియందును చరించువాడు 255
స్రుతః - అంతట నుండువాడు. 256

శ్లో॥ సర్వతూర్యనినాదీచ । సర్వాతోద్య పరిగ్రహః
వ్యాలరూపోగుహావాసీ।గుహూమాలీ తరంగవిత్ 31

సర్వ తూర్యనినాదీ - సమస్తవాద్యముల ధ్వనులు
కలవాడు. 257
సర్వాతోద్యపరిగ్రహః - జీవులనెడి పశువులేకుటుంబ
ముగా కలవాడు పశుపతి యని భావము. 258

వ్యాలరూపః - శేషస్వరూపుడు 259

గుహావాసీ - యోగి 260

గుహః — కార్తికేయ స్వరూపుడు 261

మాలీ - వనమాల దాల్చువాడు 262

తరంగవిత్ - కెరటముల వంటి విషయ సుఖములను పొందువాడు. 263

శ్లో॥ త్రిదశ స్త్రికాల ధృక్కర్మ। సర్వబన్ధవిమోచనః
బంధనస్త్వసురేంద్రాణాం।యుధిశత్రువినాశనః 32

త్రిదశః— ప్రాణులకు జన్మస్థితినాశము లనెడి మూడు దశల నొసంగువాడు. 264

త్రికాలధృక్ - త్రికాలములయందు జనించిన వస్తు జాతమును దాల్చువాడు. 265

కర్మసర్వబన్ధవిమోచనః — కర్మలనుండియు అవిద్యా కామాత్మకములైన సర్వబంధములనుండియు విమోచనము కలిగించువాడు. 266

బంధనస్త్వసురేన్ద్రాణాం - వామనరూపమున బలికి బంధము కలిగించినవాడు (బహువచనము కల్పభేదమును సూచించును) 267

యుధిశత్రు వినాశనః— యుద్ధమున శత్రువుల నాశనము చేయువాడు. 268

శ్లో॥ సాంఖ్యప్రసాదో దుర్వాసాః।సర్వసాధునిషేవితః
ప్రస్కన్దనో విభాగజ్ఞో।అతుల్యోయజ్ఞభాగవిత్ 33

సాంఖ్యప్రసాదః - ఆత్మానాత్మ వివేకము సాంఖ్యము అట్టి సాంఖ్యము వలన అనగా జ్ఞానమువలన పొందదగువాడు లేక సాంఖ్య జ్ఞాన దాయకుడగు దత్తాత్రేయుడు. 269

దూర్వాసాః - రుద్రాంశ భవుడగు దత్తాత్రేయుని సోదరుడగు దుర్వాసుడు. 270

సర్వసాధునిషేవితః - సమస్త సజ్జనులచేత సేవింపబడువాడు బ్రాహ్మణుల ప్రభువగు చంద్రుడు. 271

ప్రస్కన్దనః - బ్రహ్మాదులను కూడ జారు (నశించు) నట్లు చేయువాడు. 272

విభాగజ్ఞః - ప్రాణులకు యథోచితమగు కర్మ ఫలములు విభజించు వాడు 273

అతుల్యః - సాటిలేనివాడు ఇక యధికు డెట్లుండును 274

యజ్ఞభాగవిత్ - యజ్ఞములందు భాగముల ముల నెరింగినవాడు 275

శ్లో॥ సర్వవాసః సర్వచారీ । దుర్వాసా వాసవోమరః
హైమో హేమకరోయజ్ఞః।సర్వధారీ ధరోత్తమః 34

సర్వవాసః - అంతటను నివాస స్థానముకలవాడు 276

సర్వచారీ - అంతటచరించువాడు 277

దూర్వాసాః - ఆర్ద్రమగు గజచర్మరూపమగు దుస్థితిలో నున్న వస్త్రము కలవాడు లేక దుర్లభమగు వస్త్రము కలవాడు. 278

వాసనః - వాసనరూపుడు 279
అమరః - నాశనములేనివాడు 280
హైమః - హిమాలయరూపి 281
హేమకరః - సువర్ణకర్త (జంబూద్వీప చిహ్నమైన (జంబూ నేరేడు వృక్షమునుండి జారిపడినపండు బంగారమగునని పురాణములందు వర్ణింపబడిన) 282
అయజ్ఞః - కర్మరహితుడు 283
సర్వధారీ - సకలకర్మ ఫలముదాల్చువాడు 284
ధరోత్తమః - దిగ్గజ శేషకూర్మాదులకంటె నుత్తముడు అనన్య ధారుడై దిగ్గజ శేషకూర్మాదులతో సహితముగా బ్రహ్మాండ మంతయు ధరించువాడు 285

శ్లో॥ లోహితాక్షో మహాక్షశ్చ । విజయాక్షోవిశారదః
సంగ్రహానిగ్రహః కర్తా।సర్పచీర నివాసనః 35

లోహితాక్షః - ఎఱ్ఱని నేత్రములు కలవాడు 286
మహాక్షః - విశ్వవ్యాప్తమగు ఇంద్రియములు కలవాడు 287
విజయాక్షః - విజయావహమైన అక్షోపలక్షితమైన రథము కలవాడు. 288
విశారదః - పండితుడు. 289
నిగ్రహః - ఇంద్రాదులను కూడ నిగ్రహించు (దండించు) వాడు. 290
సంగ్రహః - బాణాదులను లేక దాసులనుస్వీకరించువాడు. 291
కర్తా - చేయువాడు. 292

సర్వచీరనివాసనః - సర్వములే వస్త్రముయొక్క నివాసము గాగలవాడు. 293

శ్లో॥ ముఖ్యో ముఖ్యశ్చ దేహశ్చ।కాహలిః సర్వకామదః
సర్వకాలప్రసాదశ్చ । సుబలో బలరూప ధృక్ 36

ముఖ్యః - పరముడు అనగా ఉత్కృష్టుడు 294

అముఖ్యః - సర్వదేవతా మయుడు 295

దేహః - అత్యంతము పుష్టికలవాడు 296

కాహలిః - కాహళియను వాద్య విశేషముకలవాడు. 397

సర్వకామదః - సమస్తమైన కామములు నొసంగువాడు 298

సర్వకాలప్రసాద ః- సర్వకాలములందు ప్రసాదముకల వాడు. 299

సుబలః - పరపీడను తొలగించు సామర్థ్యము కలవాడు 300

బలరూపధృక్ః - బలరామరూపధారి లేక బలమురూపము ధరించువాడు. 301

శ్లో॥ సర్వకామ వరశ్చైవ । సర్వదః సర్వతోముఖః
ఆకాశనిర్విరూపశ్చ । నిపాతీహ్యావశః ఖగః 37

సర్వకామవరః — సమస్తమైనకోరికలలో శ్రేష్ఠమైన మోక్షము. 302

సర్వదః - సమస్తమునిచ్చువాడు. 303

సర్వతోముఖః - అన్నిచోట్ల వ్యాపించిన ముఖములు కలవాడు. 304

ఆకాశనిర్విరూపః - ఆకాశమునుండి వివిధ రూపములు బయలు వెడలుటకు ఆధారమైనవాడు. 305

నిపాతీ — దేహతాదాత్మ్యము పొందు స్వభావముకల
వాడు. 306

అవశః - దేహసంబంధము వలన అపరిహార్యమైన దుఃఖాది
సంబంధము కలవాడు. 307

ఖగః - హృదయాకాశమును పొందిన వాడు. 308

శ్లో॥ రౌద్రరూపోంశురాదిత్యో । బహురశ్మిః సువర్చసీ
వసువేగో మహావేగో । మనోవేగోనిశాచరః 38

రౌద్రరూపః - మిగుల భయకరమైన రూపముకలవాడు 309

అంశుః - దేవతా విశేషమైన వాడు. 310

ఆదిత్యః — అంశుసను దేవతకు సహచరుడైన భగదేవత
యగు సూర్యుడు. 311

బహురశ్మిః - అనేక కిరణములు కల సూర్యుడు. 312

సువర్చసీ - శోభన తేజము కలవాడు. 313

వసువేగః - అంతయు తనయందుంచుకొన్న వాయువు
యొక్క వేగము వంటి వేగము కలవాడు. 314

మహావేగః - వాయువేగమును మించిన మహావేగము
కలవాడు. 315

మనోవేగః - మనస్సుకంటె అధికమైన వేగముకలవాడు 316

నిశాచరః - అవిద్యతో చరించువాడు. 317

శ్లో॥ సర్వవాసీ శ్రియావాసీ । ఉపదేశకరోకరః
మునిరాత్మ నిరాలోకః।సంభగ్నశ్చ సహస్రదః 39

సర్వవాసీ — సమస్త శరీరములందు వసించువాడు. 318

శ్రియావాసీ — శ్రీతో వసించువాడు ఇచ్చట శ్రీ యనగా ఋగ్యజు స్సామములు. 319

ఉపదేశకరః - ఉపదేశము చేయువాడు 320

అకరః - మౌనముతో ఉపదేశించువాడు. 321

మునిః — మౌనము కలవాడు 322

ఆత్మనిరాలోకః- ఆత్మయందు నిశ్చయించు కొని యాలోచించువాడు. 323

సంభగ్నః - బాగుగా సేవింపబడువాడు 324

సహస్రదః - అనంతమైన ధనాదుల నొసంగువాడు. 325

శ్లో॥ పక్షీచపక్షరూపశ్చ । అతిదీప్తో విశాంపతిః
ఉన్మాదోమదనఃకామో।హ్యశ్వత్థోర్థకరోయశః 40

పక్షీ — గరుత్మంతుడను పక్షి రూపమున నున్నవాడు 326

పక్షరూపః - మిత్రరూపమున సహాయుడు 327

అతిదీప్తః - కోటి సూర్య సమానమగు మహాతేజస్సు కలవాడు లేక శత్రు తేజస్సును తిరస్కరించువాడు. 328

విశాంపతిః - సమస్త ప్రజల కధిపతి సార్వభౌముడు. 329

ఉన్మాదః - మోహము కలిగించువాడు 330

మదనః — మన్మథుడు 331

కామః-కోరబడువాడు స్త్రీమున్నగు విషయ స్వరూపుడు 332

అశ్వత్థః — సంసార వృక్షము. కావ ప్రపదాడా. (రావి) వృక్ష రూపుడు. 333

అర్థకరః - ధనాదు లొసగువాడు 334
యశః - కీర్తి ప్రదుడు. 335

శ్లో॥ వామదేవశ్చ వామశ్చ । ప్రాగ్దక్షిణశ్చ వామనః
సిద్ధయోగీ మహర్షిశ్చ । సిద్ధార్థః సిద్ధసాధకః 41

వామదేవః - వామము అనగా కర్మఫలములు విభజించి యొసగువాడు. 336
వామః - కర్మల ఫలస్వరూపుడు 337
ప్రాక్ - అన్నిటికి ఆద్యుడు. 338
దక్షిణః - ముల్లోకముల నాశ్రయింప జేయు సమర్థుడు 339
వామనః - వామనావతారుడు 340
సిద్ధయోగీ - సనత్కుమారాది సిద్ధముని 341
మహర్షిః - వసిష్ఠాది మహర్షి 342
సిద్ధార్థః - ఋషభ దత్తాత్రేయాది స్వరూపుడు. 343
సిద్ధసాధకః - విద్వాంసుడగు సన్యాసి. 344

శ్లో॥ భిక్షుశ్చ భిక్షురూపశ్చ । విపణో మృదురవ్యయః
మహాసేనో విశాఖశ్చ । షష్టిభాగో గవాంపతిః 42

భిక్షుః - లింగధారి యగు హంస 345
భిక్షురూపః - లింగరహితుడైన పరమ హంస 346
విపణః - దండాదులు లేనివాడు 347
మృదుః - సర్వభూతముల కభయదాత 348
అవ్యయః - నిర్వికారుడు మానవమానములకు హర్ష విషాదములు పొందనివాడు. 349

మహాసేనః - దేవ సేనాధి పతియగు కార్తికేయుడు 350

విశాఖః — కార్తికేయునకు సహాయుడు. 351

షష్టిభాగః — అరువదితత్త్వములుకలవాడు. 352

గవాంపతిః - ఇంద్రియముల కధిపతి. 353

శ్లో॥ **వజ్రహస్తశ్చ విష్కంభీ । చమూస్తంభనఏవచ**
వృత్తావృత్త కరస్తాలో । మధుర్మధుకలోచనః 43

వజ్రహస్తః - పర్వత భేదకుడగు ఇంద్రరూపుడు 354

విష్కంభీ — విస్తారము కలవాడు 355

చమూస్తంభనః — దైత్యసేనను స్తంభింప జేసిన వాడు 356

వృత్తావృత్తకరః-యుద్ధమున రథమున కూర్చుని గుండ్రముగా తిరుగుట వృత్తమనబడును పరసైన్యమును భేదించి గాయపడక తిరిగి వచ్చుట ఆవృత్తము. అవి రెండును కలవాడు. 357

తాలః - సంసార సాగరమునకుగల మూలాధారము నెరింగిన వాడు. 358

మధుః - వసంతుడు 359

మధుకలోచనః-తేనెరంగు కన్నులు కలవాడు లేక కోయిష్టికమను పక్షి కన్నుల వంటి కన్నులుకలవాడు 360

శ్లో॥ **వాచస్పత్యో వాజసనో । నిత్యమాశ్రమ పూజితః**
బ్రహ్మచారీ లోకచారీ । సర్వచారీవిచారవిత్॥ 44

వాచస్పత్యః - దేవపురోహితున కనుజుడు 361

వాజసనః - శాఖావిశేషమును ప్రవర్తింప జేసినవాడు. 362

నిత్యమాశ్రమపూజితః — నిత్యము నాల్గు ఆశ్రమముల
వారిచే పూజింపబడువాడు. 363

బ్రహ్మచారీ - బ్రహ్మమునందు చరించువాడు. 364

లోకచారీ - బ్రాహ్మణాది గృహములందు చరించి భుజిం
చువాడు భిక్షుకుడు. 365

సర్వచారీ — సర్వమునందు చరించువాడు. 366

విచారవిత్ — అంతర్ముఖుడై చరించువాడు. 367

శ్లో॥ ఈశాన ఈశ్వరః కాలో । నిశాచారీ పినాకవాన్
నిమిత్తస్థో నిమిత్తం చ ।నందిర్నందికరో హరిః 45

ఈశానః - నియంత 368

ఈశ్వరః - పొందు వాడు లేక వ్యాపించువాడు. 369

కాలః - అందరి పాప పుణ్యములను వాని ఫలముల
నొసంగుటకై లెక్కించు చిత్రగుప్త స్వరూపుడు 370

నిశాచారీ - మహాప్రళయ రూపమైన నిశయందు ఆనం
దముగా చరించువాడు. 37'

పినాకవాన్ — రక్షించు విల్లు కలవాడు.

నిమిత్తస్థః - నిమిత్త మనగా లక్ష్యముగాని యందున్న
వాడు. 37౬

నిమిత్తం - నిమిత్తరూపుడు. 374

నందిః - జ్ఞాన సంపద కలవాడు. 375

నందికరః - సంపత్కారుడు. 376
హరిః - హనుమద్రూపుడు. 377

శ్లో॥ నందీశ్వరశ్చ నందీచనందనో నందివర్ధనః
భగహారీని హంతాచకాలో బ్రహ్మపితామహః 46

నందీశ్వరః - నంది అనగా శివగణము లేక వాహనము దానికి ప్రభువు. 378
నందీ - శివగణ రూపుడు. 379
నందనః - ఆనంద పరచువాడు. 380
నందివర్ధనః - ఇచ్చిన సంపదను భేదించువాడు. 381
నిహంతా - మృత్యురూపమునచంపువాడు. 382
భగహారీ - ఇంద్రాదుల ఐశ్వర్యములను గూడహరించు వాడు. 383
కాలః - 64 కళలకు నివాసము. 384
బ్రహ్మ - మిగుల గొప్పవాడు. 385
పితామహః - తండ్రియగు విష్ణువునకు తండ్రి 386

శ్లో॥ చతుర్ముఖో మహాలింగః। చారులింగస్తథైవచ
లింగాధ్యక్షః సురాధ్యక్షో యోగాధ్యక్షో
యుగావహః 47

చతుర్ముఖః - విధాత 387
మహాలింగః - సర్వదేవాసురపూజ్యమైన లింగముకల వాడు. 388

చారులింగః - రమణీయమైన వేషము కలవాడు. 389
లింగాధ్యక్షః - ప్రవృత్తి నివృత్తులను నియమించువాడు 390
సురాధ్యక్షః - దేవతల కధ్యక్షుడు. 391
యోగాధ్యక్షః - యోగమనగా హృదయాకాశమున
ఇంద్రియ దేవతలనేకముచేయుట దాని కధ్యక్షుడు 392
యోగావహః - పుణ్యపాపముల తారతమ్యము కలకృత
త్రేతద్వాపర కలియుగములను నడుపువాడు. 393

శ్లో॥ బీజాధ్యక్షో బీజకర్తా । అధ్యాత్మానుగతోబలః
ఇతిహాసః సకల్పశ్చ । గౌతమోథనిశాకరః 48

బీజాధ్యక్షః - బీజమనగా ధర్మాధర్మములు. వాని కధ్య
క్షుడు అనగా ఫలదాత 394
బీజకర్తా - ధర్మాధర్మములను చేయువాడు. 395
అధ్యాత్మానుగతః - ఆత్మనుద్దేశించి ప్రవృత్తమైనశాస్త్ర
మునకు సాధకుడు. 396
బలః - ధైర్యాది బలములుకలవాడు. 397
ఇతిహాసః - భారతాది ఇతిహాస స్వరూపుడు. 398
సకల్పః - యజ్ఞప్రయోగ విధికలవాడు. 399
గౌతమః - గౌతమ స్వరూపుడు. 400
నిశాకరః - చంద్రుడు చాంద్రవ్యాకరణ కర్త. 401

శ్లో॥ దమ్భోహ్యదమ్భోవైదమ్భో।వశ్యోవశకరఃకలిః
లోకకర్తా పశుపతిః । మహాకర్తాహ్యనౌషధః 49

దమ్భః - శత్రువులను శిక్షించువాడు. 402

అదమ్భః - శిక్షించు వాడు. 403

వైదమ్భః - దంభము లేనివారి కాత్మీయుడు. 404

వశ్యః - భక్తపరాధీనుడు. 405

వశకరః - ఇతరులను వశము చేసికొనుటకు సమర్థుడు 406

కలిః — దేవాసురులకు విరోధము కలిగించువాడు. 407

లోకకర్తా - పదునాల్గు లోకములు సృజించినవాడు. 408

పశుపతిః - బ్రహ్మాది స్తంబ పర్యంతము కలజీవసముదాయమును పాలించువాడు. 409

మహాకర్తా — పంచభూతములను కూడ సృష్టించినవాడు. 410

అనౌషధః - భోక్తకాని వాడు. 411

శ్లో॥ అక్షరం పరమంబ్రహ్మ । బలవాచ్ఛక్రఏవచ
నీతిర్హ్యనీతిశ్శుద్ధాత్మా । శుద్ధోమాన్యోగతాగతః 50

అక్షరం - అవ్యయము 412

పరమంబ్రహ్మ - ఉత్కృష్టమైన యానంద స్వరూపము 413

బలవత్ - బలాభిమాని దేవతాస్వరూపము 414

శక్రః — సమర్థుడు 415

నీతిః - దండింపదగు వారి విషయమున దండము ప్రయోగించు వాడు. 416

అనీతిః - సామాద్యు పాయములు లేనివాడు. 417

శుద్ధాత్మా - విమల చిత్తుడు. 418

శుద్ధః - దోషరహితుడు. 419

మాన్యః - మాన్యార్యుడు 420
గతాగతః - సంసార రూపుడు 421

శ్లో॥ బహుప్రసాదః సుస్వప్నో।దర్పణోథ త్వమిత్రజిత్
వేదకారో మన్త్రకారో । విద్వాన్సమరమర్దనః 51

బహుప్రసాదః - మిగుల యనుగ్రహము కలవాడు. 422
సుస్వప్నః - స్వప్నావస్థాభిమాని. 423
దర్పణః - అద్దమువలె విశ్వమును ప్రతిబింబించుటకు స్థానమైన వాడు. 424
అమిత్రజిత్ - బాహ్యాభ్యంతర శత్రువులను జయించు వాడు. 42.
వేదకారః - నిశ్వాసరూపమున వేదములను వెలువరించినవాడు. 426
మంత్రకారః - వేదేతరములగు దేశభాషామయములగు తాంత్రిక పౌరాణిక మంత్రములు చేయువాడు. 427
విద్వాన్ - పండితుడు. 428
సమరమర్దనః - యుద్ధమున శత్రువులను మర్దించువాడు 429

శ్లో॥ మహామేఘనివాసీచ । మహాఘోరోవశీకరః
అగ్నిజ్వాలో మహాజ్వాలో । అతిధూమ్రో
హుతోహవిః 25

మహామేఘనివాసీ - మహామేఘమున వర్షరూపమున నివసించువాడు. 430

మహాఘోరః - ప్రళయకర్తయగుటవలన మిగుల భయంకరుడు. 431

వశీ - సర్వము తన వశమున కలవాడు. 432

కరః - ప్రళయ రూపమున జగమును హింసించువాడు. 433

అగ్నిజ్వాలః - అగ్నివంటి తేజస్సుకలవాడు. 434

మహాజ్వాలః — అగ్ని తేజమును మించిన గొప్ప తేజస్సు కలవాడు. 435

అతిధూమ్రః - కాలాగ్ని రూపమున సర్వమును దహించుకాలమున అత్యంత ధూమ్ర మయుడు. 436

హుతః -హోమముతో ప్రీతి చెందువాడు. 437

హవిః - పాలుమున్నగు హవిస్సు అయినవాడు 438

శ్లో॥ వృషణః శంకరో నిత్యం । వర్చసీధూమకేతనః
నీలస్తథాంగలుబ్ధశ్చ । శోభనోనిరవగ్రహః 53

వృషణః - కర్మఫలమును వర్షించు ధర్మరూపుడు లేక వృషము (ధర్మము) కలవాడు. 439

శంకరః - సుఖమునిచ్చువాడు. 440

నిత్యంవర్చస్వీ - నిత్యము తేజస్సుకలవాడు. 441

ధూమకేతనః - అగ్ని రూపుడు. 412

నీలః - మరకత వర్ణుడు. 443

అంగలుబ్ధః - లింగమునందు సన్నిహితుడు 444

శోభనః - కల్యాణ హేతువు. 445

నిరవగ్రహః - మనోరథములను వర్షించువాడు. 446

శ్లో॥ స్వస్తిదస్స్వస్తిభావశ్చ । భాగీభాగకరోలఘుః
ఉత్సంగశ్చ మహాంగశ్చ।మహాగర్భపరాయణః 54

స్వస్తిదః - ఉనికి నొసంగువాడు. 447
స్వస్తిభావః - మిగులగొప్పయునికి కలవాడు. 448
భాగీ - యజ్ఞమున భాగము కలవాడు. 449
భాగకరః - యజ్ఞ హవిస్సులను విభజించువాడు. 450
లఘుః - శీఘ్రము కలవాడు 451
ఉత్సంగః - సంగరహితుడు. 452
మహాంగః - మహాలింగ స్వరూపుడు. 453
మహాగర్భపరాయణః - ప్రజననాత్మకుడగు కందర్పుడు 454

శ్లో॥ కృష్ణవర్ణః సువర్ణశ్చ । ఇంద్రియం సర్వదేహినాం
మహాపాదో మహాహస్తో । మహాకాయో
మహాయశః 55

కృష్ణవర్ణః – విష్ణు స్వరూపడగుటవలన నల్లని రంగుకల
వాడు. 455
సువర్ణః - సాంబరూపమున శ్వేత వర్ణుడు. 456
సర్వదేహినామింద్రియుం - సర్వేంద్రియ రూపుడు. 457
మహాపాదః – గొప్ప పాదములు కలవాడు. 458
మహాహస్తః - గొప్పహస్తములు కలవాడు. 459
మహాకాయః - గొప్ప శరీరము కలవాడు. 460
మహాయశాః – గొప్పయశస్సు కలవాడు. 461

శ్లో॥ మహామూర్ధా మహామాత్రో । మహానేత్రో
నిశాలయః
మహాన్తకో మహాకర్ణో। మహోష్ఠశ్చ మహాహనుః 56

మహామూర్ధా — గొప్ప శిరస్సు కలవాడు. 462
మహామాత్రః - మహా ప్రమాణుడు. 463
మహానేత్రః - గొప్ప నేత్రములు కలవాడు. 464
నిశాలయః - అవిద్యను నశింప జేయువాడు. 465
మహాన్తకః - మృత్యువునకు మృత్యువు. 466
మహాకర్ణః - గొప్పకర్ణములు కలవాడు. 467
మహోష్ఠః - గొప్ప పెదవులు కలవాడు. 468
మహాహనుః - గొప్పదవడలు కలవాడు. 479

శ్లో॥ మహానాసో మహాకమ్బుః । మహాగ్రీవః
శ్మశానభాక్
మహావక్షా మహోరస్కో । హ్యన్తరాత్మా
మృగాలయః 57

మహానాసః — గొప్పనాసిక కలవాడు 470
మహాకమ్బుః - గొప్పకంఠము కలవాడు. 471
మహాగ్రీవః — విశాలకంఠము కలవాడు 472
శ్మశానభాక్ - దేహబంధములను భేదించువాడు. 473
మహావక్షాః - విశాల వక్షము కలవాడు. 474
మహోరస్కః - బలిసిన రొమ్ము కలవాడు. 475

అంతరాత్మా - లోపలియాత్మయైనవాడు. 476
మృగాలయః - ఒడియందుంచు కొన్న మృగము కలవాడు. 477

శ్లో॥ లంబనో లంబితోష్ఠశ్చ । మహామాయః పయోనిధిః
మహాదన్తో మహాదంష్ట్రో । మహాజిహ్వో
మహాముఖః 58

లంబనః - చెట్టున పండ్లు వ్రేలాడు నట్లనేక బ్రహ్మాండములు తనయందు వ్రేలాడువాడు. 478
లంబితోష్ఠః - ప్రళయ కాలమున లోకములను గ్రహించుటకు తెరవబడిన పెదవులు కలవాడు. 479
మహామాయః - బ్రహ్మాదులకు కూడజయింపరాని మాయకలవాడు. 480
పయోనిధిః - క్షీరసముద్రుడు 481
మహాదన్తః - గొప్పదంతములు కలవాడు. 482
మహాదంష్ట్రః - గొప్పకోరలు కలవాడు. 483
మహాజిహ్వః - గొప్పజిహ్వ (నాలుక) కలవాడు. 484
మహాముఖః - మిగుల పెద్దముఖము కలవాడు. 485

శ్లో॥ మహానఖో మహారోమా । మహాకోశో మహాజటః
ప్రసన్నశ్చ ప్రసాదశ్చ।ప్రత్యయోగిరి సాధనః58

మహానఖః - గొప్ప నఖములు కలనరసింహుడు 486
మహారోమాః - గొప్పరోమములు కలవరాహామూర్తి 487

మహాకోశః - మహోదరుడు. 488

మహాజటః - గొప్పజడలు కలవాడు 489

ప్రసన్నః - ఆనందమగ్నుడు 490

ప్రసాదః - ప్రసన్నాత్ముడు 491

ప్రత్యయః - అనుభవజ్ఞానరూపుడు. 492

గిరిసాధనః - యుద్ధమున పర్వతమే సాధనముగా కల
వాడు గిరిధన్వుడని భావము 493

శ్లో॥ స్నేహనోస్నేహనశ్చైవ । అజితశ్చమహామునిః
వృక్షాకారో వృక్షకేతు । రనలో వాయువాహనః ॥59

స్నేహనః - ప్రజలయందు పితృవాత్సల్యము కలవాడు. 494

అస్నేహనః - వాత్సల్యములేని వాడు. 495

అజితః - పరాజయము ఎవరి వలనను పొందనివాడు. 496

మహామునిః - మిగుల మౌనమునవలంబించువాడు లేక
మనన శీలుడు. 497

వృక్షాకారః - సంసార వృక్షాకారుడు. 498

వృక్షకేతుః - సంసార వృక్షము కేతువుగా కలవాడు 499

అనలః - అలం (చాలు) అను తృప్తిలేనివాడు అగ్ని
స్వరూపుడు. 500

వాయువాహనః - వాయువే వాహనముగా కలవాడు 501

శ్లో॥ గండలీ మేరుధామాచ । దేవాధిపతిరేవచ
అధర్వ శీర్షః సామాస్య । ఋక్సహస్రా
మితేక్షణః 60

గండలీః - పర్వత గుహలయందుండు వాడు. 502
మేరుధామా — మేరుపర్వతము నివాసముగా కలవాడు 503
దేవాధిపతిః - దేవతల కధిపతి 504
అధర్వశీర్షః — అధర్వవేదము శిరముగా కలవాడు. 505
సామాస్యః - సామవేదము ముఖముగా కలవాడు. 506
ఋక్సహస్రామితేక్షణః - ఋగ్వేదమంత్ర సహస్రములు అమిత నేత్రములుగా కలవాడు. 507

శ్లో॥ యజుః పాదభుజోగుహ్యః। ప్రకాశోజంగమస్తథా
అమోఘార్థః ప్రసాదశ్చ।అభిగమ్యః సుదర్శనః

యజుః పాదభుజః - యజుర్వేదము పాదములుగ భుజములుగ కలవాడు. 508
గుహ్యః - ఉపనిషత్ప్రదేశమైనవాడు. 509
ప్రకాశః - కర్మకాండమైనవాడు. 510
జంగమః - మనుష్యుడు కుక్కమున్నగు జంతు స్వరూపుడు. 511
అమోఘార్థః — అమోఘమైన అభ్యర్థనము కలవాడు. 512
అభిగమ్యః - సులభ ప్రాప్యుడు. 513
సుదర్శనః - మంగళప్రదమైన దర్శనము కలవాడు. 514
ప్రసాదః - దయాళువు. 515

శ్లో॥ ఉపకారః ప్రియస్సర్వః । కనకః కాంచనచ్ఛవిః
నాభిర్నందికరోభావః । పుష్కరస్థాపితః స్థిరః 62

ఉపకారః - సంతోషపరచువాడు. 516
ప్రియః - సుఖప్రదాత 517
సర్వః - అభిముఖముగా వచ్చువాడు. 518
కనకః - స్వర్ణాది ప్రియవస్తురూపుడు. 519
కాంచనచ్ఛవిః - బంగారుకాంతి కలవాడు. 520
నాభిః - భువనమునకు మధ్యభాగము. 521
నన్దికరః - యజ్ఞఫల సమృద్ధికరుడు. 522
భావః - క్రతుశ్రద్ధా రూపుడు. 523
పుష్కరస్థాపితః - బ్రహ్మాండప్రభువు 524
స్థిరః - పర్వతాది స్థావరరూపుడు. 525

శ్లో॥ ద్వాదశస్త్రాసన శ్చాద్యో। యజ్ఞో యజ్ఞసమాహితః
నక్తం కలిశ్చ కాలశ్చ । మకరః కాలపూజితః 63

ద్వాదశః - మనుష్యులకు గర్భవాసాది దశలు పది
మృత్యువు పదకొండు మోక్షము పన్నెండు. 526
త్రాసనః - భయజనకుడు. 527
ఆద్యః - సంసారము కంటె మొదటివాడు. ఆదిమధ్యాన్త
రూపుడగు శుద్ధుడు. 528
యజ్ఞసమాహితః - యజ్ఞమునలననే లభ్యుడు. 529
యజ్ఞః - జీవేశ్వరులకు సంగతి రూపమైన యోగము. 530
నక్తం - అప్రకాశాత్మడు మహామోహము. 531
కలిః - కామక్రోధలోభాది రూపుడు 532
కాలః - జననమరణ ప్రవాహమును నడిపించువాడు. 533

మకరః - మకరాకారము కల శింశుమారచక్రము యొక్క స్వరూపము కలవాడు. 534

కాలపూజితః - కాలునిచే పూజింపబడువాడు. 535

శ్లో॥ సగణోగణకారశ్చ। భూతవాహన సారథి
భస్మశయోభస్మగోప్తా। భస్మభూతస్తరుర్గణః 64

సగణః - ప్రమథాదులతో కూడిన వాడు. 536

గణకారః - బాణాది భక్తులను గణములుగా చేసికొను వాడు. 537

భూతవాహనసారథిః - ప్రాణుల యోగక్షేమములు నిర్వహించు బ్రహ్మ సారథిగా కలవాడు. 538

భస్మశయః - పాపముల బంధములు నశింపజేసి మోక్షమిచ్చు భస్మమున శయనించువాడు. 539

భస్మగోప్తా - భస్మముతో లోకమును రక్షించువాడు. 540

భస్మభూతః - భస్మమయుడు. 541

తరుః - కల్పవృక్షరూపుడు. 542

గణః - భృంగి నందికేశ్వరాది గణరూపుడు. 543

శ్లో॥ లోకపాల స్తథాలోకో।మహాత్మా సర్వపూజితః
శుక్ల స్త్రీ శుక్ల స్సంపన్నః।శుచిర్భూతనిషేవితః 65

లోకపాలః - పదునాల్గు భువనములను పాలించువాడు. 544

అలోకః - లోకాతీతుడు 545

మహాత్మా - పూర్ణుడు. 546

సర్వపూజితః — అందరిచేత పూజింపబడువాడు. 547
శుక్లః — శుద్ధుడు. 548
త్రిశుక్లః - మనోవాక్కాయములు (త్రికరణములు)
శుద్ధికలవాడు. 549
సంపన్నః - కైవల్యసంపదకలవాడు. 550
శుచిః - సంగములేనివాడు మలస్పర్శలేనివాడు. 551
భూతనిషేవితః - పూర్వాచార్యులచేత సేవింపబడువాడు 552

శ్లో॥ ఆశ్రమస్థః క్రియావస్థో । విశ్వకర్మమతిర్వరః
విశాల శాఖస్తామ్రోష్ఠో । హ్యంబుజాలస్సునిశ్చలః

ఆశ్రమస్థః - నాల్గు ఆశ్రమములందును ధర్మరూపమున
నుండువాడు. 553
క్రియావస్థః - పూర్వరూపమైన ధర్మమునందును ఉత్తర
రూపమైన యోగములందును లగ్నమైయుండువాడు 554
విశ్వకర్మమతిః - విశ్వకర్మయందలి నేర్పరితనము
యొక్క రూపము కలవాడు. 555
వరః - లక్ష్మ్యాది రూపముకలవాడు. 556
విశాలశాఖః - విశాలమైన బాహువులు కలవాడు. 557
తామ్రోష్ఠః - ఎఱ్ఱని పెదవులు కలవాడు. 558
అంబుజాలః - జల సమూహముకల సాగరుడు. 559
సునిశ్చలః - పర్వతాది రూపుడు. 560

శ్లో॥ కపిలః కపిశశ్శుక్ల । ఆయుశ్చైవపరోవరః
గన్ధర్వోహ్యదితిస్తార్క్ష్యః । సువిజ్ఞేయస్సుశారదః 67

కపిలః - కపిల వర్ణుడు. 561

కపిశః - కపిశవర్ణుడు. 562

శుక్లః - శుక్లవర్ణుడు. 563

ఆయుః - జీవనకాలము 564

పరః - ప్రాచీనుడు. 565

అపరః — అర్వాచీనుడు 566

గన్ధర్వః — చిత్రరథాది గంధర్వరూపుడు. 567

అదితిః - దేవమాతయగు అదితిలేక భూమి. 568

తార్క్ష్యః — వైనతేయుడు. 569

సువిజ్ఞేయః — సులభముగా తెలియదగువాడు. 570

సుశారదః — శుభవాక్కు కలవాడు. 571

శ్లో॥ పరశ్వధాయుధో దేవ । అనుకారీ సుబాన్ధవః
తుమ్బవీణో మహాక్రోధః।ఊర్ధ్వరేతా జలేశయః॥68

పరశ్వధాయుధః -గొడ్డలి ఆయుధముగా కలపరశురాముని రూపుడు. 572

దేవః - జయశీలుడు 573

అనుకారీ — భక్తులననుకరించువాడు. 574

సుబాంధవః — అర్జున సఖుడు. 575

తుంబవీణః - తుంబీఫల ద్వయముతో కూడిన రుద్రవీణ కలవాడు. 576

మహాక్రోధః - ప్రళయకాలమున మహాక్రోధము కలవాడు. 577

ఊర్ధ్వరేతాః — దేవమనుష్యులకు పైన బ్రహ్మవిష్ణ్వాది రూపమైన ప్రజలు కలవాడు. 578

జలేశయః - శేషపర్యంకమున జలమున శయనించు విష్ణువు. 579

శ్లో॥ ఉగ్రోవంశకరోవంశో । వంశనాదోహ్యనిందితః
సర్వాంగ రూపోమాయావీ । సుహృదోహ్యని
లోనలః 69

ఉగ్రః - అధికముగా గ్రసించువాడు. 580

వంశకరః - వంశప్రవర్తకుడు. 581

వంశః - వంశస్వరూపుడు. 582

వంశనాదః - వేణునాదముచేయు కృష్ణరూపుడు 583

అనిందితః — నిందారహితుడు. 584

సర్వాంగరూపః - సర్వాంగసుందరుడు. 585

మాయావీ - మాయచేతవిశిష్టుడు. 586

సుహృదః - ప్రత్యుపకారము కోరకయే యుపకారము చేయువాడు. 587

అనిలః - వాయువు. 588

అనలః — అగ్ని 589

శ్లో॥ బన్ధనో బన్ధకర్తాచ । సుబన్ధన విమోచనః
సయజ్ఞారిఃసకామారిః।మహాదంష్ట్రోమహాయుధః 70

బన్ధనః - సంసారపాశరూపుడు. 590

బంధకర్త - సంసారనిర్మాత 591

సుబంధన విమోచనః - మాయాపాశమునుండి విముక్తి
కలిగించువాడు. 592

యజ్ఞారిః - యజ్ఞ శత్రువులగు దైత్యులతో కలసియుండు
వాడు. 593

కామారిః - జితకాములగు యోగులతో కలసియుండు
వారు. 594

మహాదంష్ట్రః - పెద్దకోరలు కల్గిన నృసింహరూపుడు. 595

మహాయుధః - గొప్పఆయుధములు కలవాడు. 596

శ్లో॥ బహుధా నిన్దితశ్శర్వః । శంకరశ్శంకరోధనః
అమరేశోమహాదేవో । విశ్వదేవః సురారిహా 71

బహుధానిన్దితః - ఋషులచేత (దారుకవనమున) పెక్కు-
రీతులుగా నిందింపబడినవాడు. 597

శర్వః - దారుకవనమునులను జేయువాడు. 598

శంకరః - అందరిక్షేమము కరమునకలవాడు. 599

శంకరః - సర్వసంశయనాశకుడు. 600

అధనః - దిగంబరుడగుట వలనధనహీనుడు. 601

అమరేశః — అమరులకు ప్రభువు 602

మహాదేవః - దేవేంద్రాదులకు కూడా పూజ్యుడు 603

విశ్వదేవః - విశ్వమనగా విష్ణువు విష్ణువునకు కూడా
ఆరాధ్యుడు. 604

సురారిహా — దేవతల శత్రువులను సంహరించువాడు. 605

శ్లో॥ అహిర్బుధ్న్యో నిలాభశ్చ । చేకితానో హవి స్తథా
అజైకపాచ్చ కాపాలీ । త్రిశంకురజితశ్శివః 72

అహిర్బుధ్న్యః – శేషస్వరూపుడు. 606

అనిలాభః - వాయువు అగోచరుడైనను స్పర్శవలన
తెలియ బడునట్లే విషయసంస్పర్శజన్యానుభవుడు. 607

చేకితానః - అధికముగా తెలిసినవాడు. 608

హవిః - భోగ్యవస్తుసము దాయము 609

అజైకపాత్ - ఏకాదశరుద్రులలో నొకడు. 610

కాపాలీ-భూమ్యాకాశములనెడి కపాలములు కలవాడు 611

త్రిశంకుః - సర్వజీవరూపుడు. 612

అజితః - త్రిగుణాతీతుడు 613

శివః - శుద్ధుడు. 614

శ్లో॥ ధన్వన్తరి ర్ధూమకేతుః । స్కన్దో వైశ్రవ స్తథా
ధాతా శక్రశ్చ విష్ణుశ్చ । మిత్ర స్త్వష్టా
ధ్రువోధరః 73

ధన్వన్తరిః - మహావైద్యుడు 615

ధూమకేతుః - ఉత్పాతవిశేషమైనవాడు. 616

స్కన్దః — కుమారస్వామి రూపుడు. 617

వైశ్రవణః - కుబేర రూపుడు. 618

ధాతా - బ్రహ్మ 619

శక్రః - ఇంద్రుడు 620

విష్ణుః - విష్ణువు. 621
మిత్రః - మృత్యువునుండి రక్షించువాడు. 622
త్వష్టా — త్వష్ట 623
ధ్రువః - ధ్రువుడు. 624
ధరః - ధరించువాడు. 625

శ్లో॥ ప్రభావ స్సర్వగోవాయు। రర్యమాసవితారవిః
ఉషం గుశ్చ విధాతాచ । మాంధాతా భూత
భావనః 74

ప్రభాసః - ప్రభావుడను వసువు. 626
సర్వగోవాయుః - సర్వవ్యాపకుడగు వాయురూపుడు. 627
అర్యమా — ద్వాదశాదిత్యులలో నొకడు 628
సవితాః - సమస్త జగత్తును సృష్టించువాడు. 629
రవిః - సూర్యుడు 630
ఉషంగుః - కాల్చునట్టి కిరణములు కలగవాడు. 631
మాంధాతా - జీవునకు తుష్టికలిగించువాడు. 632
విధాతా — వివిధ ప్రకారములుగ పోషించువాడు 633
భూతభావనః — రజ్జుస్సర్పభ్రాంతివలె భూతములకు భ్రమ
గొల్పువాడు. 634

శ్లో॥ విభు ర్వర్ణ విభావీచ । సర్వకామగుణావహః
పద్మనాభో మహాగర్భః।చంద్రవక్త్రో నలోనలః75

విభుః - వివిధ రూపములలో నుండువాడు. 635

వర్ణవిభావీ - తెలుపు పసుపు పచ్చ మున్నగు రంగులను పలుకీతులలో కలిగియుండువాడు. 636

సర్వకామగుణావహః - ధ్యానించువారికి సమస్తమగు కోరికలు గుణములు ఇచ్చువాడు. 637

పద్మనాభః - నాభియందలి మణిపూరచక్రమున విశ్వము యొక్క స్థానముకలవాడు. 638

మహాగర్భః - గొప్పవారగు బ్రహ్మాదులు ఉదరమున కలవాడు. 639

చంద్రవక్త్రః - రమ్యమైన రూపము కలవాడు. 640

అనిలః - అనిలాధిష్ఠానదైవము యొక్క రూపము కలవాడు. 641

అనలః - అనలాధిష్ఠానరూపుడు. 642

శ్లో॥ బలవాం శ్చోపశాంతశ్చ । పురాణః పుణ్యచంచురీ
కురుకర్తా కురువాసీ । కురుభూతో గుణౌషధః 76

బలవాన్ - బలము కలవాడు. 643

ఉపశాంతః - శాంతస్వరూపుడు. 644

పురాణః - పురాణపురుషుడు. 645

పుణ్యచంచుః - పుణ్యముచేత తెలియబడువాడు. 646

ఈ - లక్ష్మీ స్వరూపుడు లేక దయాస్వరూపుడు. 647

కురువాసీ - కురుక్షేత్రద్వయనివాసి 648

కురుభూతః - కురుక్షేత్ర ద్వయ స్వరూపుడు. 649

గుణౌషధః - ఐశ్వర్య జ్ఞానవైరాగ్య ధర్మాదులకు ఔషధమువలె ఉద్దీపకుడు. 650

శ్లో॥ సర్వాశయోదర్భచారీ సర్వేషాంప్రాణినాంపతిః
దేవదేవః సుఖాసక్తః సదసత్సర్వరత్నవిత్. 77

సర్వాశయః - అందరికి నిద్రా స్థానములు 651

దర్భచారీ — దర్భలయందుంచబడిన హవిస్సులను భుజించువాడు. 652

సర్వేషాంప్రాణినాంపతిః - సమస్తప్రాణులకధిపతి. 653

దేవదేవః — దేవతలకు దేవత 654

సుఖాసక్తః — సుఖమునందాసక్తికలవాడు. 655

సత్ - కార్యము. 656

అసత్ — కారణము 657

సర్వరత్నవిత్ - ఆయాజాతులయందు శ్రేష్ఠ వస్తువులు ఎరిగినవాడు. 658

శ్లో॥ కైలాసగిరివాసీచ హిమవద్గిరిసంశ్రియః
కూలహారీ కూలకర్తా బహువిద్యో బహుప్రదః॥ 78

కైలాసగిరివాసీ - కైలాసగిరియందు వసించువాడు. 659

హిమవద్గిరిసంశ్రయః - మంచుకొండనాశ్రయించినవాడు 660

కూలహారీ — మహాప్రవాహ రూపమున తీరమునందలి ద్రుమములను హరించువాడు. 661

కూలకర్తా - మహాతటాక కర్త 662

బహువిద్యః - బహువిద్యలు కలవాడు. 663

బహుప్రదః - అధికముగా నిచ్చువాడు. 664

శ్లో॥ వణిజో వర్ధకీ వృక్షో । వకుళశ్చన్దనచ్ఛదః
సారగ్రీవో మహాజత్రు । రలోలశ్చ మహౌషధః

వణిజః - వైశ్యుడు 665
వర్ధకీ - సంసారవృక్షమును ఛేదించువాడు. 666
వృక్షః - సంసార వృక్ష స్వరూపుడు. 667
వకుళః - పొగడచెట్టు 668
చన్దనః — చందన వృక్షము 669
ఛదః - ఏడాకుల అరటి 670
సారగ్రీవః - దృఢకంఠుడు. 671
మహాజత్రుః - కంఠస్కంధముల క్రిందగల యెముక
కలవాడు. 672
అలోలః - అచంచలుడు. 673
మహౌషధః - వ్రీహియవాది సస్యరూపుడు. 674

శ్లో॥ సిద్ధార్థకారీ సిద్ధార్థ । శ్ఛందోవ్యాకరణోత్తరః
సింహనాదః సింహదంష్ట్రః।సింహగస్సింహవాహనః

సిద్ధార్థకారీ-ఆశ్రితులను సఫలమనోరథులుగా చేయువాడు. 675
సిద్ధార్థః - పూర్వపక్షము ఖండించి చేయుసిద్ధాంతి
(దానివిశేషణముచంధో వ్యాకరణోత్తము) 676
సింహనాదః - సింహమువలె గర్జన చేయువాడు. 677
సింహదంష్ట్రః - సింహపు కోరలు కలవాడు. 678
సింహగః - సింహరూపుడు. 679
సింహవాహనః - సింహము పూన్చినరథమెక్కినవాడు. 680

శ్లో॥ ప్రభావాత్మ జగత్కాల । స్థాలోలోకహిత స్తరుః
సారంగోనవ చక్రాంగః । కేతుమాలీసభావనః.61

ప్రభావాత్మా - సత్యమునకు సత్యము. 682

జగత్కాల స్థాలః - జగత్తును గ్రసించు కాలము భోజన పాత్రగా కలవాడు. 683

లోకహితః - లోకహితుడు. 684

తరుః — తరింపజేయువాడు. 685

సారంగః - పక్షివిశేష రూపుడు. 686

నవచక్రాంగః - నూతన హంసయైనవాడు. 687

కేతుమాలీ — మయూర కుక్కుటాది పక్షిరూపుడు. 688

సభావనః - ధర్మపరీక్ష స్థానమును రక్షించువాడు. 689

శ్లో॥ భూతాలయో భూతపతిరహోరాత్రమనిందితః 82

భూతాలయః — ప్రాణులకాలయుడు. 690

భూతపతిః — ప్రాణులకధిపతి. 691

అహోరాత్రం — పగలురాత్రి అనువాని రూపము అయినవాడు. 692

అనిందితః - నిందిపబడనివాడు. 693

శ్లో॥ వాహితా సర్వభూతానాం । నిలయశ్చ విభుర్భవః
అమోఘస్సంయతోహ్యశ్వో । భోజనః
ప్రాణధారణః. 83

సర్వభూతానాం వాహితా - సర్వభూతములను : హించు వాడు. 694
సర్వభూతనిలయః - సర్వభూతముల నివాసస్థానము 695
విభుః - జన్మరహితుడు. 696
భవః - ఉండువాడు. 697
అమోఘః - నైష్ఫల్యము లేనివాడు. 698
సంయతః - ధారణ ధ్యాన సమాధులు కలవాడు. 699
అశ్వః - ఉచ్చైశ్శ్రవాది రూపుడు. 700
భోజనః - అన్నదాత 701
ప్రాణధారణః - ప్రాణములు నిలుపువాడు. 702

శ్లో॥ ధృతిమాన్ మతిమాన్ దక్షః । సత్కృతశ్చ యుగాధిపః
గోపాలి ర్గోపతి ర్గ్రామో।గోచర్మవసనోహరిః 84

ధృతిమాన్ - ధైర్యము కలవాడు. 703
మతిమాన్ - మతికలవాడు. 704
దక్షః - ఉత్సాహము కలవాడు. 705
సత్కృతః - ఆదరింపబడినవాడు. 706
యుగాధిపః - ధర్మాధర్మ ఫలదాత. 707
గోపాలిః - ఇంద్రియ పాలకుడు. 708
గోపతిః - రశ్ములకు పతి సూర్యుడు మున్నగువాడు. 709
గ్రామః - సమూహము. 710

గోచర్మవసనః - గోచర్మమయమైన వస్త్రము దాల్చు
వాడు. 711

హారిః - భక్తుల దుఃఖమును హరించువాడు. 712

శ్లో॥ హిరణ్యబాహుశ్చతథా । గుహాపాలః ప్రవేశినాం
ప్రకృష్టారిర్మహాహర్షో ।జితకామో జితేన్ద్రియః 85

హిరణ్యబాహుః - రమణీయమైన బాహులు కలవాడు. 713

గుహాపాలః ప్రవేశినాం - అంతః ప్రవేశ శీలురగు
యోగులు చిరకాలము కాష్ఠములవలె నున్నప్పుడు
వారి శరీరములు కాపాడువాడు. 714

ప్రకృష్టారిః - మిగుల నాశనము చేయబడిన కామాది
శత్రువులు కలవాడు. 715

మహాహర్షః - గొప్పహర్షము కలవాడు. 716

జితకామః - జయింపబడిన కామము కలవాడు. 717

జితేంద్రియః - జయింపబడిన ఇంద్రియములు కలవాడు 718

శ్లో॥ గాంధారశ్చ సువాసశ్చ । తపస్సక్తోరతిర్నరః
మహాగీతో మహానృత్యో । హ్యప్సరోగణ
సేవితః 86

గాంధారః - స్వరవిశేషమైనవాడు. 719

సువాసః - కైలాసమను శోభనమైన నివాసము కల
వాడు. 720

తపస్సక్తః - తపము నందాసక్తి కలవాడు. 721

రతిః - ప్రీతిరూపుడు. 722

నరః - బ్రహ్మాండమును పొందించు విరాడ్రూపుడు. 723

మహాగీతః - వేదశాస్త్రములచేత గానము చేయబడు
మహిమ కలవాడు. 724

మహానృత్యః - గొప్పనృత్యము కలవాడు. 725

అప్సరోగణసేవితః - అప్సరసల సముదాయము చేత
సేవింపబడువాడు. 726

శ్లో॥ మహాకేతు ర్మహాధాతుః । నైకసాను చరశ్చలః
ఆవేదనీయ ఆదేశః । సర్వగన్ధసుఖావహః 87

మహాకేతుః - వృషరూపమైన పతాకముకలవాడు. 727

మహాధాతుః - మేరుపర్వతము. 728

నైకసానుచరః - అనేక శిఖరములందు సంచరించువాడు 729

చలః - పట్టుటకు సాధ్యముకానివాడు. 730

ఆవేదనీయః — వాక్కులకు గోచరముకాని వాడైనను
గురువులు ఉపదేశించుటకు సాధ్యమైన వాడు. 731

ఆదేశః - కేవలము ఉపదేశ రూపుడు. 732

సర్వగన్ధ సుఖావహః — ఒకేసారి సమస్త గంధములకు
అనగా విషయస్పర్శలకు సుఖము కలిగించువాడు. 733

శ్లో॥ తోరణస్తారణోవాతః । పరిధీపతి ఖేచరః
సంయోగో వర్ధనోవృద్ధో । అతివృద్ధోగుణాధికః 88

తోరణః - మోక్ష ద్వారాదుల స్వరూపుడు. 734

తారణః - తరింప జేయువాడు. 735

వాతః - వాయురూపుడు. 736

పరిధీ — బ్రహ్మాండము యొక్క దుర్గరూపుడు. 737

పతిఖేచరః - ఖేచరేశ్వరుడు గరుడుడు. 738

సంయోగో వర్ధనః - వృద్ధిహేతువగు స్త్రీ పురుష సంబంధము. 739

వృద్ధో గుణాధికః - జ్ఞానైశ్వర్యాదికముల వలన వృద్ధుడు 740

అతివృద్ధః - మిగుల వృద్ధుడు. 741

గుణాధికః - గుణాదికములచేత అధికుడు. 742

శ్లో॥ నిత్య ఆత్మసహాయశ్చ । దేవాసురపతిః పతిః
యుక్తశ్చ యుక్తబాహుశ్చ । దేవోదివిసుపర్వణః

నిత్య ఆత్మ సహాయః — నిత్యుడు ఆత్మసహాయుడు. 743

దేవాసురపతిః - దేవదానవులకధిపతి. 744

పతిః - సమస్తమున కధిపతి 745

యుక్తః - యుద్ధాదులందు సన్నద్ధుడు 746

యుక్తబాహుః - శత్రుమర్దన యోగ్యమైన బాహులు కలవాడు. 747

దేవోదివిసుపర్వణః - స్వర్గమున ఇంద్రుడును మహాపురుషున కారాధ్యుడు. 748

శ్లో॥ ఆషాఢశ్చసుషాఢశ్చ । ధ్రువోథ హరిణోహరః
వపురావర్తమానేభ్యో । వసుశ్రేష్ఠోమహాపథః 90

ఆషాఢః - సర్వసహన సామర్థ్యప్రదుడు. 749

సుషాఢః - ఉత్తమ సహనశీలుడు. 750

ధ్రువః - అచంచలుడు 751

హారిణః — శుద్ధుడు. 752

హరః - శూలధారి 753

సపురావర్తమానేభ్యః - స్వర్గచ్యుతులకు దేహమొసంగు
వాడు. 754

వసుశ్రేష్ఠః - ధనముకంటె అధికుడు. 755

మహాపథః - శిష్టాచారరూపుడు. 756

శ్లో॥ శిరోహారీ విమర్శశ్చ । సర్వలక్షణలక్షితః
అక్షశ్చరథయోగీచ । సర్వయోగీమహాబలః 91

శిరోహారీ విమర్శః - వివేకముతో బ్రహ్మశిరస్సును
ఛేదించినవాడు. 757

సర్వలక్షణలక్షితః - సాముద్రిక శాస్త్రమున చెప్పిన
శుభలక్షములు కలవాడు. 758

అక్షశ్చరథయోగీ - రథసంధాన దారువు కావున రథ
ముతో కూర్పబడినవాడు. 759

సర్వయోగీ - ప్రభువగుట వలన ఎల్లరను స్పృశించు
వాడు. 760

మహాబలః - మహావీరుడు. 761

శ్లో॥ సమామ్నాయో సమామ్నాయ । స్తీర్థదేవో
మహారథః
నిర్జీవోజీవనో మంత్రః।శుభాక్షోబహుకర్కశః 92

సమామ్నాయః - వేదరూపుడు. 762
అసమామ్నాయః - స్మృతీతిహాసపురాణాగమాది
రూపుడు. 763
తీర్థదేవః - తీర్థస్వరూపుడు. 764
మహారథః - భూమిరథముగా కలవాడు. 765
నిర్జీవః - అచేతన ప్రపంచరూపుడు. 766
జీవనః - అచేతనమైన దేహమున చైతన్యదాత 767
మంత్రః – ప్రణవాది లేక మృతసంజీవ మంత్రము. 768
శుభాక్షః - శాంత దృష్టికలవాడు. 769
బహుకర్కశః - సంహారకుడగుట వలన మిగుల కఠినుడు 770

శ్లో॥ రత్నప్రభూతోరత్నాంగో । మహార్ణవని పానవిత్
మూలం విశాలోహ్యామృతో । వ్యక్తావ్యక్తస్త
పోనిధిః 93

రత్నప్రభూతః - అధికమగురత్నములు (శ్రేష్ఠవస్తువులు)
కలవాడు. 771
రత్నాంగః – రత్నమయమైన అంగములు కలవాడు 772
మహార్ణవనిపానవిత్ - సముద్రములనెడినిపానముల
నెండించువాడు నిపానములనగా పశువులు నీరుత్రాగు
టకు కట్టిన కుండములు. 773

మూలం — సంసారవృక్షమున కధిష్ఠానము. 774
విశాలః - మిగుల విలసిల్లువాడు. 775
అమృతః - సుధారూపుడు. 776
వ్యక్తావ్యక్తః - కార్యకారణ రూపుడు. 777
తపోనిధిః - మహాముని. 778

శ్లో॥ ఆరోహణోధిరోహశ్చ । శీలధారీమహాయశాః
సేనాకల్పో మహాకల్పో।యోగోయుగకరోహరిః 94

ఆరోహణః - పరమ పదమారోహింప గోరువాడు. 779
అధిరూఢః — పరమపదారూఢుడు. 780
శీలధారి - సదాచారుడు. 781
మహాయశాః - పుణ్యకారి 782
సేనాకల్పః — సైన్యాలంకారపరాక్రమ రూపుడు. 783
మహాకల్పః - దివ్యభూషణుడు. 784
యోగః - చిత్తవృత్తినిరోధకుడు. 785
యుగకరః — యుగములు చేతకలవాడు. 786
హరిః — త్రివిక్రముడు. 787

శ్లో॥ యుగరూపో మహారూపో । మహానాగహనోవధః
న్యాయనిర్వపణఃపాదః । పండితోహ్యచలోపమః

యుగరూపః - ధర్మాధర్మసంకర రూపుడు. 788
మహారూపః - రూపరహితుడగు గొప్పవాడు. 789
మహానాగహనః - గజాసురహంత 790

వధః - మృత్యువు. 791
న్యాయనిర్వపణః - ధర్మానుసారముగ మనోరథములు
దీర్చువాడు. 792
పాదః - పొందదగు గమ్యుడు. 793
పండితః - పరోక్షజ్ఞానము కలవాడు. 794
అచలోపమః - తత్త్వజ్ఞాని. 795

శ్లో॥ బహుమాలో మహామాలః శశీహరసులోచనః
విస్తారో లవణః కూపః । త్రియుగస్సఫలోదయః

బహుమాలః - అనంతలీలలు కలవాడు. 796
మహామాలః - వాడని పూలమాలకలవాడు. 797
శశీహరసులోచనః - చంద్రుడేశాంతదృష్టిరూపుడు. 798
విస్తారోలవణః కూపః - లవణ సముద్రరూపి. 799
త్రియుగః - కృతత్రేతద్వాపర యుగములైనవాడు. 800
సఫలోదయః - సఫలమైన అవతారము కలవాడు. 801

శ్లో॥ త్రిలోచనో విషణ్ణాంగో । మణివిద్ధో జటాధరః
బిన్దుర్విసర్గ స్సుముఖః । శరః సర్వాయుధఃసహః

త్రిలోచనః - శాస్త్రము ఆచార్యుడు ధ్యానము అను
మూడు కన్నులు కలవాడు. 802
విషణ్ణాంగః — భూమ్యాద్యష్ట మూర్తులు కలవాడు. 803
మణివిద్ధః - కుండలధారి 804
జటాధరః - జడదారి 805

బిందుః - అనుస్వారము 806

విసర్గః - విసర్జనీయుడు. 807

సుముఖః - వ్యక్తమైన వర్ణములు కలవాడు. 808

శరః - బాణము. 809

సర్వాయుధః - సర్వాయుధ స్వరూపుడు. 810

సహః - సర్వమును సహించువాడు. 811

శ్లో॥ నివేదనః సుఖజాతః । సుగన్ధారో మహాధనుః
గన్ధపాలీచ భగవా । నుత్థానస్సర్వకర్మణాం 98

నివేదనః - సమస్త వ్యాపారములు విరమించినందు వలన కలిగిన జ్ఞానము కలవాడు. 812

సుఖజాతః - సుఖరూపమున ఆవిర్భవించినవాడు. 813

సుగాన్ధారః - చక్కని గాంధర దేశమున అవతరించిన వాడు. 814

మహాధనుః - పినాకధన్వుడు. 815

గంధపాలీచభగవాన్ - సర్వప్రాణుల బుద్ధి వాసనా మయుడగుభగవానుడు. 816

ఉత్థానః సర్వకర్మాణాం - సర్వకర్మలు పరమేశ్వరు నుండినెలువడి నవి. 817

శ్లో॥ మంథానో బహులోవాయుః । సకలః సర్వలోచనః
తలస్తాలః కరస్థాలీ । ఊర్ధ్వసంహననో మహాన్

మంథానో బహులోవాయుః - గొప్ప ప్రళయవాయువు 818

సకలః - పూర్ణుడు. 819

సర్వలోచనః - అంతయు చూచువాడు. 820

తలస్తాలః — తాళమనెడివాద్యము. 821

కరస్థాలీ — చేతులే భోజన పాత్రగలవాడు. 822

ఊర్ధ్వసంహననః - శ్రేష్ఠమైనదృఢశరీరముకలవాడు. 823

మహాన్ — అత్యున్నతుడు. 824

శ్లో॥ ఛత్రం సుచ్ఛత్రో విఖ్యాతో।లోకః సర్వాశ్రయః క్రమః

ముండో విరూపో వికృతో । దండీ కుండీ వికుర్వణః 10

ఛత్రం - ఛత్రముతో సమానముగా పాపతాపమునుండి కాపాడువాడు. 825

సుచ్ఛత్రః - ఉత్తమ ఛత్రస్వరూపుడు. 826

విఖ్యాతోలోకః - ప్రసిద్ధమైన ప్రాణిస్వరూపుడు. 827

సర్వాశ్రయః క్రమః - సర్వాశ్రయ భూతమైన పాదము కలవాడు. 828

ముణ్డః — ముండనము చేయబడినవాడు. 829

విరూపః - వికట రూపుడు. 830

వికృతః - విపరీత క్రియలన్నియు దాల్చువాడు. 831

దండీ — దండధారి. 832

కుండీ - కమండలువు దాల్చువాడు. 833

వికుర్వణః — కర్మల వలన లభ్యముకానివాడు. 834

శ్లో॥ హర్యక్షః కకుభోవజ్రీ । శతజిహ్వః సహస్రపాత్
సహస్రమూర్ధా దేవేన్ద్రః । సర్వదేవమయోగురుః

హర్యక్షః - సింహరూపుడు. 835

కకుభః — సర్వదిగ్రూపుడు. 836

వజ్రీ - వజ్రధారి 837

శతజిహ్వః - అనేక జిహ్వలు కలవాడు. 838

సహస్రపాత్ సహస్రమూర్ధా — అనేక పాదములు శిర
వులు కలవాడు. 839

దేవేన్ద్రః - దేవేంద్రరూపుడు. 840

సర్వదేవమయః — సర్వదేవమయుడు. 841

గురుః - గురుస్వరూపుడు. 842

శ్లో॥ సహస్రబాహు స్సర్వాంగః । శరణ్యః సర్వ
లోకకృత్
పవిత్రం త్రికకున్మన్త్రః । కనిష్ఠః కృష్ణపింగళః

సహస్రబాహుః - అనేక బాహువులు కలవాడు. 843

సర్వాంగః — సర్వమును పొందువాడు. 844

శరణ్యః - శరణుపొంద దగువాడు. 845

సర్వలోకకృత్ - సకలలోక నిర్మాత. 846

పవిత్రం — పుణ్యతీర్థాది రూపమున పవిత్రమైనవాడు. 847

త్రికకున్మంత్రః - బీజశక్తి కీలకముల నెడి యున్నత స్థాన
ములుకలమంత్రమైనవాడు. 848

కనిష్ఠః - అదితిపుత్త్రులలో చివరివాడు (వామనుడు) 849
కృష్ణపింగళః - హరిహరమూర్తి 850

శ్లో॥ బ్రహదర్కావినిర్మాతా । శతఘ్నిపాశ శక్తిమాన్
పద్మగర్భో మహాగర్భో । బ్రహ్మగర్భో
జలోద్భవః 103

బ్రహ్మదర్కావినిర్మాతా - బ్రహ్మదండమును నిర్మించి
నవాడు. 851
శతఘ్నీపాశ శక్తిమాన్ - శతఘ్నీపాశము శక్తికల
వాడు. 852
పద్మగర్భః - బ్రహ్మ 853
మహాగర్భః - గొప్పగర్భము (అంతరవకాశము) కల
వాడు. 854
వేదగర్భః - వేదగర్భితుడు. 855
జలోద్భవః - జలమయమైనప్పుడవతరించు మాయావి 856

శ్లో॥ గభస్తిఃబ్రహ్మకృత్ బ్రహ్మీ । బ్రహ్మవిత్
బ్రాహ్మణోగతిః
అనన్తరూపోనైకాత్మా । తిగ్మతేజః స్వయంభువః

గభిస్తిః - కిరణములు కలవాడు. 857
బ్రహ్మకృత్ - వేదకర్తా. 858
బ్రహ్మీ - వేదధ్యాయి. 859
బ్రహ్మవిత్ - వేదార్థమెరిగినవాడు. 860

బ్రాహ్మణః - బ్రహ్మిష్ఠుడు. 861

గతిః - బ్రహ్మిష్ఠులకు గతియైనవాడు. 862

అనన్తరూపః - అనన్తమైన రూపము కలవాడు. 863

నైకాత్మా - అనేక శరీరములను దాల్చినవాడు. 864

తిగ్మతేజః స్వయంభువః - బ్రహ్మదృష్టిలో తీవ్రమైన తేజస్సు కలవాడు. 865

శ్లో॥ ఊర్ధ్వగాత్మా పశుపతి। ర్వాతరంహో మనోజవః
చన్దనీపద్మనాళాగ్రః। సురభ్యుత్తరణో నరః 105

ఊర్ధ్వగాత్మా - దేశకాలవస్తువులనెడి ఉపాధిత్రయమును మించిన స్వరూపము కలవాడు. 866

పశుపతిః - జీవులకు ప్రభువు. 867

వాతరంహః - వాయుసమవేగము కలవాడు. 868

మనోజవః - మనసుతో సమానమైన వేగము కలవాడు. 869

చన్దనీ - చన్దనము పూసికొన్న దేహము కలవాడు. 870

పద్మనాలాగ్రః - పద్మనాళము చివర కలవాడు. 871

సురభ్యుత్తరణః - కామధేనువును ఉన్నత స్థానమునుండి క్రిందకి దింపినవాడు. 872

నరః - శివుని ఆద్యంతములను గ్రహింపజాలని బ్రహ్మవిష్ణువుల స్వరూపము కలవాడు. 873

శ్లో॥ కర్ణికార మహాస్రగీ। నీల మౌలిః పినాకధృత్
ఉమాపతి రుమాకాన్తో। జాహ్నవీధృదుమాధవః

కర్ణికారమహాస్రగ్వీ - కర్ణికారపుష్పమయమైన గొప్ప దండ కలవాడు. 874

నీలమౌలిః - నీలమణిమయమైన కిరీటము శిరమున కలవాడు 875

పినాకధృత్ — పినాకమను విల్లు దాల్చినవాడు. 876

ఉమాపతిః — బ్రహ్మ విద్య కధిపతి. 877

ఉమాకాన్తః - బ్రహ్మవిద్యచేత కామింపబడినవాడు. 878

జాహ్నవీధృత్ - గంగను దాల్చినవాడు. 879

ఉమాధవః - పార్వతీభర్త. 880

శ్లో॥ వరోవరాహో వరదో । వరేణ్యః సుమహాస్వనః
మహాప్రసాదో దమనః । శత్రుహా శ్వేతపింగళః

వరోవరాహః - భూమినుద్ధరించిన యజ్ఞవరాహము. 881

వరదః - అనేకావతారములతో ప్రజలను పాలించువాడు. 882

వరేణ్యః - ప్రభువుగా కోరదగువాడు. 883

సుమహాస్వనః - వేదగర్భితుడగు హయగ్రీవుడు. 884

మహాప్రసాదః — భక్తులపై గొప్ప అనుగ్రహము చూపువాడు. 885

దమనః — దమనముచే పూజింపబడువాడు, లేక, దుష్టుల నణచువాడు. 886

శత్రుహా - కామాది శత్రువులను హరించువాడు. 887

శ్వేతపింగళః - అర్థనారీశ్వరుడు దక్షిణ భాగము కర్పూర గౌరవర్ణము వామభాగము కనకపింగళవర్ణము 888

శ్లో॥ పీతాత్మా పరమాత్మాచ । ప్రయతాత్మా
ప్రధానధృత్
సర్వపార్శ్వముఖ స్త్ర్యక్షో । ధర్మసాధారణోవరః

పీతాత్మా — పసిడి ఛాయ కలవాడు. 889

పరమాత్మా - అన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమ యానందమయమైన పంచాత్మలపైన ఆరవదగు ఆనంద మాత్ర స్వరూపుడు. 890

ప్రయతాత్మా - చిత్త శుద్ధ చిత్తుడు. 891

ప్రధానధృత్ - త్రిగుణాత్మకమైన జగత్కారణమైన ప్రధానాఖ్యము కల అజ్ఞానమున కధిష్ఠానములు కలవాడు. 892

సర్వపార్శ్వముఖః - నాలుగు దిక్కులందు ఊర్ధ్వము నందు మొత్తము అయిదు ముఖములు కలవాడు. 893

త్ర్యక్షః — సూర్యచంద్రాగ్ని నేత్రుడు. 894

ధర్మసాధారణోవరః — పుణ్యాను రూపమైన అనుగ్రహ స్వరూపుడు. 895

శ్లో॥ చరాచరాత్మా సూక్ష్మాత్మా ।అమృతోగోవృషేశ్వరః
సాధ్యర్షి ర్వసురాదిత్యో । వివస్వా న్సవితామృతః

చరాచరాత్మా - చరాచరాత్ముడు అనగా కర్మాను రూప ప్రసాదాను రూప మార్గము కలవాడు. 896

సూక్ష్మాత్మా - కర్మమార్గ ప్రసాద మార్గములు రెండింటికి గోచరింపనివాడు. 897

అమృతోగో వృషేశ్వరః - నిష్కామధర్మమునకు
మోక్షరూపమైన ఫలమునిచ్చువాడు. 898

సాధ్యర్షిః - దేవతలకు సాధ్యులకాచార్యుడు. 899

వసురాదిత్యః — అదితి పుత్రుడగు వసువు యొక్క
రూపముకలవాడు. 900

వివస్వాన్ సవితామృతః - కిరణములతో సుశోభితమైన
జగత్తును తృప్తము చేయు అమృత స్వరూపుడైన
సూర్యుడు. 901

శ్లో॥ వ్యాసస్సర్గస్సుసంక్షేపో విస్తరః । పర్యయోనరః,
ఋతు స్సంవత్సరో మాసః । పక్షస్సంఖ్యాస
మాపనః 110

వ్యాసః - పురాణేతిహాసకర్త. 902

సర్గః సుసంక్షేపో విస్తారః - వ్యాస విరచితమైన పురాణా
దులు సూత్రరూపమున సంగ్రహము భాష్య రూప
మున విస్తారము కలవాడు. 903

పర్యయోనరః - అంతట వ్యాపించిన వైశ్వానర రూపు
డగు జీవుడు. 904

ఋతుః — ఋతు స్వరూపుడు. 905

సంవత్సరః - సంవత్సర స్వరూపుడు. 906

మాసః - మాస స్వరూపుడు. 907

పక్షః - పక్షస్వరూపుడు. 908

సంఖ్యాసమాపనః – సంక్రాంతి దర్శ (అమావాస్య) పౌర్ణమాసి మున్నగు వాని స్వరూపము కలవాడు. 909

శ్లో॥ కలాకాష్ఠాలవా మాత్రా । ముహూర్తాహః
క్షపాః క్షణాః
విశ్వక్షేత్రం ప్రజాబీజం । లింగమాద్యస్తు
నిర్గమః 111

కాలాః - కాల భాగమైనవాడు. 910
కాష్ఠా – కాల భాగమైనవాడు, 911
లవాః - కాల భాగమైనవాడు. 912
మాత్రా - కాల భాగమైనవాడు. 913
ముహూర్తాహఃక్షపా - ముహూర్తదిన రాత్రి రూపుడు. 914
క్షణాః - క్షణరూపుడు. 915
విశ్వక్షేత్రం - బ్రహ్మాండ వృక్షమున కాలవాలము. 916
ప్రజాబీజం - ప్రజలకు బీజము వంటివాడు. 917
లింగం - మహత్తత్వము. 918
ఆద్యోనిర్గమః – అంకురరూపమైనవాడు. 919

శ్లో॥ సదసద్వ్యక్త మవ్యక్తం । పితామాతాపితామహః
స్వర్గ ద్వారం ప్రజాద్వారం । మోక్షద్వారం
త్రివిష్టపం 112

సత్ - కార్యము. 920
అసత్ – కారణము. 921

వ్యక్తం — ఇంద్రియ గ్రాహ్యము. 922
అవ్యక్తః — అనుభవైక వేద్యమైన అజ్ఞానము. 923
పితా — తండ్రి. 924
మాతా - తల్లి 925
పితామహః — తాతలేక బ్రహ్మ. 926
స్వర్గద్వారం — తపము. 927
ప్రజాద్వారం — రాగము. 928
మోక్షద్వారం - వైరాగ్యము. 929
త్రివిష్టపం — స్వర్గసాధన ధర్మము. 930

శ్లో॥ నిర్వాణం హ్లాదనశ్చైవ । బ్రహ్మలోకః పరాగ
దేవాసుర వినిర్మాతా । దేవాసుర పరాయణః 116

నిర్వాణం — మోక్షము 931
హ్లాదనః — ఆనందపరచువాడు. 932
బ్రహ్మలోకః - సత్యలోకము అయినవాడు. 933
పరాగతిః — ఉత్కృష్టగతియైనవాడు 934
దేవాసుర వినిర్మాతా - దేవదానవులను సృష్టించినవాడు 935
దేవాసుర పరాయణః - దేవదానవులకు ఉత్కృష్టాశ్రయుడు. 936

శ్లో॥ దేవాసుర గురుర్దేవో । దేవసురనమస్కృతః
దేవాసుర మహామాత్రో । దేవాసురగణాశ్రయః

దేవాసురగురుః - బృహస్పతి శుక్రరూపుడు. 937
దేవః — జయేచ్ఛకలవాడు. 938
దేవాసురనమస్కృతః — దేవదానవుల చేత నమస్కరింప
బడువాడు. 939
దేవాసుర మహామాత్రః - దేవదానవ శ్రేష్ఠుడు. 940
దేవాసురగణాశ్రయః - దేవదానవగణముల చేత ఆశ్ర
యింపదగువాడు. 941

శ్లో॥ దేవాసురగణాధ్యక్షో । దేవాసురగణాగ్రణీః
దేవాతి దేవో దేవర్షి । ర్దేవాసుర వరప్రదః 115

దేవాసురగణాధ్యక్షః - ఇంద్రవిరోచనాది రూపుడు. 942
దేవాసురగణాగ్రణీః - కార్తికేయ కేశిదైత్యరూపుడు. 943
దేవాతి దేవః — ఇంద్రియముల నతిక్రమించి స్వయముగా
ప్రకాశించు వాడు. 944
దేవర్షిః - నారదాది రూపుడు. 945
దేవాసురవరప్రదః - బ్రహ్మరుద్రాది రూపమున దేవ
దానవులకు వరమొసంగువాడు. 946

శ్లో॥ దేవాసురేశ్వరో విశ్వో । దేవాసురమహేశ్వరః
సర్వదేవమయో చిన్త్యో । దేవతాత్మాత్మ సంభవః

దేవాసురేశ్వరః - దేవదానవులకు ప్రభువు. 947
విశ్వః - లోకగర్భుడు. 948
దేవాసుర మహేశ్వరః — దేవదానవుల కధిష్ఠానమైన
మహేశ్వరుడు. 949

సర్వదేవమయః - సర్వదేవతా స్వరూపుడు. 950
అచిన్త్యః – చింతింపదగువాడు తానుతక్క అన్యుడు లేనివాడు. 951
దేవతాత్మా - దేవతలకంతరాత్మ. 952
ఆత్మసంభవః - స్వయంభువుడు. 953

శ్లో॥ ఉద్భిత్త్రివిక్రమో వైద్యో । విరజో నీరజోఽమరః
ఈడ్యో హస్తీశ్వరో వ్యాఘ్రో । దేవసింహో నరర్షభః 11[?]

ఉద్భిత్ - భేదించుకొని యావిర్భవించువాడు ఫలము లేక ప్రాసరము లేక యజ్ఞాది రూపుడు. 95[?]
త్రివిక్రమః - మూడు భువనముల నాక్రమించువాడు. 955
వైద్యః - విద్యావంతుడు. 956
విరజః – నిర్మలుడు 957
నీరజః - రజోగుణ హీనుడు. 958
అమరః - నాశనము లేనివాడు 959
ఈడ్యః - స్తుత్యుడు. 960
హస్తీశ్వరః - కాళహస్తీశ్వరుడగు వాయులింగ రూపుడు. 961
వ్యాఘ్రః - పెద్దపులి 962
దేవసింహః - దేవతలలో పరాక్రమి 963
నరర్షభః - నరులలో శ్రేష్ఠుడు. 964

శ్లో॥ విబుధోఽగ్రవరః సూక్ష్మః । సర్వదేవ స్తపోమయః
సుయుక్త శ్శోభనోవజ్రీ । ప్రాసానాం ప్రభవోఽవ్యయః 118

విబుధః - మిగుల ప్రాజ్ఞుడు. 965
అగ్రవరః - యజ్ఞమున ముందుగా భాగమును కోరువాడు. 966
సూక్ష్మః - దుర్లక్ష్యుడు. 967
సర్వదేవః - సర్వదేవతా స్వరూపుడు 968
తపోమయః - తపస్సే ప్రధానముగా కలవాడు. 969
సుయుక్తః - మిగులసంసిద్ధుడు. 970
శోభనః - కల్యాణుడు. 971
వజ్రీ - వజ్రాయుధము కలవాడు. 972
ప్రాసానాం ప్రభవః - ప్రాసాద్యాయుధముల కుత్పత్తి స్థానము. 973
అవ్యయః - ఏకాగ్ర చిత్తముతో పొందదగువాడు. 974

శ్లో॥ గుహః కాన్తో నిజస్సర్గః । పవిత్రం సర్వపావనః
శృంగీ శృంగప్రియోబభ్రూ।రాజరాజో నిరామయః

గుహః - కుమార స్వామి 975
కాన్తః - ఆనందమునకు పరాకాష్ఠ. 976
నిజస్సర్గః - తనకంటె అన్యుడు లేనివాడు. 977
పవిత్రం - మృత్యుదుఃఖమునుండి కాపాడువాడు. 978
సర్వపావనః - బ్రహ్మాదులను కూడ శుద్ధి చేయువాడు. 979

శృంగీ - వృషభాది రూపుడు. 980
శృంగప్రియః — పర్వత శిఖరాశ్రయుడు. 981
బభ్రుః - శనైశ్చరుడు. 982
రాజరాజః - కుబేరుడు. 983
నిరామయః - నిర్దోషుడు 984

శ్లో॥ అభిరామ స్సురగణో । విరామస్సర్వసాధనః
లలాటాక్షో విశ్వదేవో । హరిణో బ్రహ్మవర్చసః

అభిరామః — ప్రీతి జనకుడు. 985
సురగణః - దేవసంఘ రూపుడు 986
విరామః - విశ్రాంతి రూపుడు. 98'
సర్వసాధనః — సమస్తమైన ఆశ్రమ కర్మలు తనను చేరు సాధనమైనవాడు 988
లలాటాక్షః - నుదుట కన్ను కలవాడు. 989
విశ్వదేవః - బ్రహ్మాండములనెడి బంతులతో ఆడువాడు 990
హరిణః — మృగరూపుడు. 991
బ్రహ్మవర్చసః - విద్యాతపస్సముద్భవమైన తేజము కలవాడు. 992

శ్లో॥ స్థావరాణాం పతిశ్చైవ । నియమేన్ద్రియవర్ధన
సిద్ధార్థస్సిద్ధభూతార్థో । చిన్త్యః సత్యవ్రతశ్శుచిః

స్థావరాణాంపతిః - హిమాలయాది రూపుడు. 993
నియమేంద్రియ వర్ధనః - నియమము లతో ఇంద్రియము లను హింసిచువాడు. 994

సిద్ధార్థః - తత్త్వజ్ఞానార్థి 995
సిద్ధభూతార్థః - మోక్షరూపుడు 996
అచిన్త్యః - చింతింప సాధ్యము కానివాడు. 997
సత్యవ్రతః - సత్యమనగా బ్రహ్మము అట్టి బ్రహ్మమును
గూర్చిన వ్రతములు అనగా తపముకలవాడు 998
శుచిః - నిర్మలచిత్తుడు. 999

శ్లో॥ వ్రతాధిపః పరంబ్రహ్మ । భక్తానాం పరమాగతిః
విముక్తోముక్త తేజాశ్చ । శ్రీమాన్ శ్రీవర్ధనో
జగత్ 122

వ్రతాధిపః — ఆయాతపముల ఫలమొసగువాడు. 1000
పరం — శివాఖ్య పరబ్రహ్మము. 1001
బ్రహ్మ - దేశకాల వస్తువులచేత వేరుచేయరానివాడు 1002
భక్తానాం పరమాగతిః - భక్తులకు కైవల్యరూప
విశ్రాంతి స్థానము. 1003
విముక్తః - నిత్యముక్తుడు. 1004
ముక్తతేజాః - విడచిన లింగదేహముకలవాడు లేక
శత్రువులపై తేజస్సు విడచువాడు 1005
శ్రీమాన్ - యోగైశ్వర్యముక్తుడు. 1006
శ్రీ వర్ధనః - వేదత్రయ రూపమైన సంపదను బాగుగా
పోషించువాడు. 1007
జగత్ - నిత్యము రూపాంతరము చెందులోక
స్వరూపుడు. 1008

శివ సహస్రనామ అర్థ వవివరణ సమాప్తమ్.

ఫలశ్రుతి

శ్లో॥ యథాప్రధానం భగవా । నితి భక్త్యాస్తుతోమయా
యన్న బ్రహ్మదయోదేవా । విదుస్తత్త్వేన
నర్షయః

భా॥ కృష్టా । ఈ రీతిగా అనేక నామముల నుండి ముఖ్యాతి ముఖ్యములైన నామము లెన్నికొని ఆనామములతో శంకరభగవానుని భక్తి పూర్వకముగా స్తుతించితిని బ్రహ్మాది దేవతలకు ఋషులకు కూడ తత్త్వమెరుంగు టకు సాధ్యము కానట్టియు స్తుతింప దగినట్టియు అర్చింప దగినట్టియు మ్రొక్కదగినట్టి జగత్పతిని ఎవడు స్తుతింప గలడు?

శ్లో॥ భక్త్యా త్వేవం పురస్కృత్య। మయాయజ్ఞపతిర్విభుః
తతోభ్యను జ్ఞాం సంప్రాప్య । స్తుతోమతి మతాం
వరః

భా॥ ఇట్లు భక్తితో భగవాను నెదుట నిలచి ఆజ్ఞను బడసి మతిమంతులలో శ్రేష్ఠుడు యజ్ఞపతి, విభుడు భగవానుని స్తుతించితిని.

శ్లో॥ శివమేభిస్తుహోన్ దేవం । నామభిః పుష్టివర్ధనైః
నిత్యయుక్త శ్శుచిర్భక్తః । ప్రాప్నోత్యాత్మానమాత్మనా

భా॥ ఈ నామములతో పరమేశ్వరుని స్తుతించు నెడల స్వయముగా పరమాత్మయగు శంకరుని పొందును.

శ్లో॥ ఏతద్ధి పరమం బ్రహ్మ । పరం బ్రహ్మాధి గచ్ఛతి
ఋషయశ్చైవ దేవాశ్చ । స్తువన్త్యేతేన తత్పరం

భా॥ వేదసామాన్యమైన ఈస్తోత్రము పరబ్రహ్మ పరమాత్మయుత్తమ స్వరూపుడునగు శివుని లక్ష్యముగా చేసికొని చేసినట్టిది ఋషులు దేవతలు ఈ స్తోత్రముతోనే శివ పరమాత్మను స్తుతించిరి.

శ్లో॥ తథైవచ మనుష్యేషు । యేమనుష్యాః ప్రధానతః
ఆస్తికాః శ్రద్ధధానశ్చ । బహుభిర్జన్మభిస్తవైః
భక్త్యాహ్యనన్య మీశానం । పరందేవం సనాతనం
కర్మణామనసావాచా । భావేనామిత తేజసః
శయానా జాగ్రమాణాశ్చ । వ్రజన్నుపవిశంస్తథా
ఉన్మిషన్నిమిషంశ్చైవ । చిన్తయన్తః పునః పునః
శృణ్వన్తః శ్రావయన్తశ్చ । కథయన్తశ్చతంభవం
స్తువన్తః స్తూయమానాశ్చ । తుష్యన్తి చరమన్తిచ

భా॥ ఈ ప్రకారముగానే ముఖ్యముగా ఆస్తికులు శ్రద్ధా పరులు అగుమానవులు అనేక జన్మలలో చేసిన స్తుతుల యొక్కయు భక్తి యొక్కయు ప్రభావము వలన మనో వాక్కాయ కర్మలతో ప్రేమభావముతో నిద్రించు నప్పుడు మెలకువగా నున్నప్పుడు నడచునప్పుడు కూర్చుండు నప్పుడు కన్నులు తెరచియున్నప్పుడు మూసి కొనియున్నప్పుడు నిరంతరము అనన్య భావ ముతో పరమ సనాతన దేవుడైన జగదీశ్వరుడైన శివుని మరల మరల ధ్యానించు నెడల అమిత తేజస్సంపన్నులు కాగలరు ఆపరమేశ్వరుని గురించి వినువారు వినిపించు వారు పరమ శివుని మహిమలను కథలుగా చెప్పుకొనుచు స్తోత్రముతో పరమేశ్వరుని స్తుతించువారు స్తుత్యులై సంతుష్టులై ఆనందమునునుభవింతురు.

శ్లో॥ ఇదం పుణ్యం పవిత్రంచ । సర్వదాపాప నాశనం
యోగదం మోక్షదంచైవ । స్వర్గదంతోషదంతథా

భా॥ ఈ స్తోత్రము పరమ పావనము పుణ్యదాయకము నిరంతర పాపనాశనము యోగము మోక్షము స్వర్గము సంతోషము మాత్రమే కాక సమస్తము నొసంగును.

శ్లో॥ ఎవమేతత్ పఠన్తేయే । ఏకభక్త్యాతుశంకరం
యాగతి స్సాంఖ్యయోగానాం । వ్రజన్త్యేతాంగ

తిందదా

భా॥ అనన్యమైన భక్తి భావముతో శివస్వరూపమైన యీ స్తోత్రమును పఠించువారు సాంఖ్యవేత్తలు యోగులు పొందు పరమ గతిని పొందుదురు.

శ్లో॥ స్తవమేతం ప్రయత్నేన । భదారుద్రస్య సన్నిధౌ
అబ్దమేకంచరేద్భక్తః । ప్రాప్నుయా దీప్సితంఫలం

భా॥ భక్తుడీ స్తోత్రమును శివసన్నిధియందు ఒక సంవత్సర కాలము ప్రయత్న పూర్వకముగా పఠించిన యెడల మనోవాంఛితమును పొందును.

శ్లో॥ ఏతద్రహస్యం పరమం । బ్రహ్మణోహృది సంస్థితం
బ్రహ్మప్రోవాచ శక్రాయ । శక్రః ప్రోవాచ మృత్యవే

భా॥ పరమ రహస్యమైన యీ స్తోత్రము బ్రహ్మహృద్గతమై యున్నది ఈస్తోత్రమును బ్రహ్మ ఇంద్రునకును ఇంద్రుడు మృత్యువునకును ఉపదేశించిరి.

శ్లో॥ మృత్యుః ప్రోవాచరుద్రేభ్యో । రుద్రేభ్యస్తండి మాగమత్
మహతాతపసాప్రాప్తం । తండినాబ్రహ్మసద్మని

శ్లో॥ నారాయణాయ సాధ్యాయ । సమాధిష్ఠాయ ధీమతే
యమాయ ప్రాహభగవాన్ । సాధ్యోనారాయణో చ్యుతః

భా॥ వైవస్వతమనవు సమాధి నిష్ఠుడు జ్ఞానియునగు నారాయణుడను ఒక సాధ్యదేవతకు ఈస్తోత్రము నుపదేశించెను. ఎప్పుడును ధర్మచ్యుతి యెరుగని నారాయణుడను సాధ్యదేవత యమున కీ స్తవమునుపదేశించెను.

భా॥ మృత్యువు ఏకాదశరుద్రులకీ స్తోత్రమునుపదేశింపగా ఏకాదశరుద్రులు తండికి దీని నుపదేశించిరి తండి మహాతపమొనరించి బ్రహ్మలోకమున దీనిని బడసెను.

శ్లో॥ తండిప్రోవాచ శుక్రాయ । గౌతమాయచభార్గవః
వైవస్వతాయ మనవే । గౌతమః ప్రాహమాధవ

భా॥ మాధవ । ఈ స్తవమును తండి శుక్రునకును శుక్రుడు గౌతమునకును గౌతముడు వైవస్వత మనువునకును ఉపదేశించెను.

శ్లో॥ నాచికేతాయ భగవా । నాహవైవ స్వతోయమః
మార్కండేయాయ వార్ష్ణేయ । నాచికేతోభ్యభాషత

భా॥ వృష్ణినందన । భగవానుడగు వివస్వంతుని పుత్రుడగు యముడు నచికేతునకును చికేతుడు మార్కండేయ మహర్షికిని ఈస్తోత్రము ఉపదేశించిరి.

శ్లో॥ మార్కండేయాన్మయాప్రాప్తోనియమేనజనార్దన
తవాప్యహమ మిత్రఘ్న। స్తపందద్యాంహ్యావి విశ్రుతమ్

భా॥ శత్రు సంహారకుడవగు కృష్ణ । మార్కండేయ మహర్షి వలన నీస్తోత్రమును నియమ పూర్వకముగా నుపదేశ

మును పొందితిని ఈస్తోత్రమం కను ప్రసిద్ధమగుటకై నేను నీకు ఉపదేశింతును.

శ్లో॥ స్వర్గ్యమారోగ్యమాయుష్యం । ధన్యంస్యాత్ వేద సమ్మితం
నాస్య విఘ్నంతి కుర్వన్తి । ధానవాయక్షరాక్షసాః

భా॥ పిశాచాయాతు ధానావా । గుహ్యకా భుజగా అపి వేద తుల్యమైన యీ స్తోత్రము స్వర్గము ఆయురారోగ్యములు ధన ధాన్యములు ప్రసాదించును. యక్షులు రాక్షసులు దానవులు పిశాచులు యాతుధానులు గుహ్యకులు నాగులు ఈస్తోత్రమునకు విఘ్నమును కలిగింపరు.

శ్లో॥ యః పఠేత్తు శుచిః పార్థ । బ్రహ్మచారీ జితేన్ద్రియ
అభగ్నయోగో వర్షంతు । సోశ్వమేధ ఫలంలభేత్

భా॥ ధర్మజ । పవిత్ర భావముతో బ్రహ్మ చర్యమునవలంబించి జితేంద్రియుడై ఒక సంవత్సరకాలము యోగయుక్తుడై ఈస్తోత్రమును పఠించు వారశ్వమేధయజ్ఞ ఫలమును పొందుదురు.

ఇతి మహాభారతే అను శాసనపర్వణి
దానధర్మపర్వణి మహాదేవ సహస్రనామస్తోత్రే
సప్తదశోఽధ్యాయః

22 Shiv Linga Pooja

J. B. KHANNA & Co.,
10, Devaraja Mudali St.,
MADRAS-600003.

శివపూజా భావము

ఈశ్వరుడు అష్ట మూర్తుల ద్వారా సమస్త లోకములలోను వ్యాపించి యున్నాడు. కాన చెట్టునకు మూలమున నీరు పెట్టినచో చెట్టునందలి సమస్తశాఖలు వికాసము నొందునట్లు జగత్తుకు మూలపురుషుడైన శివుని పూజించుటచే భగవంతుని శరీర రూపమగు సర్వలోకములు పరిపుష్టినంది వర్ధిల్లగలవు. పశుపతి ఆరాధనమునర శ్రేయోహేతువు అట్టి శివపూజ యననేమి? అనగా

సకల ప్రాణుల యెడ దయ, వాత్సల్యము, అభయ ప్రదానము, అనుగ్రహదృష్టి గలిగి యుండుట అనునవియే శివపూజ యని సర్వశాస్త్రములు ఘోషించుచున్నవి లోకమునకు తండ్రియైన భగవంతుడు తన సంతానము పై ప్రవర్తన గలిగిన వారి ననుగ్రహించుట పరిపాటియే గదా విశ్వ ప్రీతియే శివప్రీతి, దేహధారులలో నెవ్వడు నొప్పిపడినను అది శివునికే నొప్పియగును. ఈ విషయమును భావించి, మానవుడు తోటి మానవులతో సహజీవనమును, సకల ప్రాణుల యెడ దయయును కలిగియుండుటయే మహాదేవారాధన యగును.

ఓం స్థిరాయ నమః
స్థాణవే
ప్రభవే
భీమాయ
ప్రవరాయ
వరదాయ
వరాయ
సర్వాత్మనే
సర్వవిఖ్యాతాయ
సర్వాయ 10
సర్వకరాయ
భావాయ
జటినే
చర్మిణే
శిఖండినే 15
సర్వాంగాయ
సర్వభావినాయ
హరాయ
హరిణాక్షాయ
సర్వభూతహరాయ 20
ప్రభవే
ప్రవృత్తయే

ఓం నియతాయ
శాశ్వతాయ 25
ధ్రువాయ
శ్మశానవాసినే
భగవాతే
ఖచరాయగోచరాయ 30
అర్దనాయ
అభివాద్యాయ
మహాకర్మణే
తపస్వినే
భూతభావనాయ 35
ఉన్మత్తవేషప్రచ్ఛన్నాయ
సర్వలోకప్రజాపతయే
మహారూపాయ
మహాకాయాయ
వృషరూపాయ 40
మహాయశసే
మహాత్మనే
సర్వభూతాత్మనే
విశ్వరూపాయ
మహాహనవే 45
లోకపాలాయ

ఓం అస్త్రర్వితాత్మనే
ప్రసాదాయ
హాయగర్ధభినే
పవిత్రాయ 50
మహాతే
నియమాయ
నియమాశ్రితాయ
సర్వకర్మణే
స్వయంభూతాయ 55
ఆదయే
ఆదికరాయ
నిధయే
సహస్రాక్షాయ
విశాలాక్షాయ 60
సోమాయ
నక్షత్రసాధకాయ
చన్ద్రాయ
సూర్యాయ
శనయే 65
కేతవే
గ్రహాయ
గ్రహపతయే

ఓం వరాయ
అత్రయే 70
అత్ర్యాః నమస్కర్త్రే
మృగబాణార్పణాయ
అనఘాయ
మహాతపసే
ఘోరతపాయ 75
అదీనాయ
దీనసాధకాయ
సంవత్సరకాయ
మంత్రాయ
ప్రమాణాయ 80
పరమంతపాయ
యోగినే
యోజ్యాయ
మహాబీజాయ
మహారేతసే 85
మహాబలాయ
సువర్ణరేతసే
సర్వజ్ఞాయ
సుబీజాయ
బీజవాహనాయ 90

ఓం దశబాహవే నమః
అనిమిషాయ
నీలకంఠాయ
ఉమాపతయె
విశ్వరూపాయ 95
స్వయం శ్రేష్ఠాయ
బలవీరాయ
అబలోగణాయ
గణకర్త్రే
గణపతయే 100
దిగ్వాసాయ
కామాయ
మంత్రవిదే
పరమోమంత్రాయ
సరంభావకరాయ 105
హరాయ
కమండలు ధరాయ
ధన్వినే
బాణహస్తాయ
కపాలవతే 110
అశనయ
శతఘ్నినే

ఓం ఖడినే నమః
పట్టిశినే
ఆయుదినే 115
మహాతే
స్రువహస్తాయ
సురూపాయ
తేజసే
తేజస్కరాయ 120
ఉష్ణిషిణే
సువక్త్రాయ
ఉదగ్రాయ
వినతాయ
దీర్ఘాయ 125
హరికేశాయ
సుతీర్థాయ
కృష్ణాయ
సృగాల రూపాయ
సిద్ధార్థాయ 130
ముండాయ
సర్వశుభంకరాయ
అజాయ
బహురూపాయ

ఓం గంగాధారిణే నమః
కపర్దినే
ఊర్ధ్వరేతసే
ఊర్ధ్వలింగాయ
ఊర్ధ్వశాయినే
నభఃస్థలాయ 140
త్రిజటినే
చీరవాససే
రుద్రాయ
సేనాపతయే
విభవే 145
అహశ్చరాయ
నక్తంచరాయ
తిగ్మమన్యవే
సువర్చసాయ
గజహన్త్రే 150
దైత్యహన్త్రే
కాలాయ
లోకధాత్రే
గుణాకరాయ
సింహశార్దూలరూపాయ
వ్యాఘ్రచర్మాంబరావృతాయ

ఓం కాలయోగినే నమః
మహానాథాయ
సర్వకామాయ
చతుష్పథాయ 160
నిశాచరాయ
ప్రేతచారిణే
భూతచారిణే
మహేశ్వరాయ
బహుభూతాయ 165
బహుధారాయ
స్వర్భానవే
అమితాయ
గతయే
నృత్యప్రియాయ 170
నిత్యనర్తాయ
నర్తకాయ
సర్వలాలసాయ
ఘోరాయ
మహాఘోరతప 175
శూరాయ
నిత్యాయ
అనీహాయ

ఓం నిరాలయాయ నమః
సహస్రహస్తాయ 180
విజయాయ నమః
వ్యవసాయాయ
అతంద్రితాయ
అమర్షణాయ
మర్షణాత్మనే
యజ్ఞఘ్నే
కామనాశకాయ
దక్షయాగాపహారిణే
సుసహాయ
మధ్యమాయ 190
తేజోపహారిణే
బలఘ్నే
ముదితాయ
అర్థాయ
అజితాయ
వరాయ
గంభీరఘోషాయ
గంభీరాయ
గంభీరబలవాహనాయ
న్యగ్రోధరూపాయ 200

ఓం న్యగ్రోధవృక్షకర్ణస్థితయే
విభవే
సుతీక్ష్ణదశనాయ
మహాకాయాయ
మహాననాయ
విష్వక్సేనాయ
హరయే
యజ్ఞాయ
సంయుగాపీడవాహనాయ
తీక్ష్ణతాపాయ 210
హర్యశ్వాయ
సహాయాయ
కర్మకాలవిదే
విష్ణుప్రసాదితాయ
యజ్ఞాయ
సముద్రబడబాముఖాయ
హుతాశన సహాయాయ
ప్రశాంతాత్మనే
హుతాశనాయ
ఉగ్రతేజసే 220
మహాతేజసే
జన్యాయ
విజయకాలవిదే

ఓం జ్యోతిషామయనాయ
సంసిద్ధయే
సర్వవిగ్రహాయ
శిఖినే, ముండినే
జటినే
జ్వాలినే
మూర్తిజాయ 230
మూర్ధగాయ
బలినే
వైష్ణవినే
ప్రజవినే
తాళినే
ఖేలీకాలత్రికంటకాయ
నక్షత్రవిగ్రహమతయే
గుణబుద్ధయే
లయాయ
అగమాయ 240
ప్రజాపతయే
విశ్వవాహవే
విభాగాయ
సర్వతోముఖాయ
విమోచనాయ

ఓం సుసరణాయ నమః
హిరణ్యకవచోద్భవాయ
మేఘజాయ
బలచారిణే
మహీచారిణే 250
స్తుతాయ
సర్వతూర్యవినోదినే
సర్వవాద్యపరిగ్రహాయ
వ్యాళరూపాయ
గుహావాసినే
గుహాయ
మాలినే
తరంగవిదే, త్రిదశాయ
కాలదృశే
సర్వకర్మబంధ విమోచనాయ
అసురేంద్రాణాం బంధనాయ
యుధిశత్రువినాశనాయ
సాంఖ్యప్రసాదాయ
దుర్వాససే
సర్వసాధునిషేవితాయ
ప్రస్కందనాయ
విభాగజ్ఞాయ

ఓం అతుల్యాయ నమః
యజ్ఞభాగవిదే
సర్వావాసాయ 270
సర్వచారిణే
దుర్వాససే
వాసవాయ
అమరాయ
హైమాయ
హేమకరాయ
యజ్ఞాయ
సర్వధారిణే
ధరోత్తమాయ
లోహితాక్షాయ 280
మహాక్షాయ
విజయాక్షాయ
విశారదాయ
సంగ్రహనిగ్రహకర్త్రే
సర్పచీరనివాసనాయ
ఆముఖ్యాయ
ముఖ్యాయ
సహాయ
కాహళయే

ఓం సర్వకామదాయ నమః
సర్వకాల ప్రసాదాయ
సుబలాయ
బలరూపభృతే
సర్వకామ ప్రదాయ
సర్వదాయ
సర్వతోముఖాయ
ఆకాశనిర్విరూపాయ
విపాతాయ, అవశాయ
ఖగాయ
రౌద్రరూపాయ 300
అంశవే
ఆదిత్యాయ
బహురశ్మయే
సువర్చస్వినే
వసువేగాయ
మహావేగాయ
మనోవేగాయ
నిశాచరాయ
సర్వావాసినే
శ్రియావాసినే 310
ఉపదేశకరాయ

ఓం ఆకరాయ నమః
మునయే
ఆత్మనే
నిరాలోకాయ
సతిభగ్నాయ
సహస్రదాయ
ప్రేష్ఠాయ
ప్లక్షరూపాయ
అతిదీప్తాయ 320
విశాంపతయే
ఉన్మదాయ
మదానాయ
కామాయ
అశ్వత్థాయ
అర్థకరాయ
యశసే
వాసుదేవాయ
వామాయ
ప్రాగ్దక్షిణఉదఙ్ముఖాయ
సిద్ధయోగినే
మహర్షయే
సిద్ధార్థాయ

ఓం సిద్ధసాధకాయ నమః
భిక్షవే, భిక్షురూపాయ
విపణాయ
మృదవే
అవ్యయాయ
మహాసేనాయ
విశాఖాయ 340
షష్టిభాగాయ
గవాంపతయే
వజ్రజిహ్వాయ
విస్రంభాయ
చమూస్తంభనాయ
వృత్తావృత్తకరాయ
తాలాయ
మధవే
మధుకలోచనాయ
వాచస్పత్యాయ 350
వాజసనాయ
నిత్యమాశ్రితపూజితాయ
బ్రహ్మచారిణే
లోకచారిణే
సర్వచారిణే

ఓం విచారవిదే నమః
ఈశానాయ
ఈశ్వరాయ
కాలాయ
నిశాచారిణే 360
పినాకభృతే
నిమిత్తస్థాయ, నిమిత్తాయ
నందయే
నందికరాయ
హరయే
నందీశ్వరాయ
నందనాయ
నందివర్ధనాయ
భగహారిణే
నిహంత్రే 370
కాలాయ
బ్రహ్మపితామహాయ
చతుర్ముఖాయ
మహాలింగాయ
చారులింగాయ
లింగధ్యక్షాయ
సురాధ్యక్షాయ

ఓం యోగాధ్యక్షాయ నమః
యుగాపహాయ
బీజాధ్యక్షాయ 380
బీజకర్త్రే
అధ్యాత్మానుగతాయ
బలాయ
ఇతిహాసాయ
సంకల్పాయ
గౌతమాయ
నిశాకరాయ
దంభాయ
అదంభాయ
వైదంభాయ 390
వశ్యాయ
వశకరాయ
కలయే
లోకకర్త్రే
పశుపతయే
మహాకర్త్రే
అనౌషధాయ
అక్షరాయ
పరమాయ

ఓం బ్రహ్మణే నమః
బలవతే
శక్తాయ
నీతయే
అనీతయే
శుద్ధాత్మనే
మాన్యాయ
గతాగతాయ
బహుప్రసాదాయ
సుస్వప్నాయ
దర్పణాయ 410
అమిత్రజితే
వేదకారాయ
మంత్రకారాయ
విదుషే
సమరమర్దనాయ
మహామేఘనివాసినే
మహాఘోరాయ
వశీకరాయ
అగ్నిజ్వాలాయ
మహాజ్వాలాయ 420
అతిధూమ్రాయ

ఓం హుతాయ నమః
హవిషే
వృషభాయ
శంకరాయ
నిత్యవర్చస్వినే
ధూమకేతగాయ
నీలాయ
అంగలుబ్ధాయ
శోభనాయ 430
నిరవగ్రహాయ
స్వస్తిదాయ
స్వస్తిభావాయ, భాగినే
భాగకరాయ
అలఘవే
ఉత్సంగాయ
మహాంగాయ
మహాగర్భపరాయణాయ
కృష్ణవర్ణాయ
సువర్ణాయ 440
సర్వదేహినామింద్రియాయ
మహాపాదాయ
మహాహస్తాయ

ఓం మహాకాయాయ నమః
మహాయశసే
మహామూర్ధ్నే
మహామాత్రాయ
మహానేత్రాయ
నిశాలయాయ
మహాంతకాయ 450
మహాకర్ణాయ
మహోష్ఠాయ
మహాహనవే
మహానాసాయ
మహాకంబవే
మహాగ్రీవాయ
శ్మశానభాజే
మహావృక్షసే
మహోరస్కాయ
అంతరాత్మనే 460
మృగాలయాయ
లంబనాయ
లంబితోష్ఠాయ
మహామాయాయ
పయోనిధయే

ఓం మహాదంతాయ నమః
మహాదంష్ట్రాయ
మహాజిహ్వాయ
మహాసఖాయ
మహారోమ్ణే 470
మహాకేశాయ
మహాజటాయ
ప్రసన్నాయ
ప్రసాదాయ
ప్రత్యయాయ
గిరిసాధనాయ
స్నేహనాయ
ఆస్నేహనాయ
అజితాయ
మహామునయే 480
వృక్షాకారాయ
వృక్షకేతవే
అనలాయ
వాయువాహనాయ
గండలినే
మేరుధామ్నే
దేవాదిపతయే

ఓం అధర్వశీర్షాయ నమః	ఓం శ్రుతాసనాయ నమః
సామాన్యాయ	అద్యాయ 510
ఋక్సహస్రామితేక్షణాయ	యజ్ఞాయ
యజుఃపాదభుజాయ	యజ్ఞసమాహితాయ
గుహ్యాయ	నక్తాయ
ప్రకాశాయ	కలయే
జంగమాయ	కాలాయ
అమోఘార్థాయ	మకరాయ
ప్రసాదాయ	కాలపూజితాయ
అభిగమ్యాయ	సగణాయ
సుదర్శనాయ	గణకారాయ
ఉపకారాయ	భూతవాహనసారథయే
సర్వాస్మై, కనకాయ	భస్మాశయాయ
ప్రియాయాయ 500	భస్మగోప్త్రే
కాంచనచవయే	భస్మభూతాయ
నాభయే	తరవే, గణాయ
నందికరాయ	లోకపాలాయ
భావాయ	లోకాయ
పుష్కరాయ	మహాత్మనే
స్థపతయే	సర్వపూజితాయ
స్థిరాయ	శుక్లాయ
ద్వాదశాయ	త్రిశుక్ల సంపన్నాయ 530

ఓం శుచయే నమః
భూతనిషేవితాయ
ఆశ్రమస్థాయ
క్రియావస్థాయ
విశ్వకర్మమతయే
పరాయ
విశాలశాఖాయ
తామ్రోష్ఠాయ
అంబుజాలాయ
సునిశ్చలాయ 540
కపిలాయ
కపీశాయ
శుక్లాయ
ఆయుషే
పరస్మై
అపరాయ
గంధర్వాయ
అదితయే
తార్క్ష్యాయ
సువిజ్ఞేయాయ 550
సుశారదాయ
ఓం పరశ్వథాయుధాయ నమః

ఓం దేవాయ నమః
అనుకారిణే
సుబాంధవాయ
తుంబవీణాయ
మహాక్రోధాయ
ఊర్ధ్వరేతసే
జలేశయాయ
ఉగ్రాయ 560
వంశకరాయ
వంశాయ
వంశనాదాయ
అనిందితాయ
సర్వాంగరూపాయ
మాయావినే
సుహృదే
అనిలాయ
అనలాయ
బంధనాయ 570
బంధకర్త్రే
సుబంధనవిమోచనాయ
యజ్ఞారయే
ఓం కామారయే నమః

ఓం మహాదంష్ట్రాయ నమః
మహాయుధాయ
బహుధానికదితాయ
సర్వశంకరాయ
చంద్రశేఖరాయ
అమరేశాయ 580
మహాదేవాయ
విశ్వదేవాయ
సురారిఘ్నే
అహిర్బుధ్న్యాయ
అనిలాభాయ
చేకితానాయ
హవిషే
అజైకపాదే
కాపాలినే
త్రిశంకవే 590
అజితాయ
శివాయ
ధన్వంతరయే
ధూమకేతవే
స్కందాయ
వైశ్రవణాయ

ఓం ధాత్రే నమః
శక్రాయ
విష్ణవే
మిత్రాయ 600
త్వష్ట్రే
ధ్రువాయ
ధరాయ
ప్రభావాయ
సర్వగాయ
వాయవే
అర్యమ్ణే
సవిత్రే
రవయే
ఉషంగవే 610
విధాత్రే
మాంధాత్రే
భూతభావనాయ
విభవే
వర్ణవిభావినే
సర్వకామగుణావహాయ
పద్మనాభాయ
మహాగర్భాయ

ఓం చంద్రవక్త్రాయ నమః
అనిలాయ 620
అనలాయ
బలవతే
ఉపశాంతాయ
పురాణాయ
పుణ్యచంచురిణే
కురుకర్త్రే
కురువాసినే
కురుభూతాయ
గుణౌషధాయ
సర్వాశయాయ 630
గర్భచారిణే
సర్వేషాంప్రాణినాంపతయే
దేవదేవాయ
సుఖాసక్తాయ
సదసత్సర్వరత్నవిదే
కైలాసగిరివాసినే
హిమవద్గిరిసంశ్రయాయ
కూలహారిణే
కూలకర్త్రే
బహువిద్యాయ 640

ఓం బహుప్రదాయ నమః
వణిజాయ
వర్ధకినే
వృక్షాయ
వకుళాయ
చందనచ్ఛదాయ
సారగ్రీవాయ
మహాజత్రవే
అలోలాయ
మహౌషధాయ 650
సిద్ధార్థకారిణే
సిద్ధార్థాయ
ఛందోవ్యాకరణోత్తరాయ
సింహనాదాయ
సింహదంష్ట్రాయ
సింహగాయ
సింహవాహనాయ
ప్రభావాత్మనే
జగత్కాలాయ
కాలాయ 660
లోకహితాయ
తరవే నమః

ఓం సారంగాయ నమః
నవచక్రాంగాయ
కేతుమాలినే
సభావనాయ
భూతాలయాయ
భూతాపతయే
అహోరాత్రాయ
అనిందితాయ 670
వర్ణితాయ నమః
సర్వభూతానాంనిలయాయ
విభవి
భవాయ
అమోఘాయ
సంయుతాయ
అశ్వాయ
భోజనాయ
ప్రాణధారణాయ
ధృతిమతే
మతిమతే 680
దక్షాయ
సత్కృతాయ
యుగాధిపాయ

ఓం గోపాలినే నమః
గోపతయే
గ్రామాయ
గోచర్మవసనాయ
హరయే
హిరణ్యబాహవే 790
గుహాపాలాయ
ప్రవేశకాయ
ప్రకృష్టారయే
మహాహర్షాయ
జితకామాయ
జితేంద్రియాయ
గాంధారాయ
సునాసాయ
తపస్సక్తాయ
రతయే 700
నరాయ
మహాగీతాయ
మహానృత్యాయ
అప్సరోగణ సేవితాయ
మహాకేతవే
మహాధాతవే

ఓం నైకసానుచరాయ నమః
చలాయ
ఆవేదనీయాయ
ఆవేశాయ 710
సర్వసుగంధసుఖావహాయ
తోరణాయ
తారణాయ
వాతాయ
పరధీపతిఖేచరాయ
సంయోగాయ
వర్ధనాయ
వృద్ధాయ
అతివృద్ధాయ
గుణాధికాయ 720
నిత్యాయ
ఆత్మనే
సహాయాయ
దేవాసురపతయే
పతయే
యుక్తాయ
యుక్తదాహవే
దేవాయ

ఓం దివిసుపర్వణాయ నమః
ఆషాఢాయ 730
సుషాఢాయ
ధ్రువాయ
హరిణాయ
హరాయ
వపుషే
ఆవర్తమానవపుషే
వసుశ్రేష్ఠాయ
మహాప్రదాయ
శిరోహారిణే
విమర్శాయ 740
సర్వలక్షణలక్షితాయ
అక్షాయ
రథయోగినే
సర్వయోగినే
మహాబలాయ
సమామ్నాయాయ
అసమామ్నాయాయ
తీర్థదేవాయ
మహారథాయ
నిర్జీవాయ 750

ఓం జీవనాయ నమః
మంత్రాయ
శుభాక్షాయ
బహుకర్కశాయ
రత్నప్రభూతాయ
రక్తాంగాయ
మహార్ణవనిపానవిదే
మూలాయ
విశాలాయ
అమృతాయ 760
వ్యక్తావ్యక్తాయ
తపోనిధయే
ఆరోహణాయ
అధిరోహణాయ
శీలధారిణే
మహాయశసే
సేనాకల్పాయ
మహాకల్పాయ
యోగాయ
యోగకరాయ 770
హరయే
యుగరూపాయ

ఓం మహారూపాయ నమః
మహానాగహనాయ
వధాయ
న్యాయనిర్వహణాయ
పాదాయ
పండితాయ
అచలోపమాయ
బహుమాలాయ 780
మహామాలాయ
శశిహరిసులోచనాయ
విస్తారాయ
లవణాయ
కూపాయ
త్రియుగాయ
సఫలోదయాయ
త్రినేత్రాయ
విషణ్ణాంగాయ
మణివిద్ధాయ 790
జటాధరాయ
బిందవే
విసర్గాయ
సుముఖాయ

ఓం సర్వాయుధాయ నమః
సహాయ
నివేదనాయ
సుఖాయతాయ
సుగంధారాయ
మహాధనుషే 800
గంధపాలినే
భగవతే
సర్వకర్మణాముత్థానాయ
మంథానాయ
బహుళాయ
వాయవే
సకలాయ
సర్వలోచనాయ
తలాయ
తాలాయ 810
తరస్థాలినే
ఊర్ధ్వసంహననాయ
మహతే
ఛత్రాయ
సుచ్ఛత్రాయ
విఖ్యాతాయ

ఓం లోకాయ నమః
సర్వాశ్రయాయ
క్రమాయ
ముండాయ 820
విరూపాయ
వికృతాయ
దండినే
కుండినే
వికుర్వణాయ
హర్యక్షాయ
కకుభాయ
వజ్రిణే
శతజిహ్వాయ
సహస్రపాదే 830
సహస్రమూర్ధ్నే
దేవేంద్రాయ
సర్వదేవమయాయ
గురవే
సహస్రబాహవే
సర్వాంగాయ
శరణ్యాయ
సర్వలోకకృతే

ఓం పవిత్రాయ నమః
త్రికకుదే 840
మంత్రాయ
కనిష్ఠాయ
కృష్ణపింగళాయ
బ్రహ్మదండవినిర్మాత్రే
శతఘ్నీపాశశక్తిమతే
పద్మగర్భాయ
మహాగర్భాయ
బ్రహ్మగర్భాయ
జలోద్భవాయ
గభస్తయే 850
బ్రహ్మకృతే
బ్రహ్మణే
బ్రహ్మవిదే
బ్రాహ్మణాయ
గతయే
అనంతరూపాయ
ఏకాత్మనే
తిగ్మతేజసే
స్వయంభువే 860
ఊర్ధ్వగాత్మనే
పశుపతయే

ఓం వాతరంహసే నమః
మనోజవాయ
చందనినే
పద్మనాళాగ్రాయ
సురభ్యుత్తరణాయ
నరాయ
కర్ణికారమహాస్రగ్విణే
నీలమౌళయే
పినాకభృతే 870
ఉమాపతయే
ఉమాకాంతాయ
జాహ్నవీభృతే
ఉమాధవాయ
నరాయ
వరాహాయ
వరదాయ
వరేణ్యాయ
సుమహాస్వనాయ
మహాప్రసాదాయ 880
దమనాయ
శత్రుఘ్నే
శ్వేతపింగళాయ

ఓం ప్రీతాత్మనే నమః
పరమాత్మనే
ప్రయతాత్మనే
ప్రధానధృతే
సర్వపార్శ్వముఖాయ
త్ర్యక్షాయ
ధర్మసాధారణాయ 890
వరాయ
చరాచరాత్మనే
సూక్ష్మాత్మనే
అమృతాయ
గోవృషేశ్వరాయ
సాధ్యర్షయే
వసవే
ఆదిత్యాయ
వివస్వతే
సవిత్రే 900
అమృతాయ
వ్యాసాయ
సర్గాయ
సుసంక్షేపాయ
విస్తరాయ

ఓం పర్యాయాయ నమః
నరాయ
ఋతవే
సంవత్సరాయ
మాసాయ 910
పక్షాయ
సంఖ్యాసమాపనాయ
కళాకాష్ఠాలవమాత్రాయ
ముహూర్తాహఃక్షపాక్షణాయ
విశ్వక్షేత్రాయ
ప్రజాబీజాయ
లింగాయ
అద్యాయ
సునిర్గమాయ
సదసద్వ్యక్తాయ 920
అవ్యక్తాయ
పిత్రే, మాత్రే
పితామహాయ
స్వర్గద్వారాయ
ప్రజాద్వారాయ
మోక్షద్వారాయ
త్రివిష్టపాయ

ఓం నిర్వాణాయ నమః
హ్లాదనాయ
బ్రహ్మలోకాయ 930
పరాగతయే
దేవాసురవినిర్మాత్రే
దేవాసురపరాయణాయ
దేవాసురగురవే
దేవాయ
దేవాసురనమస్కృతాయ
దేవాసురమహామాత్రాయ
దేవాసురగణాశ్రయాయ
దేవాసురగణాధ్యక్షాయ
దేవాసురగణాగ్రణ్యే
దేవాదిదేవాయ
దేవర్షయే
దేవాసురవరప్రదాయ
దేవాసురేశ్వరాయ
విశ్వస్మై
దేవాసురమహేశ్వరాయ
సర్వదేవమయాయ
అచింత్యాయ

ఓం దేవతాత్మనే నమః
ఆత్మసంభవాయ 950
ఉద్భిదే
త్రివిక్రమాయ
వైద్యాయ
విరజాయ
నీరజాయ
అమరాయ
ఈడ్యాయ
హస్తీశ్వరాయ
వ్యాఘ్రాయ
దేవసింహాయ 960
నరర్షభాయ
విబుధాయ
అగ్రవరాయ
సూక్ష్మాయ
సర్వదేవాయ
తపోమయాయ
సుయుక్తాయ
శోభనాయ
వజ్రిణే
ప్రాసానాంప్రభవాయ

ఓం అవ్యయాయ నమః
గుహాయ
కాంతాయ
నిజాయ
సర్గాయ
పవిత్రాయ
సర్వపావనాయ
శృంగిణే
శృంగప్రియాయ
బభ్రవే 980
రాజరాజాయ
నిరామయాయ
అభిరామాయ
సురగణాయ
విరామాయ
సర్వసాధనాయ
లలాటాక్షాయ
విశ్వదేవాయ
హరిణాయ

ఓం బ్రహ్మవర్చసాయ నమః
స్థావరాణాంపతయే
నియమేంద్రియవర్ధనాయ
సిద్ధార్థాయ
సిద్ధభూతార్థాయ
అచింత్యాయ
సత్యవ్రతాయ
శుచయే
వ్రతాధిపాయ
పరస్మై
బ్రహ్మణే 1000
భక్తానుగ్రహకారకాయ
విముక్తాయ
ముక్తతేజసే
శ్రీమతే
శ్రీవర్ధనాయ
జగతే
శ్రీసాంబసదాశివాయ
నమః 1008

ఇతి శ్రీ శివసహస్రనామావళి సమాప్తః.

✻ శివకవచమ్ ✻

ఓం అస్య శ్రీ శివకవచస్తోత్రమహామంత్రస్య-ఋషభయోగీశ్వర ఋషిః- అనుష్టుప్ఛందః - శ్రీసదాశివరుద్రో దేవతా - హ్రీం శక్తిః - రం కీలకం - శ్రీం హ్రీం క్లీం బీజం - శ్రీసదాశివప్రీత్యర్థే శివకవచస్తోత్రజపే వినియోగః-

అథ న్యాసః　ఓం నమోభగవతే జ్వలజ్జ్వాలామాలినే ఓం హ్రాం-సర్వశక్తిధామ్నే- ఈశానాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాం నమః, ఓం నమోభగవతే జ్వలజ్జ్వాలామాలినే ఓం - నం-రిం: నిత్యతృప్తి శక్తిధామ్నే – తత్పురుషాత్మనే తర్జనీభ్యాం నమః ఓం నమోభగవతే జ్వలజ్జ్వాలామాలినే ఓం-మం-రుం-అనాది శక్తిధామ్నే-అఘోరాత్మనే మధ్యమాభ్యాం నమః ఓం నమోభగవతే జ్వలజ్జ్వాలామాలినేఓం-శిం రైం-స్వతంత్ర శక్తిధామ్నే-వామదేవాత్మనే అనామికాభ్యాం నమః. ఓం నమోభగవతే జ్వలజ్జ్వాలామాలినే ఓం - వాం - రౌం - అలుప్త శక్తిధామ్నే - సద్యోజాతాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాం నమః ఓం నమోభగవతే జ్వలజ్జ్వాలామాలినే ఓం - యం - రః - అనాది శక్తిధామ్నే - సర్వాత్మనే కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః. ఏవం హృదయాదిన్యాసః. భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

వజ్రదంష్ట్రం త్రినయనం కాలకంఠమరిందమమ్,
సహస్రకరమత్యుగ్రం వందే శంభు ముమాపతిమ్.　౧

అథ ధ్యానమ్

శ్లో॥ అథాపరం సర్వపురాణ గుహ్యం, నిశ్శేషపాపౌఘహరం పవిత్రమ్, జయప్రదం సర్వవిపత్ప్రమోచనం, వక్ష్యామి శైవం కవచం హితాయ తే.॥

ఋషభ ఉవాచ :-

నమస్కృత్య మహాదేవం విశ్వవ్యాపిన మీశ్వరమ్,
వక్ష్యే శివమయం వర్మ సర్వరక్షాకరం నృణామ్. 3
శుచౌ దేశే సమాసీనో యథావత్కల్పితాసనః,
జితేంద్రియో జితప్రాణ శ్చింతయే చ్ఛివమవ్యయమ్.

శ్లో॥ హృత్పుండరీకాంతరసన్నివిష్టం । స్వతేజసా వ్యాప్త నభోవకాశమ్,। అతీంద్రియం సూక్ష్మమనంతమాద్యం ।
ధ్యాయే త్పరానందమయం మహేశమ్. ౫

ధ్యానావధూతాఖిల కర్మబంధ । శ్చిరం చిదానంద నిమగ్నచేతాః షడక్షర న్యాస సమాహితాత్మా । శైవేన కుర్యాత్కవచేన రక్షామ్. ౬

మాం పాతు దేవోఽఖిలదేవతాత్మా । సంసారకూపే పతితం గభీరే, । తన్నామ దివ్యం వరమంత్రమూలం। ధునోతు మే సర్వమఘం హృదిస్థమ్. ౭

సర్వత్ర మాం రక్షతు విశ్వమూర్తిః । జ్యోతిర్మయానందఘనశ్చిదాత్మా, । అణోరణీయా నురుశక్తిరేక । స్స ఈశ్వరః పాతు భయాదశేషాత్. ౮

యో భూస్వరూపేణ విభర్తి విశ్వం । పాయాత్స భూమేర్గిరిశోఽష్టమూర్తిః, । యోఽపాం స్వరూపేణ నృణాం కరోతి, । సంజీవనం సోఽవతు మాం జలేభ్యః. ౬

కల్పావసానే భువనాని దగ్ధ్వా। సర్వాణియో నృత్యతి భూరి లీలః, । స కాలరుద్రోఽవతు మాం దవాగ్నే । ర్వాత్యాదిభీతే రఖిలాచ్చ తాపాత్. ౧౦

ప్రదీప్తవిద్యుత్కనకావభాసో, విద్యావరాభీతికుఠార పాణిః, చతుర్ముఖ స్తత్పురుష స్త్రినేత్రః । ప్రాచ్యాం స్థితో రక్షతుమా మజస్రమ్. ౧౧

కుఠార ఖేటాంకుశ పాశశూల । కపాల ఢక్కాఽక్షగు ణాన్ దధానః, । చతుర్ముఖో నీలరుచిస్త్రినేత్రః । పాయా దఘోరో దిశి దక్షిణస్యామ్. ౧౨

కుందేందు శంఖ స్ఫటికావభాసో । వేదాక్షమాలా వరదా భయాంకః, । త్ర్యక్ష శ్చతుర్వక్త్ర ఉరుప్రభావ । స్స ద్యోఽధిజాతోఽవతు మాం ప్రతీచ్యామ్. ౧౩

వరాక్షమా లాభయ టంకహస్త । స్సరోజ కింజల్క సమానవర్ణః, త్రిలోచనశ్చారు చతుర్ముఖో మాం । పాయా దుదీచ్యాందిశి వామదేవః. ౧౪

వేదాభయేష్టాంకుశ పాశటంక । కపాల ఢక్కాక్షర శూలపాణిః, । సితద్యుతిః పంచముఖోఽవతాన్మా । మీశాన ఊర్ధ్వం పరమ ప్రకాశః. ౧౫

మూర్ధాన మవ్యా న్మమ చంద్రమౌళిః । ఫాలం మమావ్యాదథ ఫాలనేత్రః । నేత్రే మమావ్యా ద్భగనేత్రహారీ । నాసాం సదా రక్షతు విశ్వనాథః. ౧౬

పాయాచ్ఛ్రుతీ మే శ్రుతిగీత కీర్తిః । కపోలమవ్యాత్సతతం కపాలీ, వక్త్రం సదా రక్షతు పంచవక్త్రో । జిహ్వాం సదా రక్షతు వేదజిహ్వః. ౧౭

కంఠం గిరీశోఽవతు నీలకంఠః । పాణిద్వయం పాతు పినాక పాణిః, । దోర్మూల మవ్యాన్మమ ధర్మబాహుర్వక్షస్థలం దక్షమఖాంతకోఽవ్యాత్. ౧౮

మమోదరం పాతు గిరీంద్రధన్వా । మధ్యం మమావ్యాన్మదనాంతకారీ, । హేరంబతాతో మమ పాతు నాభిం । పాయాత్కటిం ధూర్జటి రీశ్వరో మే. ౧౯

ఊరుద్వయం పాతు కుబేరమిత్రో । జానుద్వయం మే జగదీశ్వరోఽవ్యాత్, జంఘాయుగం పుంగవకేతురవ్యాత్పాదౌ మమావ్యాత్సురవంద్య పాదః. ౨౦

మహేశ్వరః పాతు దినాదియామే । మాం మధ్యయామేఽవతు వామదేవః, త్రిలోచనః పాతు తృతీయయామే వృషధ్వజః పాతు దినాంత్యయామే. ౨౧

పాయాన్నిశాదౌ శశిశేఖరో మాం, । గంగాధరో రక్షతు మాం నిశీథే, । గౌరీపతిః పాతు నిశావసానే । మృత్యుంజయో రక్షతు సర్వకాలమ్. ౨౨

అంతఃస్థితం రక్షతు శంకరో మాం। స్థాణుస్సదా పాతు బహిః స్థితం మామ్, । తదంతరే పాతు పతిః పశూనాం ! సదాశివో రక్షతు మాం సమంతాత్. ౨౩

తిష్ఠంతమవ్యాద్భువ నైకనాథః । పాయాద్వ్రజంతం ప్రమ థాధినాథః, । వేదాంతవేద్యోఽవతు మాం నిషణ్ణం। మామవ్యయః పాతు శివశ్శయానమ్. ౨౪

మార్గేషు మాం రక్షతు నీలకంఠః । శైలాదిదుర్గేషు పురత్రయారిః, । అరణ్యవాసాది మహాప్రవాసే। పాయాన్మృగవ్యాధ ఉదారశక్తిః. ౨౫

కల్పాంతకాలోగ్ర పటుప్రకోపస్ఫుటాట్టహాసోచ్చలితాండకోశః, । ఘోరారిసేనార్ణవదుర్నివార ।మహాభయాద్రక్షతు వీరభద్రః. ౨౬

పత్త్యశ్వమాతంగఘటావరూథ । సహస్రలక్షాయుత కోటి భీషణమ్, అక్షౌహిణీనాం శత మాతతాయినాం ఛింద్యా న్మృడో ఘోరకుఠారధారయా. ౨౭

నిహంతు దస్యూన్ప్రళయా నలార్చిః । ర్జ్వలత్త్రిశూలం త్రిపురాంతకస్య, శార్దూల సింహర్క్ష వృకాది హింస్రా న్ । సంత్రాసయత్వీశ ధనుః పినాకః. ౨౮

దుస్స్వప్న దుశ్శకున దుర్గతి దౌర్మనస్య దుర్భిక్ష దుర్వ్యసన దుస్సహ దుర్యశాంసి, ఉత్పాతతాపవిషభీతిమ సద్గ్రహార్తి వ్యాధీంశ్చ నాశయతు మే జగతామధీశః. ౨౯

ఓం నమోభగవతే - సదాశివాయ - సకలతత్త్వాత్మ కాయ - సర్వమంత్రస్వరూపాయ - సర్వయంత్రాధిష్ఠితాయ

సర్వతంత్ర స్వరూపాయ - సర్వ తత్త్వవిదూరాయ-బ్రహ్మ రుద్రావతారిణే - నీలకంఠాయ - పార్వతీ మనోహర ప్రియాయ - సోమసూర్యాగ్ని లోచనాయ - భస్మోద్ధూళిత విగ్రహాయ - మహామణి మకుటధారణాయ - మాణిక్యభూషణాయ సృష్టిస్థితిప్రళయకాల రౌద్రావతారాయ - దక్షాధ్వర ధ్వంసకాయ - మహాకాలభేదనాయ - మూలాధారైకనిలయాయ - తత్త్వాతీతాయ - గంగాధరాయ - సర్వదేవాదిదేవాయ - షడాశ్రయాయ - వేదాంత సారాయ - త్రివర్గసాధనాయానంతకోటి బ్రహ్మాండనాయకాయానంత వాసుకి తక్షక కర్కోటక శంఖ కుళిక పద్మ మహాపద్మేత్యష్ట మహానాగ కుల భూషణాయ - ప్రణవస్వరూపాయ - చిదాకాశాయాకాశ దిక్స్వరూపాయ - గ్రహనక్షత్రమాలినే- సకలాయ కళంక రహితాయ - సకలలోకైకకర్త్రే - సకలలోకభర్త్రే - సకలలోకైకసంహర్త్రే - సకలలోకైకగురవే - సకలలోకైక సాక్షిణే - సకలనిగమగుహ్యాయ - సకలవేదాంత పారగాయ- సకలలోకైక వరప్రదాయ - సకలలోకైక శంకరాయ - శశాంక శేఖరాయ - శాశ్వతనిజాభాసాయ- నిరాభాసాయ - నిరామయాయ - నిర్మలాయ - నిర్లోభాయ - నిర్మదాయ - నిశ్చింతాయ - నిరహంకారాయ - నిరంకుశాయ - నిష్కళంకాయ - నిర్గుణాయ - నిష్కామాయ - నిరుపప్లవాయ - నిరవద్యాయ - నిరంతరాయ - నిష్కారణాయ - నిరాంతకాయ - నిష్ప్రపంచాయ - నిస్సంగాయ - నిర్ద్వంద్వాయ- నిరాధారాయ - నీరాగాయ-నిష్క్రోధాయ - నిర్మలాయ -

నిష్పాపాయ — నిర్భయాయ – నిర్వికల్పాయ — నిర్భేదాయ —నిష్క్రియాయ—నిస్తులాయ - నిస్సంశయాయ-నిరంజనాయ-నిరుపమవిభవాయ - నిత్య శుద్ధబుద్ధపరిపూర్ణసచ్చిదానందాద్వయాయ- పరమశాంతస్వరూపాయ— తేజోరూపాయ- తేజోమయాయ - జయజయ రుద్ర మహారౌద్ర భద్రావతార మహాభైరవ కాలభైరవ కల్పాంతభైరవ కపాలమాలాధర ఖట్వాంగఖడ్గచర్మ పాశాంకుశ డమరు శూల చాప బాణ గదా శక్తి భిండిపాల తోమరముసల ముద్గర పాశ పరిఘ భుశుండీ శతఘ్నీ చక్రాద్యాయుధ భీషణకర సహస్రముఖ దంష్ట్రాకరాళవదన వికటాట్టహాసవిస్ఫారిత బ్రహ్మాండమండల నాగేంద్రకుండల నాగేంద్రహార నాగేంద్రవలయ నాగేంద్రచర్మధర మృత్యుంజయ త్ర్యంబక త్రిపురాంతక విశ్వరూప విరూపాక్ష విశ్వేశ్వర వృషభవాహన విశ్వతోముఖ సర్వతోముఖ రక్షరక్ష జ్వలజ్వల మహామృత్యు మపమృత్యుభయం నాశయ నాశయ - చోరభయ ముత్సాద యోత్సాదయ - విషసర్ప భయం శమయ శమయ - చోరాన్మారయ మారయ -మమ శత్రూనుచ్చాటయోచ్చాటయ - త్రిశూలేన విదారయ విదారయ-కుఠారేణ భింధిభింధి ఖడ్గేన ఛింధిచింధి ఖట్వాంగేన వ్యాపోథయ వ్యాపోథయ - ముసలేన నిష్పేషయ నిష్పేషయ - బాణైస్సంతాడయ సంతాడయ-యక్షరక్షాంసి భీషయభీషయా శేష భూతాని విద్రావయ విద్రావయ - కూష్మాండ భూతవేతాళ మారీగణ బ్రహ్మరాక్షసగణాన్

సంత్రాసయ మ మాభయం కురుకురు — విత్రస్తం మామా శ్వాసయాశ్వాసయ - నరకమహాభయాన్మాముద్ధరోద్ధర సంజీవయ సంజీవయ - క్షుత్తృడ్భ్యాం మామాప్యాయయాప్యాయయ - దుఃఖాతురం మామానందయానందయ - శివకవచేన మామాచ్ఛాదయాచ్ఛాదయ — మృత్యుంజయ త్ర్యంబక సదాశివ నమస్తేనమస్తేనమః.

ఋషభ ఉవాచ :—

ఇత్యేతత్కవచం శైవం పరమం వ్యాహృతం మయా,
సర్వబాధా ప్రశమనం రహస్యం సర్వదేహినామ్. 30
యస్సదా ధారయేన్మర్త్యః శైవం కవచముత్తమమ్,
న తస్య జాయతే క్వాపి భయం శంభో రనుగ్రహాత్. 31
క్షీణాయుః ప్రాప్తమృత్యుర్వా మహారోగహతోపి వా,
సద్యస్సుఖ మవాప్నోతి దీర్ఘమాయుశ్చ విందతి. 32
సర్వదారిద్ర్య శమనం సౌమంగల్య వివర్ధనమ్,
యో ధత్తే కవచం శైవం స దేవైరపి పూజ్యతే. 33
మహాపాతక సంఘాతైర్ముచ్యతే చోపపాతకైః,
దేహాంతే ముక్తి మాప్నోతి శివవర్మానుభావతః, 34
త్వమపి శ్రద్ధయా వత్స శైవం కవచ ముత్తమమ్,
ధారయస్వ మయాదత్తం సద్యశ్శ్రేయోహ్యవాప్స్యసి 35

సూత ఉవాచ :—

ఇత్యుక్త్వా ఋషభో యోగీతస్మై పార్థివ సూనవే,
దదౌ శంఖం మహారావం ఖడ్గం చారినిషూదనమ్. 36

పునశ్చ భస్మ సంమంత్ర్య తదంగం పరితోఽస్పృశత్,
గజానాం షట్ సహస్రస్య ద్విగుణస్య బలం దదౌ. ౩౭
భస్మప్రభావా త్సంప్రాప్త బలైశ్వర్య ధృతిస్మృతిః,
సరాజపుత్ర శ్శుశుభే శరదర్క ఇవ శ్రియా. ౩౮
తమాహ ప్రాంజలిం భూయ స్స యోగీ నృపనందనమ్,
ఏష ఖడ్గో మయా దత్త స్తపో మంత్రానుభావితః. ౩౯
శతధార మిమం ఖడ్గం యస్మై దర్శయసే స్ఫుటమ్,
స సద్యో మ్రియతే శత్రు స్సాక్షా న్మృత్యురపిస్వయమ్.
అస్య శంఖస్య నిర్హ్రాదం యే శృణ్వంతి తవాహితాః,
తేమూర్ఛితాః పతిష్యంతి న్యస్తశస్త్రా విచేతనాః. ౪౦
ఖడ్గ శంఖావిమౌ దివ్యౌ పరసైన్య వినాశినౌ,
ఆత్మసైన్య స్వ(స్య)పక్షాణాం శౌర్య తేజో వివర్ధనౌ. ౪౧
ఏతయోశ్చ ప్రభావేన కవచేన చ,
ద్విషట్ సహస్ర నాగానాం బలేన మహతాపిచ. ౪౨
భస్మధారణసామర్థ్యా చ్ఛత్రుసైన్యం విజేష్యసి,
ప్రాప్య సింహాసనం పిత్ర్యం గోప్తాసి పృథివీమిమామ్. ౪౪
ఇతి భద్రాయుషం సమ్య గనుశాస్య సమాతృకమ్,
తాభ్యాం సంపూజితస్సోఽథ యోగీ స్వైరగతి ర్యయౌ. ౪౫

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే బ్రహ్మోత్తరఖండే శ్రీశివకవచ
స్తోత్రప్రభావవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః.

శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రము

శివో మహేశ్వర శ్శంభుః పినాకీ శశిశేఖరః
వామదేవో విరూపాక్షః కపర్దీ నీలలోహితః 1

శంకర శ్శూలపాణిశ్చ ఖట్వాంగీ విష్ణువల్లభః
శిపివిష్టోఽంబికానాథః శ్రీకంఠో భక్తవత్సలః 2

భవశ్శర్వ స్త్రిలోకేశ శ్శితికంఠశ్శివాప్రియః
ఉగ్రః కపాలీ కామారి రంధకాసుర సూదనః 3

గంగాధరో లలాటాక్షః కాలకాలం కృపానిధిః
భీమః పరశుహస్తశ్చ మృగపాణిర్జటాధరః 4

కైలాసవాసీ కవచీ కఠోర స్త్రిపురాంతకః
వృషాంకో వృషభారూఢో భస్మోద్ధూళిత విగ్రహః 5

సామప్రియ స్స్వరమయ స్త్రయి మూర్తి రనీశ్వరః
సర్వజ్ఞః పరమాత్మా చ సోమసూర్యాగ్ని లోచనః 6

హవిర్యజ్ఞ మయస్సోమః పంచవక్త్రస్సదాశివ
విశ్వేశ్వరో వీరభద్రో గణనాథః ప్రజాపతిః 7

హిరణ్యరేతా దుర్ధర్షో గిరిశో గిరిశోఽనఘః
భుజంగ భూషణో భర్గో గిరిధన్వా గిరిప్రియః 8
కృత్తివాసాః పురారాతి ర్భగవాన్ ప్రమథాధిపః
మృత్యుంజయ సూక్ష్మతమర్జగ ద్వ్యాపీ జగద్గురుః 9
వ్యోమకేశో మహాసేన జనక శ్చారు విక్రమః
రుద్రో భూతపతిః స్థాణు రహిర్బుధ్న్యో దిగంబరః 10
అష్టమూర్తి రనేకాత్మా సాత్త్వికః శ్శుద్ధ విగ్రహః
శాశ్వతః ఖండపరశు రజః పాశవిమోచకః 11
మృడః పశుపతిర్దేవో మహాదేవోఽవ్యయో హరిః
పూషదంతభిదవ్యగ్రో దక్షాధ్వరహరో హరః 12
భగనేత్రభిద వ్యక్త స్సహ సాక్షి స్సహస్రపాత్
అపవర్గ ప్రదోఽనంగస్తారకః పరమేశ్వరః 13

ఏవం శ్రీశంభుదేవస్య నామ్నామష్టోత్తరం శతమ్
శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రమ్
సమాప్తమ్

శ్రీ శివమాల స్తోత్రము

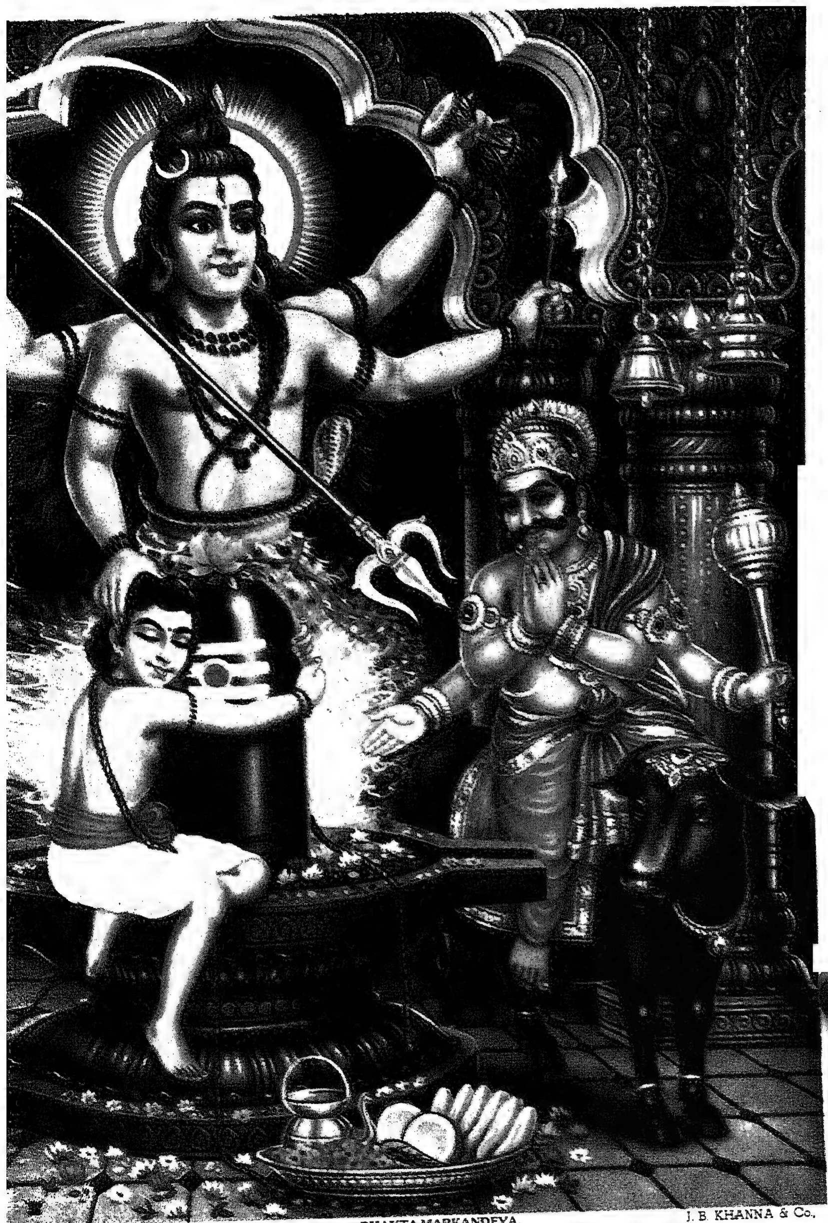
ఓం శంభో మహాదేవ ఓం నమోభగవతే నీలకంఠాయ చేతన శరీరాయ, సర్వమాలాలంకృతాయ, భుజ పరిఘ కరాళాయ, నాగ యజ్ఞోపవీతినే విధూత దురితాయ, చండప్రచండాయ, అనంతకాల నిర్వాహనాయ యుగయుగాంత ప్రళయ ప్రచండ భయంకరాయ. హ్రూం ప్రజ్వల ముఖాయ, హ్రీం క్రూర దంష్ట్రాకరాళాయ. శశాంకృత శేఖరాయ. వీరగ్రహ కర్షణాయ, సర్వగ్రహ నిబర్హణాయ చంద్రహాస ప్రభేదనాయ ఆత్మ మంత్ర యంత్ర తంత్ర సంరక్షణాయ, పరమంత్ర, పరయంత్ర పరతంత్ర ప్రభేదనాయ, కర్పూర గంధ పరిధూపితాయ, నీల మహానీల వజ్ర వైడూర్య మాణిక్య మకుట భూషణాయ, అనంత అఘోరజ్వర మరణ కుష్ఠువ్యాధి వినాశాయ, శాకినీ, ఢాకినీ భూతప్రేత పిశాచ బ్రహ్మరాక్షస దైత్య దానవ నాశకాయ, గ్రహబంధనాయ, అనంతానేక ముద్రోచ్చాటనాయ, ద్వాదశ భూతానాం షోడశఢాకినీనాం త్రయోదశ ప్రేతానాం కాళీ స్తంభన మోహన భేదన మారణ షట్కర్మ విధీశ్వరాయ, సప్తాభిమంత్రిత విటంకాయ, అనంత వాసుకి తక్షక కర్కోటక ఐరావత నాగానాం ఆవేశయ, ఆవేశయ, ఏకాహిక, ద్వ్యాహిక, త్ర్యాహిక, చతుర్థిక, పంచాహిక, షడాహిక, సప్తాహిక, అష్టాహిక, నవాహిక వాతపైత్య శ్లేష్మిక, సూతిక, సాంవత్సరీక, జ్వరాన్హార

మారణాన్, ఛింధి ఛింధి, అచల అచల, శంక గుళిక విజయ నాగానాం విషం, హస్త హస్త, ఉపకంపయ, ఉపకంపయ; ప్రేత జ్వర, కుమారీన్, జ్వరాన్ హర హర మారణాన్ ఛింధి ఛింధి భూమ్యాకాశగరుడ, బ్రహ్మరాక్షస జ్వరాన్, మారణాన్ ఛింధి. ఛింధి అవాంతర, అవాంతర త్వష త్వష ఓం హ్రాం ఫట్ స్వాహా॥.

ఓం నమో భగవతే భువనేశ్వరాయ, భూతిభూషణాయ అఘోరరూపాయ జ్వల జ్వల ప్రజ్వల ప్రజ్వల అముక్తగ్రస్త మహాబలగ్రస్త, శ్రీనీలగ్రీవాయ నమస్తే నమస్తే నమః

ఓం నమో భగవతే సదాశివాయ, సకల తత్వాత్మకాయ సకల తత్వ విదూరాయ, సకలలోకైక కర్త్రే, సకల లోకైక భర్త్రే, సకల లోకైక హర్త్రే, సకల లోకైక గురవే, సకలలోకైక సాక్షిణే సకల నిగమ గుహ్యాయ సకల లోకైక వరప్రదాయకాయ, సకల దుఃఖార్తి భంజనాయ, సకల జగద్భయంకరాయ, సకల లోకైక శంకరాయ శశాంక శేఖరాయ, శాశ్వత నిజవాసాయ, నిరాభాసాయ నిరామయాయ, నిరంతరాయ నిష్ప్రపంచాయ నిష్కళంకాయ, నిర్ద్వంద్వాయ, నిస్సంగాయ, నిరాటంకాయ, నిర్గుణాయ, నిర్మలాయ, నిరుపమవిభవాయ, నిరాధారాయ, నిత్యశుద్ధ పరిపూర్ణ సచ్చిదానందా స్వరూపాయ, పరమ శాంత ప్రకాశ తేజోరూపాయ, తేజోమయాయ. జయ జయ రుద్ర మహారుద్ర, మహారౌద్ర వీర భద్రావతారాయ, మహా

భైరవ, కాలభైరవ, కల్పాంత భైరవ, కపాల మాలాధర, ఖట్వాంగ ఖడ్గ చర్మ పాశాంకుశ, డమరుక, శూల చాప బాణ గదాశక్తి భిండివాల తోమర, ముసల, ముద్గర, ప్రాస, పరశు, పరిఘ, పట్టిస, బుసండి, శతఘ్ని, చక్రాయుధ, భీషణ కర సహస్రముఖ దంష్ట్రాకరాళ, వికటాట్టహాస, విస్తారిత బ్రహ్మాండమండల, నాగేంద్ర చర్మధర, మృత్యుంజయ, త్ర్యంబక, త్రిపురాంతక, విశ్వేశ్వర, విరూపాక్ష, వృషభ వాహన, విశ్వతోముఖ, సర్వతో రక్షరక్ష, జ్వాల జ్వాల, మహా మృత్యుభయ, మపమృత్యుభయంచ నాశయ, నాశయ రోగ భయ, ముత్సాద యోత్సాదయ, విషసర్పభయం శమయ శమయ చోరన్మారయ మారయ, మమ శత్రూన్ ఉచ్చాట యోచ్చాటయ, శూలేన విదారయ, విదారయ కుఠరేణ ఛింది ఛింది ఖడ్గేన ఛింది ఛింది ఖట్వాంగేన వ్యాపోదయ వ్యాపో థయ, ముసలేన నిష్పిడయ, నిష్పీడయ, బాణైశ్చ సంతా డయ, సంతాడయ, రక్షాంసి భీషయ భీషయ, భూతాని విద్రావయ, విద్రావయ, కూష్మాండ, భేతాళ, మారీచ బ్రహ్మరాక్షసాన్, సంత్రాసయ, సంత్రాసయ, మమాభ యాంకురు మా మభయంకురు, విత్రస్త మాశ్వాస యాశ్వా సయ, దుఃఖమానంద మానందయ, మమ సర్వభయానా ముద్ధారయ సంజీవయ, సంజీవయ, క్షుత్తృష్ణాభ్యా మా ప్యాయ యాప్యాయయ, శివకవచేన మాచ్ఛాద మాచ్ఛా దయ త్రియంబకా ! పరమశివా ! నమస్తే నమస్తే నమః.

6011.

BHAKTA MARKANDEYA.

J. B. KHANNA & Co.,
10, Devaraja Mudali St.,
MADRAS-600003

❋ శ్రీ శివప్రాతస్స్మరణము ❋

ప్రాతః స్మరామి భవభీతిహరం సురేశం
గంగాధరం వృషభవాహన మంబికేశం
ఖట్వాంగ శూల వరదాభయ హస్త మీశం
సంసార రోగహర మౌషధ మద్వితీయం

ప్రాతర్నమామి గిరిశం గిరిజార్ధదేహం
సర్గస్థితి ప్రళయకారణ మాదిదేవం
విశ్వేశ్వరం విజిత విశ్వమనోఽభిరామం
సంసార రోగహర మౌషధ మద్వితీయం॥

ప్రాతర్భజామి శివమేక మనంతమాద్యం
వేదాంత వేద్యమనఘం పురుషం మహాంతం
నామాది భేదరహితం షడ్భావ శూన్యం
సంసార రోగహర మౌషధ మద్వితీయం

ప్రాతః సముత్థాయ శివం విచింత్య
శ్లోకత్రయం యేఽనుదినం పఠంతి
తే దుఃఖజాతం బహుజన్మ సంచితం
హిత్వాపదం యాంతి తదేవశంభోః॥

❋ శ్రీ అర్ధనారీశ్వర స్తోత్రము ❋

చాంపేయ గౌరార్ధ శరీరకాయై, కర్పూరగౌరార్ధ శరీరకాయ
ధమ్మిల్లకాయైచ జటాధరాయ, నమశ్శివాయైచ నమశ్శివాయ
కస్తూరికా కుంకుమ చర్చితాయై, చితారజః పుఞ్జ విచర్చితాయ
కృతస్మరాయై వికృతస్మరాయ, నమశ్శివాయైచనమశ్శివాయ
ఝణత్క్వణ త్కంకణ నూపురాయై, పాదాబ్జరాజత్ఫణి
నూపురాయ

హేమాఙ్గదాయై భుజగాఙ్గదాయ, నమశ్శివాయైచ నమశ్శివాయ
విశాల నీలోత్పలలోచనాయై, వికాసి పంకేరుహలోచనాయ।
సమేక్షణాయై విషమేక్షణాయ, నమశ్శివాయై చ నమశ్శివాయ॥
మన్దారమాలా కలితాలకాయై, కపాల మాలాఙ్కిత కన్ధరాయ
దివ్యామ్బరాయైచ దిగమ్బరాయ, నమశ్శివాయై చనమశ్శి
వాయ॥ 5
అమ్భోధరశ్యామల కున్తలాయై, తటిత్ప్రభాతామ్రజటా
ధరాయ।
నిరీశ్వరాయై నిఖిలేశ్వరాయ, నమశ్శివాయై చనమశ్శివాయ॥
ప్రపంచ సృష్ట్యున్ముఖలాస్యకాయై, సమస్త సంహారక
తాండవాయ।
జగజ్జనన్యై జగదేక పిత్రే, నమశ్శివాయ చ నమశ్శివాయ॥ 7
ప్రదీప్త రత్నోజ్జ్వల కుండలాయై, స్ఫుర న్మహా పన్నగ
భూషణాయ।
శివాన్వితాయై చ శివాన్వితాయ, నమశ్శివాయై చనమశ్శి
వాయ॥ 8
ఏతత్పఠేదష్టక మిదంయో, భక్త్యాసమాన్యో భువిదీర్ఘజీవి।
ప్రాప్నోతి సౌభాగ్యమనన్త కాలం, భూయాత్సదాచాస్య
సమస్తసిద్ధిః॥ 9

ఇతి శ్రీ మచ్ఛంకరాచార్యాచార్యవిరచితం
అర్ధనారీశ్వర స్తోత్రమ్

గమనిక :- దాంపత్యానుకూలమునకు యీ అర్ధనారీశ్వర
స్తోత్రము చేయవలెను.

❋ శివతాండవస్తోత్రమ్ ❋

జటాకటాహ సంభ్రమభ్రమన్నిలింప నిర్ఝరీ విలోల వీచివల్లరీ విరాజమాన మూర్ధని. ధగద్ధగద్ధగజ్జ్వలల్లలాటపట్ట పావకే కిశోర చంద్రశేఖరే రతిః ప్రతిక్షణం మమ.

ధరాధరేంద్ర నందినీ విలాసబంధుబంధుర స్ఫురద్దృ (ద్ది) గంత సంతతి ప్రమోద మాన మానసే, కృపాకటాక్ష ధోరణీ నిరుద్ధ దుర్ధరాపది క్వచిద్దిగంబరే మనో వినోదమేతు వస్తుని. 2

జటాభుజంగ పింగళ స్ఫురత్ఫణామణి ప్రభా కదంబ కుంకుమ ద్రవ ప్రలిప్త దిగ్వధూముఖే, మదాంధ సింధుర స్ఫురత్త్వ గుత్తరీయ మేదురే మనో వినోద మద్భుతం బిభర్తు భూతభర్తరి. 3

సహస్రలోచన ప్రభృత్యశేషలేఖ శేఖర ప్రసూన ధూళి ధోరణీ విధూస రాంఘ్రి పీఠభూః, భుజంగరా మాలయా నిబద్ధ జాటజూటకః శ్రియైచిరాయ జాయతాం చకోరబంధు శేఖరః. 4

లలాట చత్వర జ్వాల ద్ధనంజయ స్ఫులింగభా నిపీతపంచ సాయకం సమన్నిలింప నాయకమ్, సుధామయూఖలేఖయా విరాజమాన శేఖరం మహాకపాలిసంపదే శిరోజటాల మస్తునః 5

కరాళఫాల పట్టికా ధగదగద్ధగ జ్వాల ద్ధనంజయా ధరీ కృత ప్రచండ పంచసాయకే, ధరాధరేంద్ర నందినీ కుచాగ్ర చిత్ర పత్రక ప్రకల్పనైక శిల్పిని త్రిలోచనే మతిర్మమ. 6

నవీనమేఘ మండలీనిరుద్ధదుర్ధర స్ఫురత్కుహూ నిశీథినీ తమః ప్రబంధ బంధు కంధరః నిలింప నిర్ఝరీ ధరస్తనోతు కృత్తిసింధురః కళానిదాన బంధురశ్శ్రియం జగద్ధురంధరః. 7

ప్రఫుల్ల నీలపంకజ ప్రపంచకా విమచ్ఛటా విడంబి కంఠకంధరా రుచి ప్రబంధ కంధరమ్, స్మరచ్ఛిదం, పురచ్ఛిదం పురచ్ఛిదం భవచ్ఛిదం, మఖచ్ఛిదం గజచ్ఛిదాంధ కచ్ఛిదం తమంతకచ్ఛిదం భజే. 8

అగర్వ సర్వమంగళా కళాకదంబ మంజరీ రసప్రవాహ మాధురీ విజృంభణా మధువ్రతమ్, స్మరాంతకం పురాంతకం భవాంతకం మఖాంతకం గజాంతకాంధ కాంతకం తమంత కాంతకంభజే. 9

జయత్వదభ్ర విభ్రమ భ్రమద్భుజంగ మస్ఫురద్ధగద్ధగ ద్వినిర్గ మత్కరాళ బాలహవ్యవాట్, ధిమిద్ధిమిద్ధిమి ధ్వనన్మృదంగ తుంగ మంగళ ధ్వనిక్రమ ప్రవర్తిత ప్రచండతాండవశ్శివః 10

దృషద్విచిత్ర తల్పయోర్భుజంగ మౌక్తిక స్రజోర్గరిష్ఠ రత్నలోష్టయో స్సుహృద్విపక్ష పక్షయోః తృణారవిందచక్షుషోః ప్రజామహీ మహేంద్రయో స్సమం ప్రవర్తయన్మనః కదాసదా శివంభజే. 11

కదా నిలింప నిర్ఝరీనికుంజ కోటరే వస న్విముక్తదుర్మతిస్సదా శిరస్థమంజలిం వహన్, విముక్తలోల లోచనోలలాట ఫాలలగ్నక శ్శివేతి మంత్ర ముచ్చర న్కదాసుఖీ భవామ్యహమ్. 12

ఇమం హి నిత్యమేవ ముక్త ముత్త మోత్తమం స్తవం పఠస్మర న్బ్రువన్నరో విశుద్ధమేతి సంతతమ్, హరే గురౌ సుభక్తి మాశు యాతి నాన్యథాగతిం విమోహనం హి దేహినాంసు శంకరస్య చింతనమ్. 13

పూజావసానసమయే దశవక్త్రగీతం యశ్శంభుపూజాన మిదం పఠతి ప్రదోషే, తస్యస్థిరాం రథగజేంద్ర తురంగ యుక్తాం లక్ష్మీం సుముఖీం ప్రదదాతి శంభుః,

ఇతి శ్రీదశకంఠ [illegible] విరచితం శివతాండవ
స్తోత్రం సమాప్తమ్.

* నిర్వాణషట్క స్తోత్రమ్ *

మనోబుద్ధ్యాహంకార చిత్తాని నాహం నశ్రోత్రం జిహ్వేనచ ఘ్రాణ నేత్రే, నచ వ్యోమ భూమిర్న తేజోన వాయు శ్చిదానంద రూపశ్శివోఽహం శ్శివోఽహమ్.

నచ ప్రాణసంజ్ఞో నవై పంచవాయు ర్నవా సప్త ధాతుర్నవా పంచకోశః, న క్వాణిపాదౌన చోపస్థ పాయూ చిదానందా రూపశ్శివోఽహం శివోఽహమ్.

నమే ద్వేషరాగౌ నమే లోభమోహౌ మదోనైవ మేనైవ మాత్సర్యభావః నధర్మోన చార్థో నకామో నమోక్ష శ్చిదా నందరూపశ్శివోఽహం శివోహమ్.

న పుణ్యం నపాపం నసౌఖ్యం నదుఃఖం నమంత్రోన తీర్థం నవేదా నయజ్ఞాః అహం భోజనంనైవ భోజ్యం నభోక్తా చిదానన్దరూప శ్శివోఽహం శివోఽహమ్.

న మృత్యుర్న శంకానమే జాతిభేదం పితానైవమే నైవ మాతా చ జన్మ న బంధుర్న మిత్రం గురుర్నైవ శిష్యశ్చిదానన్దరూప శ్శివోఽహం శ్శివోఽహమ్.

అహం నిర్వికల్పో నిరాకార రూ(పీ)పో విభుత్వాచ్చ సర్వత్ర సర్వేన్ద్రియాణామ్, న చాసంగతం నైవ ముక్తిర్న మేయశ్చిదానంద రూపశ్శివోఽహం శ్శివోఽహమ్.

ఇతి (శ్రీ) మచ్ఛంకరాచార్య విరచితం నిర్వాణ షట్క-స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శివాపరాధక్షమాపణ స్తోత్రము

అదౌ కర్మప్రసంగాత్ కలయతి కలుషం మాతృకుక్షౌ స్థితం మాం విణ్మూత్రామేధ్య మధ్యే క్వథయతి నితరాం జాఠరో జాతవేదాః, యద్యద్వైతత్ర దుఃఖం వ్యథయతినితరాం శక్యతే కేన వక్తుం క్షంతవ్యోమే పరాధశ్శివ శివ శివ శంభో (శ్రీ)మహాదేవ శంభో.

బాల్యే దుఃఖాతి రేకా న్మలలులిత వపుః స్తన్యపానే పిపాసానో శక్యం చేంద్రియేభ్యో భవగుణ జనితా జంతవో మాం తుదంతి, నానారోగాది దుఃఖాద్దురిత పరవశ శ్శంకరం నస్మరామి క్షంతవ్యోమే పరాధ శ్శివశివ 2

ప్రౌఢోఽహం యౌవనస్థోవిషయ విషధరైః పంచభిర్మ
ర్మసంధౌ దష్టోనష్టో వివేకస్సుతధన యువతి స్వాదుసౌఖ్యే
నిషణ్ణః శైవీ చింతావిహీనం మమహృదయమహోమానగ
ర్వాధి రూఢం క్షంతవ్యోమే పరాధశ్శివశివ 3

వార్ధక్యే చేంద్రియాణాం వికలగత మతిశ్చాధి దైవాది
తాపైః పాపైరోగై ర్వియోగైర్వ్యసన కృశతనుః జ్ఞప్తిహీ
నంచ దీనమ్, మిథ్యామోహాభిలాషై ర్భ్రమతి మమ మనో
ధూర్జటేర్ధ్యాన శూన్యం క్షంతవ్యోమే పరాధశ్శివ శివ 4

స్నాత్వా ప్రత్యూషకాలే స్నపన విధివిధానా హృతం
గాంగతోయం పూజార్థం వాక దాచిద్బహుతరగహనేఽఖండ
బిల్వీదలాని, నానీతా పద్మమాలా సరసి వికసితా గంధపుష్పై
స్త్వదర్థం క్షంతవ్యోమే పరాధశ్శివశివ. 5

దుగ్ధైర్మధ్వాజ్యయుక్తైర్దధిగుడ సహితైస్స్నాపితంనైవ
లింగం నోలిప్తం చందనాద్యైః కనక విరచితైః పూజితం
నప్రసూనైః, ధూపైః కర్పూర దీపైర్వివిధరసయుతైర్నైవ
భక్ష్యోపహారైః క్షంతవ్యోమే పరాధశ్శివశివ 6

నోశక్యం స్మార్తకర్మ ప్రతిపదగహనే ప్రత్యవాయా
కులాఢ్యే శ్రౌతేవార్తా కథం మే ద్విజకుల విహితే బ్రహ్మమా
ర్గేనుసారే, తత్త్వా విచారే శ్రవణ మననయోః కిం నిది
ధ్యాసితవ్యః క్షంతవ్యోమేపరాధశ్శివశివ 7

ధ్యాత్వా చిత్తేశివాఖ్యం ప్రచురతధనం నైవదత్తం
ద్విజేభ్యో హవ్యంతే లక్షసంఖ్యైః హుతవహవదనే నార్పితం

బీజమంత్రైః నోదత్తం గాంగతీరే వ్రతపరిచరణే రుద్రజాప్యం నజప్తం క్షంతవ్యోమే పరాధశ్శివశివ.

నగ్నోనిస్సంగ శుద్ధిస్త్రిగుణ విరహితో ధ్వస్తమోహాంధకారో నాసాగ్రేన్యస్త దృష్టిర్విదిత భవగుణోనైవ దృష్టిః కదాచిత్, ఉన్మత్తావస్థయా త్వాం విగతకలిమలం శంకరం న స్మరామి క్షంతవ్యోమేఽపరాధ శ్శివశివ

స్థిత్వాస్థానే సరోజే ప్రణవమయ మరుత్కుంభితే సూక్ష్మ మార్గే శాంతే దాంతే ప్రలీనే ప్రకటిత గహనే గహనే దివ్యరూపే శివాఖ్యే, లింగాగ్రే బ్రహ్మవాక్యే సకలగత తనౌ శంకరం నస్మరామి క్షంతవ్యోమే పరాధ శ్శివ శివ ...

హృద్యం వేదాంత వేద్యం హృదయసరసిజే దీపముద్యత్ప్రకాశం సత్యం శాంతస్వరూపం సకలమునిమనః పద్మషండైక వేద్యమ్ జాగ్రత్స్వప్నే సుషుప్తౌ త్రిగుణ పదహృతం శంకరం నస్మరామి క్షంతవ్యోమే పరాధ శ్శివశివ.

చంద్రోద్భాసిత శేఖరే స్మరహరే గంగాధరే శంకరే సర్పైర్భూషిత కంఠకుహరే నేత్రోత్థవైశ్వానరే దంతిత్వక్కృత సుందరాంబరధరే త్రైలోక్యసారే హరే మోక్షార్థం కురుచిత్తవృత్తిమమలాం మంత్రైస్తు కింకర్మభిః.

కింవాఽనేన ధనేన వాజికరిభిః ప్రాప్తేన రాజ్యేనకింవా పుత్రకళత్ర మిత్ర పశుభిర్దేహేన గేహేన కిమ్, జ్ఞాత్వై తత్క్షణ

భంగురం సపదిహి త్యాజ్యం మనోదూరతః స్వాత్మార్థంగురు వాక్యతో భజమన శ్రీపార్వతీ వల్లభమ్.

పౌరోహిత్యం రజనిచరితం గ్రామణిత్వం నియోగో మాతాపత్యం హ్యనృత వచనం సాక్షివాదః పరాన్నమ్. బ్రహ్మద్వేషః ఖలజనరతిః ప్రాణినాం నిర్దయత్వం మాభూద్దేవో మమ పశుపతే జన్మజన్మాంతరేషు.

ఆయుర్నశ్యతి పశ్యతాం ప్రతిదినం యాతిక్షయం యౌవనం ప్రత్యాయాంతి గతాః పునర్న దివసాః కాలో జగద్భక్షకః లక్ష్మీ స్తోయతరంగ భంగచపలా విద్యుచ్చలం జీవితం తస్మాన్మాం కరుణాకరః కరుణాయా త్వంరక్షాధునా

ఇతి శ్రీమచ్చతురధిక శతప్రబంధ నిర్మాణచాతురీ ధురీణ శ్రీమదప్పయ దీక్షిత విరచితం శివాపరాధ క్షమాపణ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ ఇంద్రాక్షి స్తోత్రమ్ (ఇంద్రకృతమ్)

అస్యశ్రీ ఇంద్రాక్షీ స్తోత్ర మహామంత్రస్య-శచీపురందర ఋషిః, అనుష్టుప్ ఛందః ఇంద్రాక్షీ దుర్గా దేవతా లక్ష్మీర్బీజం, భువనేశ్వరీతి శక్తిః, భవానీతి కీలకం, మమ ఇంద్రాక్షీ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః, ఇంద్రాక్షీం అంగుష్ఠాభ్యాం

నమః, మహాలక్ష్మీం- తర్జనీభ్యాంనమఃమహేశ్వరీం-మధ్యమాభ్యాంనమః, అంబుజాక్షీం - అనామికాభ్యాంనమః, కాత్యాయనీం-కనిష్ఠి కాభ్యాంనమః, కౌమారీం - కరతల కరపృష్ఠాభ్యాంనమః, ఇంద్రాక్షీం - హృదయాయనమః, మహాలక్ష్మీం శిరసేస్వాహా మాహేశ్వరీం-శిఖాయైవషట్, అంబుజాక్షీం-కవచాయ హుం, కాత్యాయనీం - నేత్రత్రయాయవౌషట్, కౌమారీం - అస్త్రాయఫట్, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః,

ధ్యానం :-

నేత్రాణాం దశభిశ్శతైః పరివృతా మత్యుగ్ర చర్మాంబరాం హేమాభాం మహతీం విలంబితశిఖా మాముక్త కేశాన్వితామ్ ఘంటా మండిత పాదపద్మ యుగళాం నాగేంద్ర కుంభ స్తనీ, మింద్రాక్షీం పరిచింతయామి మనసా కల్పోక్త సిద్ధి ప్రదామ్ 1

ఇంద్రాక్షీం ద్విభుజాం దేవీం పీతవస్త్ర ద్వయాన్వితామ్
వామహస్తే వజ్రధరాం దక్షిణేన వరప్రదామ్ 2
ఇంద్రాక్షీం సహాయువతీం నానాలంకార భూషితామ్
ప్రసన్న వదనాంభోజా మప్సరోగణ సేవితామ్. 3

ఇంద్రఉవాచ :-

ఇంద్రాక్షీ పూర్వతః పాతు పాత్వాగ్నేయ్యాం తథేశ్వరీ
కౌమారీ దక్షిణేపాతు నైరృతాం పాతు పార్వతీ
వారాహీ పశ్చిమే పాతు వాయవ్యే నారసింహ్యపి
ఉదీచ్యాం కాళరాత్రి ర్మా మీశాన్యాం సర్వ శక్తయః

భైరవ్యూర్ధ్వం సదా పాతు పాత్వధో వైష్ణవీ తథా
ఏవం దశదిశో రక్షే త్సర్వాంగం భువనేశ్వరీ

ఓం నమో భగవతి ఇంద్రాక్షి మహాలక్ష్మి సర్వజన వశం కరి సర్వ దుష్టగ్రహా స్తంభిని స్వాహా

ఓం నమో భగ తి పింగళభైరవి త్రైలోక్యరక్షిణి త్రైలోక్య మోహిని ఇంద్రాక్షి మాం రక్ష రక్ష హుంఫట్ స్వాహా

ఓం నమో భగవతి భద్రకాళి మహాదేవి కృష్ణ తుంగ స్తని శూర్పహస్తే కవాట వక్షస్థలే కపాలధరే పరమధరే, చాపధరే వికృతరూపధరే వికృతరూప మహాకృష్ణ సర్ప యజ్ఞోపవీతిని భస్మోద్ధూళిత సర్వగాత్రి ఇంద్రాక్షీ మాం రక్ష రక్ష హుంఫట్ స్వాహా

ఓం నమో భగవతి ప్రాణేశ్వరి ప్రేతాసనే సింహ వాహనే మహిషాసుర మర్దిని ఉష్ణజ్వర పిత్తజ్వర శీతజ్వర వాతజ్వర శ్లేష్మజ్వర కఫజ్వరా లాప జ్వరా తిసారజ్వర మాహేంద్రజ్వర కృత్రిమజ్వర సన్నిపాతజ్వర కృత్యాది జ్వరై కాహికజ్వర ద్వ్యాహికజ్వర త్ర్యాహికజ్వర చాతుర్థిక జ్వరపక్షజ్వర మాసజ్వర షాణ్మాసికజ్వర సంవత్సరజ్వర సర్వ జ్వరం నాశయ-నాశయ హర-హర హన-హన దహ-దహ పచ-పచ-తాడయ-తాడయా, ఆకర్ష-యాకర్షయ విద్వేషయ విద్వేషయ స్తంభయ మోహయ - మోహయో ఉచ్చాట యోచ్చాటయ హుం ఫట్ స్వాహా

ఓం నమో భగవతి ప్రాణేశ్వరి ప్రేతాసనే లంభోష్ఠి కంబు కంఠి కంకాళి కాలరూపిణి కామరూపిణి ఘోరరూపిణి, పరమంత్ర పరయంత్ర పరతంత్రి ప్రభేదిని ప్రతిభట విధ్వంసిని పరజల తురగ విమర్దిని శత్రుకర చ్ఛేదిని శత్రుమాంస భక్షిణి ఐకాహికజ్వర ద్వ్యాహికజ్వర త్ర్యాహికజ్వర చాతుర్థికజ్వర సర్వజ్వర మాసజ్వర షాణ్మాసికజ్వర సంవత్సరజ్వరా లాప జ్వర సర్వజ్వర నివారిణీ-ఉష్ణజ్వర, పిత్తజ్వర, శీతజ్వర వాత జ్వర శ్లేష్మజ్వర కఫజ్వర సన్నిపాతజ్వర మాహేంద్రజ్వర కృత్రిమజ్వర కృత్యాదిజ్వర నివారిణి భూత ప్రేత పిశాచ బ్రహ్మరాక్షస యక్ష యమదూత శాకినీ కామినీ స్తంభినీ మోహినీ వశంకరి కుక్షిరోగ శిరోరోగ నేత్రరోగ క్షయాప స్మార కుష్ఠాది మహారోగ నివారిణి-మమ సర్వజ్వరం నాశయ నాశయ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః- హుం ఫట్ స్వాహా॥

ఓం ఐం శ్రీం హుం దుం ఇంద్రాక్షి మాం రక్ష రక్ష మమ శత్రూన్ నాశయ-నాశయ జలరోగం శోషయ శోషయ దుఃఖ వ్యాధీన్ స్ఫోటయ స్ఫోటయ క్రూరాన్ అరీన్ భంజయ-భంజయ మనోగ్రంథిం ప్రాణగ్రంథిం శిరోగ్రంథిం ఘాతయ-ఘాతయ ఇంద్రాక్షి మాం రక్ష-రక్ష హుం ఫట్ స్వాహా॥

ఓం నమో భగవతి మాహేశ్వరి మహాచింతామణి దుర్గే సకలసిద్ధేశ్వరి సకలజన మనోహారిణి కాళరాత్రి అనంతే అజితే అభయే మహాఘోరరూప ప్రతిభటు విధ్వంసిని వైష్ణవి బ్రహ్మ

స్త్రేణ విష్ణుచక్రేణ రుద్ర శూలేన యమదండేన వరుణపాశేన సర్వానరీన్ భంజయ భంజయ-యక్షగ్రహ రాక్షసగ్రహ భూత గ్రహ వినాయక గ్రహ బాలగ్రహ చోరగ్రహ కూశ్మాండక గ్రహాదీన్ నిగ్రహ-నిగ్రహరాజయక్ష్మ క్షయరోగ తాపజ్వర నివారిణి-మమ సర్వజ్వరం నాశయ - నాశయ సర్వగ్రహాన్ ఉచ్చాట-యోచ్చాటయ హుం ఫట్ స్వాహా॥

ఇంద్రాక్షీ నామ సాదేవీ దైవతై స్సముదాహృతా
గౌరీ శాకంభరీ దేవీ దుర్గానామ్నీతి విశ్రుతా॥ 4

నిత్యానందీ నిరాహారీ నిష్కళాయై నమో ఽస్తుతే
కాత్యాయనీ మహాదేవీ ఛిన్నఘంటా మహాతపాః 5

సావిత్రీ సాచ గాయత్రీ బ్రహ్మణీ బ్రహ్మవాదినీ
నారాయణీ భద్రకాళీ రుద్రాణీ కృష్ణపింగళా 6

అగ్నిజ్వాలా రౌద్రముఖీ కాళరాత్రీ తపస్వినీ
మేఘస్వనా సహస్రాక్షీ వికటాంగీ జడోదరీ 7

మహోదరీ ముక్తకేశీ ఘోరరూపా మహాబలా
అజితా భద్రదానంతా రోగహర్త్రీ శివప్రియా 8

శివదూతీ కరాళీ చ ప్రత్యక్ష పరమేశ్వరీ
ఇంద్రాణీ ఇంద్రారూపా చ ఇంద్రశత్రు పలాయనీ 9

సదా సంమోహినీ దేవీ సుందరీ భువనేశ్వరీ
ఏకాక్షరీ పరా బ్రాహ్మీ స్థూల సూక్ష్మ ప్రవర్ధినీ 10

మహిషాసుర సంహర్త్రీ చాముండా సప్త మాతృకా
వారాహీ నారసింహీ చ భీమాభైరవనాదినీ 11

శ్రుతి స్స్మృతి ర్మేధా విద్యా లక్ష్మీ స్సరస్వతీ
అనంతా విజయాపర్ణా మానస్తోకాపరాజితా 12

భవానీ పార్వతీ దుర్గా హైమవ త్యంబికా శివా
శివా భవానీ రుద్రాణీ శంకరార్ధశరీరిణీ 13

ఐరావత గజారూఢా వజ్రహస్తా వరప్రదా
త్రిపాద్భస్మ ప్రహరణా త్రిశిరా రక్తలోచనా 14

భస్మాయుధాయ విద్మహే రక్తనేత్రా ధీమహి
తన్నో జ్వరహరః ప్రచోదయాత్

ఏతై రన్యైశ్చ పద్మైర్దివ్యైస్తుతా శక్రేణ ధీమతా
జర్వాం మృత్యుం జ్వరం ఘోరం జ్వలంతీ జ్వరనాశినీ 15

సా మే ప్రీత్యా సుఖం దద్యా త్సర్వాప ద్వినివారిణీ
కౌబేరం తేముఖం రాత్రౌ రౌద్రం సౌమ్యముఖందివా 16

జ్వరం చ జ్వరసారం చా ప్యతిసారజ్వరం హర
సన్నిపాత జ్వరం చైవ శీతోష్ణజ్వర మేవచ 17

ఆయురారోగ్య మైశ్వర మపమృత్యుభయాపహమ్
క్షయాపస్మార కుష్ఠాది తాపజ్వర నివారణమ్ 18

చోర వ్యాఘ్రభయం తత్ర శీతజ్వర నివారణమ్
శతమావర్త యేద్యస్తు ముచ్యతే వ్యాధిబంధనాత్ 19

ఆవర్తయన్ త్సహస్రంతు లభతే వాంఛితం ఫలమ్
ఏతత్ స్తోత్ర మిదం పుణ్యం జపేదాయుష్యవర్ధనమ్ 20
వినాశాయ చ రోగాణా మపమృత్యు హరాయచ
సర్వమంగళమాంగళ్యే శివే సర్వార్థసాధికే 21
శరణ్యే త్ర్యంబకే దేవి నారాయణి నమోఽస్తుతే
ఇంద్రాక్షీంహృదయాయనమః- ఇత్యాద్యంగన్యాసంకృత్వా
దిగ్విమోకః ఇతి ధ్యానాది పంచపూజాంతం కుర్యాత్ 22

శ్రీ ఇంద్రాక్షీ స్తోత్రం సమాప్తమ్.

ఓం తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ ధీమహి
తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్

రుద్రగాయత్రీ మంత్రము

ఇంద్రాక్షీస్తోత్రమాహాత్మ్యము

పరాం పరాత్పరాం పూర్ణాం సచ్చిదానంద రూపిణీమ్।
అంతర్ముఖ సమారాధ్యాం స్వస్వరూపాం సమాశ్రయే ॥

దేవేంద్రుడు శ్రీదేవినిగూర్చి ధ్యానించి, ప్రార్థించి, కృత కృత్యుడైన స్తోత్రరాజమే ఇంద్రాక్షీస్తోత్రముగా ప్రసిద్ధిచెందినది. దీనిని శివకవచముతో చేర్చి పారాయణము చేయవలయుననుట సంప్రదాయము. అట్లే యీ రెంటిని ఒకేమారు చేర్చి పఠించు చుండుట వాడుకగా నున్నది. ఈ స్తోత్ర మహామంత్ర పారాయణముచే ఘోరములగు తీరని క్షుద్రరోగములు, విషజ్వరములు, నివారణమయి మృత్యు భయము తొలగును. క్షయ, అపస్మారము, కుష్ఠమున్నగు కర్మవ్యాధులు, శీతలజ్వరముతో గూడిన మహావ్యాధులు పోగొట్టబడి, దేహస్వాస్థ్యత గల్గించుటలో దీనికియ్యదియే సాటియన వచ్చును. సింహ శార్దూలాది క్రూరమృగముల బారి నుండియు సర్పములవంటి విషప్రాణులవలన గలుగు నాపదల నుండియు, నివారణమొనగూర్చు మహిమోపేతమైన శక్తిగల దిగానీ ద్దివ్యస్తోత్రము నిలిచి మిక్కిలి యమోఘముగా పని చేయును. చోరులవలని,అగ్నివలని గలుగుబాధలనుబోగొట్టును. దారిద్ర్య బాధా నివృత్తియయి, సంపత్సమృద్ధి గలుగును. 108 పర్యాయములు జపించినచో, నీ మంత్రము సిద్ధియయి, ఫలము నొసంగగలిగియుండును. వేయిమారులు జపించినవానికి, దిగ్విజయముసిద్ధించి, సర్వమువశ్యమయి, కోరికలుసులభముగా నీడేరును. విశేషించి వ్యాధులను, అపమృత్యువులను తొల గించుటయందిది బ్రహ్మాస్త్రమే యగునని వేరుగా చెప్పనవ సరము లేదు. దేవీ దివ్యకటాక్ష వీక్షణాప్రభావమే యట్టిది.

ఇంద్రాక్షీ శతనామావళి

ఓం ఇంద్రాక్ష్యై నమః
ద్విభుజాయై
దేవ్యై
పీతవస్త్రద్వయాన్వితాయై
వామహస్తేవజ్రధరాయై
దక్షిణేనవరప్రదాయై
సహాయువతీయై
నానాలంకారభూషితాయై
ప్రసన్నవదనాంభోజాయై
వరాయై 10
త్రిపాదాయై
స్థూలసూక్ష్మాయై
ఈశ్వర్యై
కౌమార్యై
పార్వత్యై
వారాహ్యై
నారసింహ్యై
కాళరాత్ర్యై
సర్వశక్త్యై
భైరవ్యై 20
వైష్ణవ్యై
భువనేశ్వర్యై
గౌర్యై
శాకంబరీదేవ్యై
దుర్గాయై
నిత్యానందాయై
నిరాహారాయై
నిష్కలాయై
కాత్యాయన్యై
మహాదేవ్యై 30
ఛన్నఘంటాయై
మహాతపాయై
సావిత్ర్యై
గాయత్ర్యై
బ్రహ్మణ్యై
బ్రహ్మవాదిన్యై
నారాయణ్యై
భద్రకాళ్యై
రుద్రాణ్యై
కృష్ణాయై 40
పింగళాయై
అగ్నిజ్వాలాయై
రౌద్రముఖ్యై
తమస్విన్యై
మేఘస్వనాయై
సహస్రాక్ష్యై
వికటాంగ్యై
జడోదర్యై

మహోదర్యై
ముక్తకేశ్యై 50
ఘోరరూపాయై
మహాబలాయై
అజితాయై
భద్రదాయై
అనంతాయై
రోగహర్త్ర్యై
శివప్రియాయై
శివదూత్యై
కరాళ్యై
ప్రత్యక్షపరమేశ్వర్యై 60
ఇంద్రాణ్యై
ఇంద్రరూపాయై
ఇంద్రశత్రుపలాయన్యై
సదాసంమోహినీదేవ్యై
సుందర్యై
ఏకాక్షర్యై
బ్రాహ్మ్యై
ప్రవర్ధన్యై
మహిషాసురహంత్ర్యై 70
చాముండాయై
సప్తమాతృకాయై
భైరవాదిన్యై
శ్రుత్యై
భీమాయై
స్మృత్యై
ధృత్యై
మేధాయై
విద్యాయై
లక్ష్మ్యై 80
సరస్వత్యై
విజయాయై
అపర్ణాయై
మానస్తోకాయై
అపరాజితాయై
భవాన్యై
హైమవత్యై
అంబికాయై
శివాశివాయై
శంకరార్ధ శరీరణ్యై 90
ఐరావతగజారూఢాయై
వజ్రహస్తాయై
వరప్రదాయై
మాహేశ్వర్యై
భస్మప్రహరణాయై
త్రిశిరాయై
రక్తలోచనాయై
భస్మాయుధాయై
రక్తనేత్రాయై
జ్వరహరాయై 100

ద్వా దశ జ్యో తిర్లిం గా ని

సౌరాష్ట్రే సోమనాథం చ శ్రీశైలే మల్లికార్జునమ్,
ఉజ్జయిన్యాం మహాకాలమోంకారమమలేశ్వరమ్. 1
ప్రజ్వాల్యాం వై (జ) ద్యనాథం చ డాకిన్యాం భీమశంకరమ్
సేతుబంధే తు రామేశం నాగేశం దారుకావనే. 2
వారాణస్యాం తు విశ్వేశం త్ర్యంబకం గౌతమీతటే,
హిమాలయే తు కేదార ఘృష్ణేశం చ విశాలకే. 3
ఏతాని జ్యోతిర్లింగాని సాయం ప్రాతః పఠేన్నరః,
స ప్తజన్మకృతం పాపం స్మరణేన వినశ్యతి. 4

ఇతి ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాని

ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగ స్తోత్రమ్

సౌరాష్ట్రదేశే విశదేతిరమ్యే జ్యోతిర్మయం చంద్ర
కళావతంసమ్, భక్తిప్రదానాయ కృపావతీర్ణం తం సోమ
నాథం శరణం ప్రపద్యే. 1

శ్రీ శైలసంగే విబుధాతిసంగే తులాద్రితుంగేపి ముదా
వసంతమ్. తమర్జునం మల్లికపూర్వమేకం నమామి సంసార
సముద్ర సేతుమ్. 2

అవంతికాయాం విహితావతారం ముక్తిప్రదానాయ
చ సజ్జనానామ్, అకాలమృత్యోః పరిరక్షణార్థం వందేమహా
కాళ మహాసురేశమ్. 3

కావేరికా నర్మదయోః పవిత్రే సమాగమే సజ్జన తారణాయ, సదైవ మాం ధాతృపురే వసంత మోంకార మీశం శివమేక మీడే. 4

పూర్వోత్తరే ప్రజ్వలికానిధానే సదా వసంతం గిరిజా సమేతమ్, సురాసురారాధితపాదపద్మం శ్రీవైద్యనాథం తమ హం నమామి. 5

యామ్యే సదంగే నగరేతిరమ్యే విభూషితాంగం వివి ధైశ్చభోగైః సద్భక్తిముక్తిప్రదమీశమేకం శ్రీనాగనాథం శరణం ప్రపద్యే. 6

మహాద్రిపార్శ్వే చ తటే రమంతం సంపూజ్యమానం సతతం మునీంద్రైః, సురాసురైర్యక్షమహోరగాద్యైః కేదార మీశం శివమేకమీడే. 7

సహ్యాద్రిశీర్షే విమలే వసంతం గోదావరీతీరపవిత్రదేశే, యద్దర్శనాత్పాతకమాశు నాశం ప్రయాతి తం త్ర్యంబక మీశమీడే. 8

సుతామ్రపర్ణీ జలరాశియోగే నిబధ్య సేతుం విశిఖైర సంఖ్యైః శ్రీరామచంద్రేణ సమర్పితం తం రామేశ్వరాఖ్యం నియతం నమామి. 9

యం డాకినీశాకిని కాసమాజైః నిషేవ్యమాణం పిశి తాశనైశ్చ సదైవ భీమాదిపదప్రసిద్ధం త శంకరం భక్త హితం నమామి. 10

సావందమానందవనే వసంత మానంచందం హతపాప బృందమ్, వారాణసీనాథమనాథనాథం శ్రీవిశ్వనాథం శరణం ప్రపద్యే. 11

ఇళాపురే రమ్యవిశాలకేఽస్మిన్నముల్లసంతం చజగద్వరేణ్యమ్॥ వందే మహోదారతరస్వభావం ఘృష్ణేశ్వరాఖ్యం శరణం ప్రపద్యే. 12

జ్యోతిర్మయద్వాదశలింగ కానాం శివాత్మనాం ప్రోక్తమిదం క్రమేణ, స్తోత్రం పఠిత్వామనుజోఽతిభక్త్యా ఫలం తదాలోక్యా నిశం భజేచ్చ, 13

ఇతి శ్రీద్వాదశ జ్యోతిర్లింగస్తోత్రం సంపూర్ణం

శ్రీ రుద్రాష్టకమ్

(శ్రీ గోస్వామి తులసీదాస కృతం)

నమామీశ మీశాన నిర్వాణరూపం।
విభుం వ్యాపకం బ్రహ్మవేద స్వరూపం
అజం నిర్గుణం నిర్వికల్పం నిరీహం।
చిదాకార మాకాశవాసం భజేఽహమ్॥
నిరాకార మోంకారమూలం తురీశం॥
గిరిజ్ఞానగోఽతీతమీశం గిరీశం
కరాలం మహాకాల కాలం కృపాలం।
గుణాగార సంసార సారం నతోఽహమ్॥
తుషారాద్రి సంకాశగౌరం గంభీరం।
మనోభూతకోటి ప్రభాసీ శరీరం
స్ఫురన్మౌలికల్లోలినీ చారుగంగా॥

లసద్భాల బాలేందు కంఠే భుజంగా
చలత్కుండలం శుభ్రనేత్రం విశాలం ।
ప్రసన్నాననం నీలకంఠం దయాలం
మృగాధీశ చర్మాంబరం ముండమాలం ।
ప్రియం శంకరం సర్వనాథం భజామి ॥
ప్రచండం ప్రకృష్టం ప్రగల్భం పరేశం ॥
మఖండం భజే భానుకోటి ప్రకాశం
త్రయీశూల నిర్మూలనం శూలపాణిం ।
భజేహంభవానీపతింభావగమ్యమ్ ॥
కలాతీతకల్యాణ కల్పాంతికారీ ।
సదా సజ్జనానంద దాతా పురారిః
చిదానంద సందోహ మోహాపహారీ।ప్రసీదప్రభోమన్మథారిః ॥
నయావదుమానాథ పాదారవిందం ॥
భజంతీహ లోకే పరేవా నరాణాం
న తావ త్సుఖం శాంతి సంతాపనాశం ।
ప్రసీదప్రభో ! సర్వభూతాధివాస ॥
నజానామియోగం జపంనైవ పూజాం ।
నదోఽహం సదా సర్వదాదేవ; తుభ్యం
జరాజన్మదుఃఖౌఘతాతప్యమానం ।
ప్రభో; పాహిశాపాన్నమామీశశంభో ॥
రుద్రాష్టక మిదం ప్రోక్తం । విప్రేణ హరతుష్టయే
యేపఠంతి నరాభక్త్యా । తేషాంశంభుః ప్రసీదతి॥
ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

